Nr. 6. Kraków, dnia 30 czerwca 1929 r. Rocznik L.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

stoł. król. miasta Krakowa.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Kraków, Biuro prasowe Magistratu.

Przedpłatę, która wynosi w Krakowie za pojedyńczy egzemplarz 1 Zł., z opłatą pocztową o 20 groszy więcej, przyjmuje wyłącznie Administracja „Dziennika Rozporządzeń“.

TADEUSZ PRZEORSKI.

ZAGADNIENIA SAMORZĄDOWE W DOBIE OBECNEJ.

Ostatnie lata stanowią moment zwrotny w ewolucji pojęć o ustroju państwowym Rzeczypospolitej, a gdy samorząd jest podstawowym elementem tegoż ustroju, stąd wszelkie zamierzenia i próby w tej dziedzinie interesują samorząd, przedewszystkiem zaś miasta, jako rdzeń organizmu społecznego i administracyjnego Państwa. Że istotnie Państwo stoi w przededniu doniosłych przemian ustrojowych, stwierdzają wydane w ciągu ubiegłych kilkunastu miesięcy przez Rząd tak ważne rozporządzenia, jak rozporządzenie o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej, rozporządzenia o postępowaniu administracyjnem, karno-administracyjnem i inne, stwierdza zwiększona ruchliwość na polu ustawodawczem czynników rządowych i sejmowych, wzmożona działalność rozmaitych komisyj, jak Rady samorządowej, komisji dla usprawnienia administracji i innych, a wyrazem tych wszystkich dążeń jest między innemi również i fakt, że w ostatnim roku wpłynęły na Sejm dwa projekty ustawy o zmianie konstytucji, a 8 projektów ustaw, dotyczących zmiany ustroju samorządowego.

Ewolucja pojęć o formach ustrojowych postępuje obecnie w szybkiem tempie, a przyczyną tego krystalizowanie się spostrzeżeń i doświadczeń z ubiegłych lat 10-ciu, wyrażających się w naogół krytycznych sądach co do właściwości instytucyj dotychczasowych, w krytyce nadmiernej rozbudowy i kosztowności administracji publicznej i ogólnie odczuwana potrzeba zmiany ustroju, konieczności uproszczenia i usprawnienia administracji. Jest rzeczą niezwykle ciekawą, a dla Małopolski zaszczytną, że nowe pojęcia, nowe myśli ustrojowe zbliżają się do zasad, reprezentowanych w uchwałach zjazdów miast Małopolski z lat 1919, 1920 i następnych. Niewątpliwie też wszystkie tezy, bronione przez samorząd małopolski, w końcu zasłużone zwycięstwo odniosą. Myśli nowe kiełkują, powstają nowe idee, nowe prądy państwowo-twórcze nurtują coraz silniej. Zamierzenia współczesne idą w kierunku uchylenia tych błędów, jakie brak doświadczenia własnego, chęć stworzenia czegoś rodzimego, rozmach kodyfikacyjny lat ubiegłych spowodować musiały. Powołana przy Radzie Ministrów, a wspomniana poprzednio specjalna Komisja dla usprawnienia administracji, rozpisała szereg ankiet na temat zmiany podziału administracyjnego Rzeczypospolitej, rozwinięcia zasady dekoncentracji, wprowadzenia decentralizacji, uproszczenia manipulacji kancelaryjnej i t. p. W ewolucji tej miasta nie mogą pozostać biernymi obserwatorami wypadków, muszą wziąć w pracach tych czynny udział. Forum działalności jest wprawdzie ograniczone, bo stanowią je właściwie tylko własne organizacje miast, powołana bowiem przez Rząd Rada samorządowa o charakterze opinjodawczym i doradczym, zbiera się bardzo rzadko i obraduje tylko nad niektóremi zagadnieniami i projektami rządowemi. Większość obchodzących samorząd projektów ustaw, jak np. wydane w roku zeszłym rozporządzenia o zakresie i organizacji władz administracyjnych, o postępowaniu administracyjnem i wiele innych, wkraczających w sferę i ustroju i administracji samorządowej, uzyskało moc prawną bez wysłuchania Rady samorządowej.

Z zagadnień obecnych zasadnicze dla miast znaczenie ma przedewszystkiem zamierzona rewizja postanowień konstytucji. Pomijam sprawę uzyskania przy projektowanej zmianie konstytucji reprezentacji miasta w ciałach ustawodawczych, jako obecnie jeszcze niedojrzałą do rozpatrywania, choć niewątpliwie z czasem i do tego przyjść musi, a ograniczę się do omówienia postanowień, dotyczących struktury samorządu i stanowiska jego w ustroju państwowym Rzeczypospolitej. Problem samorządu nie został właściwie w postanowieniach konstytucji marcowej z roku 1921 ujęty. Konstytucja wyznacza samorządowi ramy wprawdzie bardzo szerokie, ale określa je tak nieściśle, niejasno, niekonsekwentnie, że pozostawia aż nazbyt wiele możliwości dla zupełnie dowolnej oceny istoty i roli samorządu w Państwie nietylko w ciałach ustawodawczych, ale dla władzy rządowej i jej organów

administracyjnych, co w praktyce niestety nie rzadko się zdarza. Ta niefortunna stylizacja postanowień konstytucji o samorządzie jest niewątpliwie wynikiem okoliczności, zwłaszcza zaś pospiechu, wśród których konstytucja marcowa ostatecznie przyszła do skutku, a które nie dozwalały na należyte przemyślenie i właściwe skodyfikowanie postanowień o samorządzie.

Przez samorząd rozumie współczesna teorja prawa państwowego sprawowanie agend administracji państwowej przez miejscowy czynnik obywatelski, powołany do tego wolą ludności. W tem pojęciu samorząd jest elementem ustrojowo-administracyjnym państwa, szkołą polityczną dla ludności, biorącej udział w administracji publicznej kraju, wyrazem najwyżej i najszerzej pojętej demokracji.

Konstytucja marcowa pojęciem samorządu się nie zajmuje, co jest zupełnie słusznem; przyjmuje jednak samorząd jako instytucję prawa publicznego, jako instytucję państwową, uznając szeroki samorząd terytorjalny za podstawę ustroju Rzeczypospolitej. Według brzmienia art. 3 ust. 4 konstytucji, samorząd ten, prócz władzy administracyjnej, ma otrzymać drogą osobnych ustaw władzę ustawodawczą w dziedzinie administracji, kultury i gospodarstwa krajowego, co faktycznie równa się przyznaniu samorządowi autonomji lokalnej. Zastrzeżenie przekazania władzy ustawodawczej osobnym, dopiero wydać się mającym ustawom, zważywszy, że ustawodawstwo gminne, powiatowe, czy wojewódzkie nie jest niczem innem, jak prawem do wydawania lokalnych przepisów w zakresie administracji samorządowi przekazanem, umniejsza w praktycznem zastosowaniu dla miast doniosłość zasady, jaką konstytucja w artykule tym chciała wyrazić, a w sferach niezorjentowanych budzić może obawę konsekwencji przemiany — w razie jej stosowania — jednolitego ustroju Rzeczypospolitej na państwo federacyjne. Dlatego też, gdyby to postanowienie ograniczało się do brzmienia „ustrój państwowy Rzpltej opiera się na zasadzie szerokiego samorządu terytorjalnego", to zdaniem mojem przy pojmowaniu samorządu, zgodnem z powyżej podaną definicją, byłoby ono zupełnie wystarczającem, bo w jego treści, zgodnie zresztą z ostatnio wydanem rozporządzeniem o organizacji i zakresie władz administracji ogólnej, mieściłoby się również niezaprzeczalne prawo wydawania lokalnych przepisów prawnych w zakresie administracyjnym, stanowiącym prawną treść samorządu.

Art. 65 konstytucji, określający zasady podziału administracyjnego Państwa, różniczkuje gminy wiejskie i miejskie, nie przyjmując jednak tej różnicy przy powiatach, uznaje zatem jedynie odrębność gospodarczą i administracyjną wsi i miasta, pomija zaś, względnie odrzuca odrębność powiatów wiejskich i miejskich. Z punktu widzenia zarówno prawa państwowego, jak i interesów i aspiracji miast co do prawno-państwowego stanowiska, dystynkcja na jednostki terytorjalne wiejskie i miejskie obejmować winna również, jeżeli już nie województwa, bo mamy właściwie jedno miasto, tj. stolicę Warszawę, mogącą stanowić odrębny miejski okręg wojewódzki, to w każdym razie powiaty. W samodzielności gospodarczej i administracyjnej miast większych i średnich są miasta te, a przedewszystkiem Państwo o wiele silniej zainteresowane, niż małe miasta i miasteczka. Życie zaś miast, ich wartość gospodarcza, możność administracyjna, są tak dalece zróżniczkowane, że ustawa zasadnicza, jak konstytucja, nie może pod względem ustrojowo-państwowym stawiać na równi miasteczek o 3, czy 5 tysiącach ludności z miastami o 25, nie mówiąc już o miastach o 100, lub 250 tysiącach mieszkańców. Korrektura w tym kierunku jest konieczną.

Administracja Państwa ma się opierać w myśl postanowienia art. 66 konstytucji na zasadzie dekoncentracji, co jest logicznym wynikiem poprzednio omówionej, a wyrażonej w art. 3 ust. 4, zasady oparcia ustroju Rzeczypospolitej na samorządzie. Natomiast bliższego wyjaśnienia i sprecyzowania prawnego wymaga zasada, wyrażona w drugiem zdaniu tegoż artykułu, zwłaszcza w związku z treścią postanowienia art. 67. Zdanie art. 66 zawiera postanowienie, że organa administracji państwowej mają być „przytem zespolone" w poszczególnych jednostkach administracyjnych w jednym urzędzie pod jednym zwierzchnikiem. Organami administracji państwowej są władze rządowe i według art. 3 władze samorządowe, jako w zasadzie równorzędne państwowe organa. Kierownikami urzędów administracyjnych rządowych są funkcjonarjusze władz rządowych, administracyjnemi jednostkami terytorjalnemi są gmina, powiat i województwo, pozatem administracja państwowa obejmuje kilka rodzajów władz rządowych, jak władze administracji ogólnej, władze szkolne, skarbowe, górnicze, rolne itd. Pogodzić te wszystkie elementy ze sobą i wzajemnie ustosunkować, aby być w zgodzie z konstytucją i jej duchem, z pojęciami i zasadami samorządu, jest naprawdę w praktyce trudnym do rozwiązania problemem. Najlepszym dowodem trudności, stąd wynikających, są przepisy wydanych w r. 1928 rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej w powiatach miejskich, o organach kolegjalnych, w wielu postanowieniach niejasne, niewykonalne i niewykonane. Ustawa, zwłaszcza zasadnicza, jak konstytucja, powinna zawierać normy ustrojowe jasne, wyraźnie i ściśle pod względem prawnym wystylizowane, aby nie nastręczała żadnych wątpliwości i uchylała dowolność ich interpretacji i stosowania.

Konstytucja w art. 66 w zdaniu ostatniem przyjmuje zasadę udziału obywateli, powołanych drogą wyboru do współudziału w administracji państwowej, w szczególności do współudziału w wykonywaniu zadań urzędów tej administracji. Ustawy określać mają granice tego współudziału czynnika obywatelskiego w czynnościach wykonawczych urzędów administracyjnych Państwa. Ten udział obywatelski jest niewątpliwie instytucją sui generis, instytucją odrębną od czynników obywatelskich, przewidzianych w następnym artykule 67. Ustawa konstytucyjna nie określa, czy ten udział dotyczy tylko władz rządowych, a więc czy — praktycznie rzecz biorąc — ma na myśli różne komisje fachowe przy urzędach i władzach rządowych, jak komisje podatkowe, szacunkowe, rady kolejowe, rozbudowy itp., czy dotyczy on również i urzędów samorządowych, na coby wskazywały niektóre postanowienia rozporządzenia o powiatach miejskich i organach kolegjalnych przy władzach administracji ogólnej, a w danym razie, jaki jest stosunek tych ciał obywatelskich art. 66 do instytucyj obywatelskich, określonych w art. 67. Stylizacja ostatniego zdania artykułu 66 wskazuje pozatem, że udział obywateli w funkcjach urzędów administracyjnych obejmować ma czynności wykonawcze, tj. administrację w ścisłem tego słowa znaczeniu, a nie

doradcze i opinjodawcze, jak to faktycznie w praktyce się dzieje.

Pozatem stylizacja postanowienia art. 67 ogranicza tezę art. 3 ust. 4 do samorządu faktycznie tylko gminnego. Artykuł ten bowiem, przekazujący czynności wykonawcze, samorządu powiatowego i wojewódzkiego organom mięszanym obywatelsko-urzędniczym, zespalającym delegatów wybieranych przez rady powiatowe, czy wojewódzkie, z przedstawicielami rządowych władz administracyjnych, oddający, co ważniejsze, władzę wykonawczo-administracyjną staroście, czy wojewodzie, przekreśla samorząd powiatowy i wojewódzki we właściwem jego pojęciu. Samorząd ten w tej koncepcji i opartej na niej współczesnej naszej praktyce administracyjnej ogranicza się do fikcji, do roli opinjodawczej i samorządem w pełnem tego słowa znaczeniu nie jest. To też de lege ferenda korrektura zarówno brzmienia art. 66, jak 67, z punktu widzenia teorji samorządowej i z punktu widzenia tezy, wyrażonej w ust. 4. art. 3. konstytucji jest konieczną.

Art. 70. ograniczać winien nadzór państwa nad samorządem do legalności aktów administracyjnych i do zgodności poczynań ogólnych samorządu z polityką admiministracyjną i gospodarczą panstwa. Zatwierdzanie uchwał samorządowych zgodnie z brzmieniem tegoż artykułu winno należeć do wyjątków, podczas gdy w obecnym stanie prawnym i faktycznym zbyt wiele uchwał samorządów podlega zatwierdzeniu władz rządowych.

Zmienić należałoby również brzmienie artykułu 60 konstytucji, zawierającego postanowienie, że źródła dochodowe państwa i samorządu będą ustawami ściśle rozgraniczone. Stylizacja powyższego postanowienia nie jest właściwą, gdyż samorząd jest instytucją państwową. Stawianie samorządu obok państwa, jako instytucji odrębnej, sprzeczne jest z istotą i pojęciem państwa i samorządu, jako takiego. O ileby zatem zasada rozdziału źródeł dochodowych administracji rządowej i samorządowej, czemu jestem przeciwny z powodów poniżej przytoczonych, miała być nadal utrzymaną, należałoby stylizację art. 69 konstytucji zmienić, nadając mu brzmienie „źródła dochodowe administracji rządowej i samorządowej będą ustawami ściśle rozgraniczone".

Poza tą formalną stroną, sama koncepcja nasuwa bardzo poważne wątpliwości zarówno co do uzasadnienia i celowości jej założenia, jak jej wykonalności. Podatki są opłatami publicznemi, przeznaczonemi na cele publiczne, w szczególności na pokrycie kosztów utrzymania państwa, gospodarki i administracji publicznej. W zasadzie też wszelkie podatki bez względu na to, kto je wymierza i pobiera, mają charakter publicznych opłat państwowych na cele ogólne, na cele państwa bez względu na ich ógólnopaństwowe, czy lokalne przeznaczenie. Administrację publiczną prowadzą władze rządowe i samorządowe jako organa administracji państwowej, niema zatem żadnego prawnego uzasadnienia dla tego rodzaju różniczkowania. Jeżeli się przytem zważy, że z jednej strony ilość źródeł podatkowych z natury rzeczy jest ograniczona, z drugiej, że znaczna część agend administracji, zwłaszcza ogólnej, obciąża samorząd, to w konsekwencji zasada rozdziału źródeł dochodowych jest nieuzasadniona, a w praktyce, zwłaszcza przy dzisiejszym systemie podatkowym Rzpltej zupełnie niewykonalną.

Niewątpliwym wynikiem powyższych niejasności i niepewności prawnych w postanowieniach konstytucji, dotyczących kwestji samorządu i różnych — w następstwie tychże — zapatrywań na istotę i rolę samorządu w ustroju administracji Rzpltej, jest obecny stan zagadnienia samorządowego w Polsce. Mimo upływu lat 10-ciu od odrodzenia niepodległości państwowej Rzpltej, mimo wydania w tymże czasie kilkunastu tysięcy najrozmaitszych ustaw i rozporządzeń, regulujących wszystkie niemal dziedziny administracji publicznej, najważniejsza, podstawowa dla Państwa sprawa samorządu nietylko nie posunęła się ani krok naprzód, ale — przeciwnie — wskutek wydania w międzyczasie szeregu ustaw i rozporządzeń, usiłujących rozwiązać pewne poszczególne zagadnienia z dziedziny samorządu, cofnęła się nawet wstecz. W ogłoszonych w „Samorządzie Miejskim" i „Przeglądzie Tygodniowym" artykułach, prezydent m. Krakowa senator Inż. Karol Rolle dał niejednokrotnie dobitny wyraz ujemnym skutkom, jakie nieuporządkowanie prawne tego podstawowego dla Państwa zagadnienia powodować musi nietylko dla gospodarki administracji samorządowej, ale przedewszystkiem dla administracji państwowej, która niemal w całości oprzeć się musi na samorządzie.

Ustawy samorządowe mają już swoją historję. W ciągu ubiegłych 10 lat, poza kilkakrotnemi próbami ustalenia tez, obejmujących zasady samorządu Rzeczypospolitej, wpłynęło do Sejmu, względnie Rządu dwadzieściakilka projektów ustaw samorządowych, z tych 5 przedłożonych przez Rząd, z których projekt o samorządzie wojewódzkim został wycofany. Najwcześniejsze projekty pochodzą z lat 1919, 1920 i 1921, a są to projekty rządowe, dotyczące zmiany ordynacji wyborczej, zaprowadzonej na terenie b. Kongresówki dekretem o samorządzie miejskim z roku 1919, projekt Koła Miast Małopolski i Śląska Cieszyńskiego, oraz Związku Miast Polskich z roku 1922. Projekty dotychczasowe starają się rozwiązać bądź całokształt zagadnień samorządowych, bądź niektóre jego ogniwa, jak np. projekt ustawy dla gminy wiejskiej prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego Dra Kazimierza Kumanieckiego, projekty ustawy o gminie miejskiej Koła Miast Małopolski i Związku Miast Polskich, projekty Komisji administracyjnej trzech, projekty ustawy o gminie miejskiej Koła Miast Małopolski i Związku Miast Polskich, projekty Komisji administracyjnej trzech, projekty Włodzimierza Wakara, projekty miasta Lwowa, wreszcie projekty poselskie w Sejmie w latach 1927 i 1928. Obecnie wpłynęło na Sejm ośm nowych projektów ustaw samorządowych, złożonych przez poszczególne grupy politycznych stronnictw sejmowych. Ostatnio, tj. w dniu 26 maja br. odbył się w Warszawie Zjazd B. B. W. R. w sprawach samorządowych, którego tezy, zresztą zupełnie ogólne, są wyrazem zapatrywań sfer zbliżonych do Rządu. Jest przytem niezmiernie ciekawem, że Rząd w sprawie tej dotychczas zdecydowanego stanowiska nie zajął, ograniczając się do roli obserwatora, zbierającego informacje o nastrojach i poglądach ludności. Rząd opuścił nawet swe stanowisko, zajęte w złożonych w roku 1923 w Sejmie projektach. Wynikałoby stąd, że poglądy jego na sprawę samorządu się zmieniły, a zamierzenia co do struktury i roli samorządu w Państwie idą po zupełnie innej linji. Na tę możliwość wskazuje stanowisko, zajęte wobec samorządu w wydanych w ostatnich trzech latach ustawach i rozporządzeniach z mocą ustawy, regulujących sprawę organizacji i zakresu działania władz administracji ogólnej, sprawę postępowania

administracyjnego w całym szeregu innych ustaw, regulujących zagadnienia administracyjne w poszczególnych resortach administracji, a tangujących pośrednio, czy bezpośrednio sferę działalności samorządu. Koncepcje tych ustaw i rozporządzeń, począwszy od ustawy o finansach komunalnych, o budżecie związków komunalnych, lokowaniu gotówki, o dostosowaniu uposażeń członków zarządu i pracowników związków komunalnych, ustawy drogowej, rozporządzenia o prawie budowlanem aż do wydanych w roku ubiegłym, wspomnianych poprzednio rozporządzeń ustrojowych i proceduralnych, rozporządzenia o flagach i pieczęciach państwowych, zarówno rządowych, jak samorządowych, wskazują na dążenie, które możnaby określić planem „upaństwowienia" samorządu, pozbawiającym go tej samodzielności, jaka jest istotną treścią jego właściwej formy. Nie ulega wątpliwości, że szereg ostatnio wymienionych przepisów strukturę samorządu, zwłaszcza w Małopolsce zmieniło, zakres jego działania ograniczyło, pozbawiło w wielu kierunkach samodzielności administracyjnej i gospodarczej i przesunęło samorząd do roli organów wykonawczych rządowych władz administracyjnych. Rozporządzenia te przekreśliły w wielu dziedzinach dotychczasowy ustawowy zakres działania samorządu. Niektóre z nich, jak rozporządzenie o postępowaniu karno-administracyjnem, uległo już nowelizacji ustawą wydaną w kwietniu br. (lex Putek), którą przywrócono burmistrzom częściowo prawo orzecznictwa karnego. Nie ulega przytem wątpliwości, że polityka wymiany pewnych elementów z ustroju samorządowego, stanowiącego, jak to ma miejsce w Małopolsce, pewną logicznie obmyślaną całość strukturalną, na działalność administracyjną i gospodarczą samorządu terytorjalnego musi wpływać ujemnie i rzeczywiście w ten sposób wpływa.

Świadomość potrzeby spiesznej reorganizacji prawnej samorządu terytorjalnego Rzeczypospolitej i pewnej jego dezorganizacji, spowodowanej wydaniem wspomnianych codopiero ustaw i rozporządzeń, powoduje czynniki miarodajne, zwłaszcza Sejm, do zajmowania się sporadycznie jego naprawą. Jak wspomniałem, w ostatnich miesiącach wpłynęły do Sejmu projekty t. zw. małej ustawy samorządowej, obok nich przedłożono również projekty, regulujące całość samorządu terytorjalnego. Do pierwszych zaliczyć należy sześć projektów, a to klubu parlamentarnego P. P. S., klubu parlamentarnego „Wyzwolenie", oraz projekty, wyłonione w trakcie obrad podkomisji administracyjnej Sejmu, a to posła Dra Putka projekt ustawy o reprezentacji i ordynacji wyborczej do związków powiatowych 4 województw Małopolski, ustawy o rozciągnięciu b. galicyjskiej ustawy gminnej na obszar Spisza i Orawy i ustawy o zebraniach gminnych i gromadzkich w b. Kongresówce, wreszcie projekt ustawy posła Ciołkosza o ordynacji wyborczej do Rad miejskich w Małopolsce. Do drugich, regulujących całość problemu samorządu terytorjalnego, należy projekt parlamentarnych klubów lewicowych P. P. S., Wyzwolenia i Stronnictwa Chłopskiego. Pośrednie miejsce między obu grupami zajmuje projekt Klubu parlamentarnego B. B. W. R.

Koncepcja t. zw. małej ustawy samorządowej, zmierzająca do tymczasowego załatwienia tylko ordynacji wyborczej, jest teoretycznie i praktycznie koncepcją mało szczęśliwą. Teoretycznie dlatego, że zagadnienie takie, jak ordynacja wyborcza, ma w praktyce decydujące znaczenie dla kształtowania się samego ustroju, skutkiem czego nie można stanowić o jednem, nie rozwiązując równocześnie drugiego zagadnienia ustrojowego. Z praktycznego zaś punktu widzenia istnieje poważna obawa, że takie połowiczne załatwienie omawianego problemu skutkiem uchybienia założeniom teoretycznym spowodować może tylko ostateczne skrzywienie istoty samorządu terytorjalnego, a to zwłaszcza wobec notorycznie znanej długotrwałości tymczasowych ustaw Rzpltej Polskiej. Przystępując do załatwienia sprawy samorządu terytorjalnego, należy rozwiązać równocześnie zarówno jego organizację, jak i sposób jego powstania, inna bowiem droga jest niebezpieczna. Jeśli więc potrzeba naprawy tego samorządu jest pilną, a w rzeczywistości jest nią istotnie, to należy ją przeprowadzić w całości, nie wyrywając poszczególnych elementów. Problem zaś samorządu terytorjalnego Rzeczypospolitej został w ciągu ubiegłych lat wszechstronnie rozpatrzony tak, że istotnie nie wymaga zbyt długich studjów ustawodawcy.

Zarzut, powyżej przedstawiony, postawić można wszystkim zgłoszonym projektom małej ustawy samorządowej. Utrzymują one bez zmiany stare krajowe ustawy samorządowe Małopolski, wprowadzają zaś częściową zmianę w postaci 5-przymiotnikowej ordynacji wyborczej, nie troszcząc się o to, czy taka ordynacja w odniesieniu do samorządu wogóle, czy w szczególności w obecnym małopolskim ustroju samorządowym, będzie odpowiednią. Jeśli bowiem powszechność, tajność, bezpośredniość, ewentualnie nawet i równość mają swe uzasadnienie, to zasada proporcjonalności, bankrutująca i w teorji i w praktyce parlamentarnej, w samorządzie stanowi zgoła niedopuszczalną instytucję. Samorząd terytorjalny winien z całą energją przeciwstawić się poglądom, sankcjonującym wszelkie pryncypjalne założenia. Samorząd nie może stanowić pola popisów dla rozgrywek politycznych istniejących w państwie partyj politycznych. Jako organizacja administracyjna i gospodarcza musi być chroniony przed tego rodzaju wstrząsami. Wprowadzenie zaś proporcjonalności do ordynacji wyborczej jest równoznacznem z rozbijaniem ciał uchwalających samorządu na drobne grupy, wzajemnie się zwalczające i stwarzające często niepokonalne trudności dla zarządów jednostek samorządowych. W tych warunkach energja zarządu musiałaby być bardzo często zużytą na wyszukiwanie subtelnych nieraz zabiegów kompromisowych, celem uzyskania potrzebnej większości. Silna zaś władza wykonawcza na równi z państwem potrzebna samorządowi, zużyta na cele tak małostkowe, przestałaby być tem, czem być powinna, tj. władzą.

Z projektów, normujących całokształt zagadnienia samorządowego projekt parlamentarny klubów lewicowych obejmuje całość reformy samorządu gminnego i powiatowego, a więc gminy wiejskiej i miejskiej, oraz komunalnych związków powiatowych, stanowi przytem bardzo obszerną kodyfikację (przeszło 500 artykułów) całego samorządu terytorjalnego z wyłączeniem samorządu wojewódzkiego.

Projekt nadaje gminie wiejskiej zasadniczo typ gminy jednostkowej, wprowadza jednak zupełnie niepotrzebnie w województwach Małopolski i Wielkopolski fakultatywny podział gminy na sołectwa. W reszcie województw, tj. w województwach b. zaboru rosyjskiego, gdzie istnieją gminy zbiorowe, zamiast uchylić zbiorowość

gminy wyraźnie, projekt zmienia gromady na obowiązkowe sołectwa. Sołectwa te nie mają przytem charakteru samoistnego związku samorządowego, gdyż nie posiadają ciała uchwalającego, celem bowiem podziału gminy na sołectwa ma być usprawnienie administracji, w szczególności w zakresie policji miejscowej, przez dodanie naczelnikowi gminy pomocników w osobach sołtysów. Reforma ta uwzględniać ma warunki lokalne gmin na obszarze b. zaboru rosyjskiego. Gminy te, przestrzennie znacznie rozleglejsze od gminy mało-, czy wielko-polskiej, bo liczące czasem do kilkunastu tysięcy mieszkańców i obejmujące kilkanaście wsi, czyli gmin małopolskich, o ile obecny obszar ich będzie nadal utrzymany, przy niższym stopniu administracyjnego wyrobienia ludności, czy w obecnej, czy proponowanej formie, jako zbyt rozległe, a wewnętrznie małospoiste, nie dadzą sobie rady z obowiązkami, na nich ciążącemi. Co do gmin w innych dzielnicach Rzpltej, to wprowadzenie sołectw, nawet w charakterze fakultatywnym, tj. uzależnionym od uchwały odnośnej rady gminnej jest niecelowem i nieuzasadnionem. Koncepcja gminy zbiorowej opiera się na założeniu silniejszej podstawy ekonomicznej gminy o większym obszarze i większej liczbie mieszkańców-podatników, zapoznaje jednak równoległe z tem zwiększenie obowiązków i daleko idące zróżniczkowanie potrzeb poszczególnych wsi, w skład gminy zbiorowej wchodzących, a organizacyjnie znaczne ograniczenie sprawności administracyjnej przez wprowadzenie w obrębie gminy samoistnych związków samorządowych w postaci gromad z ciałami uchwalającemi i władzami wykonawczemi, tj. zebraniem gromadzkiem i sołtysem. Tej ujemnej stronie koncepcji gminy zbiorowej zapobiegać ma projektowane przeobrażenie dotychczas samodzielnej gromady w okręg administracyjny gminy, służący jedynie do usprawnienia administracji. O ile z dużemi zastrzeżeniami możnaby ostatecznie projekt ten usprawiedliwić jako koncepcję przejściową w przemianie porosyjskiej gminy zbiorowej na jednostkową w przyszłości, to wprowadzenie tej reformy do gmin jednostkowych, poniemieckich i poaustrjackich, stanowi zupełnie chybioną koncepcję. Gminy te bowiem przy obecnym swym obszarze nie potrzebują żadnego dalszego podziału, gdyż, jak dotychczasowe doświadczenie uczy, zadania swe spełniają pod względem sprawności administracyjnej w porównaniu z gminami porosyjskiemi należycie. Co do gmin wiejskich zatem reforma powinna zacząć od zmiany obszaru gmin, od zmniejszenia ich terytorjów w b. Kongresówce, a zwiększenia obszarów gmin w Wielkopolsce i Małopolsce.

Drugą podstawową zasadą projektu odnośnie organizacji gminy wiejskiej jest tendencja, zmierzająca do zapewnienia odpowiedniego zastępstwa mniejszościom narodowym przez zróżniczkowanie systemu wyborczego do rad gminnych. W gminach o ludności mięszanej wprowadza projekt proporcjonalny system rozdziału mandatów, stosując w innych gminach system względnej większości. Ordynacja wyborcza w gminach wiejskich winna być możliwie jak najmniej skomplikowaną. Wymaga tego przeciętnie niski poziom wykształcenia ludności wiejskiej. Reforma projektowana, o ile opiera się na zasadzie proporcjonalności, jest w pełni chybioną. Do zarzutów zasadniczych, podniesionych poprzednio, dodać należy, że nie zabezpiecza ona w żadnym razie w istotny sposób mniejszości. Tego bowiem dokazać może skutecznie tylko podział na kurje narodowościowe. Gdy zaś nadto projekt przewiduje możliwość wprowadzenia stosunkowego rozdziału mandatów także w tych gminach, w których obowiązuje zasada względnej większości, to reforma proponowana musi budzić jeszcze bardziej poważne wątpliwości.

Projekt utrzymuje nadal podział zakresu na własny, nazywając go samorządowym i zlecony, przyczem w określeniu tak zakresu własnego, jak zleconego, stylizacja niezupełnie jest ścisłą i wyczerpującą. Ustawa, zarówno w gminie wiejskiej, jak w gminie miejskiej, jak wreszcie ustawa o samorządzie powiatowym, powinna pod względem kodyfikacyjnym zarzucić tezę podziału zakresu na samorządowy i zlecony, natomiast jasno i wyczerpująco ustalić zakres działania gminy wiejskiej, miasta i powiatu w administracji ogólnej Państwa, w szczególności prócz zadań gospodarczych w dziedzinie policji miejscowej, i określić stosunek administracji tejże do administracji rządowej. Reszta postanowień projektu nie odbiega w znaczniejszym stopniu od ogólnie dziś przyjętych form ustrojowych i organizacyjnych gminy wiejskiej, to też bliższe ich omawianie byłoby zbędnem.

Projekt ustawy o gminie miejskiej wychodzi z teoretycznie słusznego założenia zróżniczkowania miast, zależnie od ich wielkości, w konsekwencji zatem i ich znaczenia, wartości dla całokształtu gospodarstwa państwowego. Idąc po tej linji, projekt przyjmuje oparcie administracji miast największych, jak Warszawy, Łodzi, Krakowa, Lwowa, Poznania, Wilna, Lublina, Bydgoszczy, Stanisławowa, Przemyśla i Tarnopola na odrębnych własnych statutach. Zasada powyższa jest w zupełności słuszna i w razie jej odpowiedniej realizacji stanie się właściwą, zdrową podwaliną pod przyszły rozwój miast Rzeczypospolitej. Zasada ta jednak jest przez nadmierne zróżniczkowanie doprowadzona za daleko. W dodatkach załączonych na końcu ustawy projekt rozróżnia i wyszczególnia aż 6 kategoryj miast, a to:

1) 480 miast niewydzielonych z powiatu, których władzą nadzorczą jest wydział powiatowy,

2) 168 miast i uzdrowisk również niewydzielonych z powiatu, ale poddanych już nadzorowi Wydziału wojewódzkiego,

3) 17 miast wydzielonych z powiatu i podległych Wydziałowi wojewódzkiemu,

4) 17 miast i 1 uzdrowisko (Inowrocław) wydzielonych z powiatu, tworzących samodzielne okręgi dla administracji państwowej i samorządowej, podległych Wydziałowi wojewódzkiemu,

5) 7 miast wydzielonych z powiatu, tworzących samodzielne okręgi, podległych nadzorowi Ministra Spraw Wewnętrznych i

6) 1 miasto (Warszawa) wydzielone z województwa i podległe nadzorowi Ministra Spraw Wewnętrznych.

Celowości tak daleko posuniętego podziału miast zrozumieć niepodobna. Przy trzystopniowym sensu stricto systemie administracyjnym (gmina, powiat, województwo) Państwa, tak daleko posunięte zróżniczkowanie wydaje się anormalnem, tembardziej, że faktycznie trudno sprecyzować nietylko de lege lata, ale i de lege ferenda różnicę np. między miastem wydzielonem z powiatu, a miastem wydzielonem z powiatu i tworzącem samodzielny okręg administracyjny, gdyż każde miasto wydzielone z powiatu stanowić powinno samodzielny okręg

administracyjny, dalej, w jakim celu poddaje się miasta niewydzielone jużto nadzorowi Wydziału powiatowego, jużto wojewódzkiego i jaki jest ich stosunek do organizacji powiatowej wogóle, tego wszystkiego projekt nie wyjaśnia i to wszystko jest niezrozumiałem. Że zróżniczkowanie z teoretycznego i praktycznego punktu widzenia jest uzasadnionem, nie ma wątpliwości, nie można jednak podziału takiego posuwać zbyt daleko. Terytorjalna odrębność miasta (wydzielenie z powiatu), gdy inne kryterja są czysto miejscowe, bądź przypadkowe, uzasadnioną może być w przepisie prawnym pewną ustawą, określoną ilością zaludnienia, jak np. dotychczas w b. zaborze rosyjskim 25.000 ludności, a według rozporządzenia Prezydenta Rzpltej o organizacji i zakresie działania władz admininistracji ogólnej ludnością 75.000 mieszkańców. Idea zaś prawnej odrębności miast od reszty otaczającego go terytorjum ma na celu możliwie ścisłe dostosowanie form prawnych do istniejących warunków lokalnych, musi przytem harmonizować z ustrojem administracyjnym Państwa. Selekcja zbyt drobiazgowa i skomplikowana, jak w omawianym projekcie, uczyni jej efekt illuzorycznym, zwłaszcza przy braku należytego jej poparcia elementami prawno-ustrojowemi, jak to ma miejsce dotychczas w Małopolsce, gdzie obowiązują trzy ustawy gminne dla miast. Z tego też powodu podział miast ograniczać się powinien do 3 kategoryj, t. j. miast niewydzielonych z powiatu, miast stanowiących samoistne powiaty miejskie i miast o własnych statutach, w dwóch ostatnich kategorjach o zakresie działania powiatowych władz administracji ogólnej I instancji.

Projektowana reorganizacja samorządu miast opiera się w zakresie organu uchwalającego na 5-przymiotnikowej ordynacji wyborczej, w zakresie władzy wykonawczej na obieralnym przez Radę miejską Magistracie i burmistrzu (prezydencie), przyczem z wyjątkiem miast najmniejszych (kategorja ad 1 i 2), tj. niewydzielonych z powiatu, wprowadza się wzorem dzisiejszego porządku prawnego b. Kongresówki pełny rozdział między radą miejską, a władzą wykonawczą przez ustanowienie osobnego prezydjum rady miejskiej.

O zasadzie stosunkowego rozdziału mandatów dla samorządu mówiłem już poprzednio. W odniesieniu do miast, które z uwagi na swą administrację o wiele bardziej skomplikowaną od administracji gminy wiejskiej, wymagają fachowych i silnych większości, system ten w całej swej rozciągłości może zawieść.

Poważne wątpliwości budzić może również zasada, wprowadzająca system magistracki we wszystkich miastach Rzpltej bez wyjątku. Jednoosobowość władzy w osobie burmistrza przewiduje projekt jedynie w dziedzinie administracji poruczonej. Magistraty i to jako organa pomocnicze i doradcze prezydenta miasta, czy burmistrza, uzasadnione są jedynie w miastach większych, gdzie tenże, pozostawiony sobie samemu nie podołałby obowiązkom swego urzędu. W tym celu dodać mu należy ciało, technicznie do administracji przygotowane, które wspierać go winno fachową pomocą i radą. Taki aparat jest jednak w małych miastach i miasteczkach zupełnie zbędnym, bo tam burmistrz z pomocą wiceburmistrza, czy assesora i dodanego mu urzędu miejskiego podoła niewątpliwie bez magistratu mało skomplikowanym zadaniom administracyjnym. W tych miastach magistrat będzie ciałem zbytecznem, podrażającem i komplikującem niepotrzebnie administrację miejską. Podobnie trudno się zgodzić na koncepcję, sprowadzającą burmistrza do roli jedynie przewodniczącego magistratu. Kolegjalna władza wykonawcza jest w administracji, jeśli się ją pojmuje jako regułę, absurdem, gdyż rządzić i odpowiadać za rządy może wszędzie i zawsze tylko jeden człowiek. System jednostkowy jest zresztą podstawą ustroju administracyjnego Rzeczypospolitej (starosta, wojewoda, minister). Prezydentowi zatem, czy burmistrzowi należy dodać do boku magistrat, jako organ pomocniczy i doradczy, posiadający ewentualnie także i pewne atrybucje wykonawcze, ale całość władzy administracyjnej, odpowiedzialność za nią musi być bezwzględnie skupioną wyłącznie w jego ręku. Pozatem należy bezwarunkowo wybór na członka magistratu uzależnić od posiadania ustawą oznaczonych fachowych kwalifikacyj. Okoliczności bowiem, że ktoś jest obywatelem Rzpltej i ma skończonych 25 lat życia, i jest pod względem moralnym nienagannym, są warunkiem zupełnie nieistotnym, jeśli się uwzględni dzisiejszą rozpiętość i wybitną specjalizację administracji miejskiej, zwłaszcza zaś miast większych, tembardziej, jeżeli się zważy, że terytorjalny samorząd według konstytucji ma być elementem administracyjnym Rzeczypospolitej. Niecelowem, a według najnowszych poglądów prawa politycznego sprzecznem z ogólnemi założeniami administracyjnemi jest również ustanawianie odrębnego prezydjum rady miejskiej, gdyż w ten sposób niszczy się pożądaną, a nawet konieczną łączność władzy wykonawczej z czynnikiem reprezentacyjnym (Radą miejską). Przykład organizacji Sejmu, czy Senatu, niczego nie dowodzi. Ciało uchwalające samorządu niema z politycznem założeniem państwowych ciał ustawodawczych nic wspólnego, samorząd nie był i nie jest organizacją polityczną i dlatego nie wolno go bezkrytycznie opierać na instytucjach, właściwych jedynie państwu. Wprowadzenie odrębnego prezydjum ciała uchwalającego samorządu utrudnia rolę czynnika wykonawczego, uzależniając go w dużym stopniu od jednostki, ciału temu przewodniczącej (prezesa rady miejskiej), przez co sprężystość i energja władzy wykonawczej traci na rozmachu, a za nią obniża się cały autorytet i znaczenie władzy wogóle. Zadaniem ciała uchwalającego jednostki samorządowej jest przedewszystkiem kontrolowanie władzy wykonawczej. Fakt, że radzie przewodniczy prezydent, czy burmistrz, kontroli tej nie ubliża, ani jej nie umniejsza.

Powiatowy związek komunalny jest według projektu związkiem niższych jednostek administracyjnych, tj. gmin, którego właściwem zadaniem powinny być, prócz czynności z zakresu administracji Państwa, podejmowanie takiej działalności, która przekracza interes, względnie zdolność finansową pojedynczych gmin. Związek powiatowy tworzy bowiem nietylko jednostkę koordynującą czynności składających go gmin wiejskich i miejskich i rozwijającą działalność, która przekracza ramy organizacyjne i budżetowe poszczególnych gmin, ale stanowi również jednostkę administracyjną państwową dla spraw lokalnych.

Proponowane wybory do ciała reprezentacyjnego związku powiatowego, tj. do rady powiatowej, są pośrednie, dokonują ich rady gmin, wchodzących w skład powiatu. Sposób przeprowadzania wyborów jest dość skomplikowany, projekt odróżnia bowiem okręgi jedno, dwu, oraz trzy, względnie więcej mandatowe, przyczem

w tym ostatnim wypadku wprowadza system list z proporcjonalnym rozdziałem mandatów. Według projektu przewodniczącym rady powiatowej jest wybrany przez nią prezes, zaś wydziału powiatowego starosta, co faktycznie przekazując czynnikowi rządowemu czynności wykonawcze i administracyjne, uczynić może w wielu wypadkach samorząd powiatowy fikcją, a Radę powiatową i Wydział zepchnąć do roli opinjodawczej i doradczej.

Wszystkie zarzuty omówione poprzednio przy rozpatrywaniu analogicznych postanowień, dotyczących organizacji gminnej, szczególniej gminy miejskiej, możnaby tu mutatis mutandis powtórzyć, a więc niedostateczne zabezpieczenie interesów mniejszości narodowych przy wyborach, zbyteczny rozdział czynnika reprezentacyjnego i władzy administracyjnej, brak ustosunkowania do administracji rządowej itd.

Projektem, zajmującym stanowisko pośrednie między koncepcją małej ustawy samorządowej, a koncepcją uregulowania w całości problemu samorządu, jest projekt, przedłożony przez klub parlamentarny B. B. W. R. Istotne jego postanowienia dotyczą sprawy ustroju i organizacji gminy wiejskiej, określenia prawa wyboru i wybieralności do ciał reprezentacyjnych gminy wiejskiej, miejskiej i związku powiatowego, wreszcie stosunków służbowych pracowników samorządowych, których regulację porucza projekt rozporządzeniu Rady Ministrów.

Postanowienia, dotyczące zmiany ustroju porosyjskiej gminy wiejskiej, opierają się w projekcie tym na fakultatywnej koncepcji gminy zbiorowej w Małopolsce i Poznańskiem i utrzymaniu w gminie porosyjskiej podziału na samorządowe podgrupy gromadzkie z radą gromadzką i sołtysem. W gminie małopolskiej i wielkopolskiej wprowadza projekt obok obowiązkowego podziału na okręgi z assesorami, jako pomocnikami wójta na czele, możliwość wprowadzenia gminy zbiorowej z podziałem na gromady, posiadające własne zebrania gromadzkie. Koncepcja powyższa nietylko uzasadnia zarzuty, jakie poprzednio przedstawiłem przy omawianiu organizacji gminy wiejskiej według projektu stronnictw lewicowych, lecz także i zupełnie nowe, gdyż projekt B. B. W. R. nietylko utrzymuje pełny ustrój zbiorowej (rada gromadzka) gminy porosyjskiej, ale też wprowadza obowiązkowy podział gminy mało- i wielkopolskiej na okręgi i ewentualną zmianę ich ustroju na zbiorowy.

Koncepcja powyższa problemu samorządu gminy wiejskiej nie rozwiąże, a spetryfikuje wspomniane poprzednio ujemne strony gminy zbiorowej, jakie wykazuje ona w obszarze ziem byłego zaboru rosyjskiego, tj. zbyt wielki obszar, przypominający mały powiat, kosztowną administrację przy niskim jej poziomie, rozbieżność interesów i potrzeb poszczególnych ich części (gromad), przewagę pierwiastka urzędniczego nad obywatelskim itd. Problem usprawnienia samorządu gminy wiejskiej jest najłatwiejszy do rozwiązania — jak poprzednio przedstawiłem — na platformie gminy jednostkowej, gospodarczo odpowiednio silnej, organizacyjnie ściśle zespolonej, terytorjalnie zwartej i jednolitej. Potrzebie tej zadość uczynić może jedynie zmiana okręgów gmin wiejskich i wprowadzenie jednego typu mniejwięcej o 2500 mieszkańców na obszarze Państwa.

W zakresie przepisów, określających bierne i czynne prawo wyborcze, poważne wątpliwości w projekcie B. B. W. R. nasuwać muszą przepisy, skracające czasokres zamieszkania w gminie, który warunkuje prawo wyborcze, do faktycznego pobytu 6-miesięcznego, postanowienia, przyznające prawo wyborcze wojskowym zawodowym, tudzież bierne prawo wyborcze funkcjonarjuszom samorządu. Skrócenie domicylu, uzasadniającego prawo wyborcze do 6 miesięcy nie posiada żadnego istotnego uzasadnienia, udzielenie zaś prawa wyborczego wojskowym zawodowym, pomijając ewentualne ujemne następstwa takiego przepisu z punktu widzenia dyscypliny wojskowej, dopuszcza do głosu w sprawach samorządowych czynnik, działalnością tego samorządu mało zainteresowany i angażuje go politycznie. Podobnie udzielenie biernego prawa wyborczego funkcjonarjuszom samorządu i to przy równoczesnem zastrzeżeniu bezpłatnego ich urlopowania na czas pełnienia mandatu radzieckiego, jest teoretycznem czysto postanowieniem, które w pewnych wypadkach spowodować może rozluźnienie karności i dyscypliny służbowej. Nie można bowiem pominąć, że pracownik samorządowy przez czas pełnienia funkcyj radnego będzie kontrolował działalność swego bezpośredniego przełożonego, że krytyka ta może mieć wyraz niezawsze właściwy, co służbie publicznej w żadnym razie na dobre nie wyjdzie.

Inne postanowienia tego projektu dotyczą przeważnie przepisów ordynacji wyborczej i, o ile nie uchylają zasady proporcjonalności, wywołują takie same zastrzeżenia, co poprzednio omówione projekty, pomijając ich wadliwości, jakie odnośnie do wszystkich projektów t. zw. ustaw samorządowych na wstępie wyraziłem.

Spostrzeżenia powyższe ograniczyłem do omówienia podstawowych koncepcyj ustroju samorządu; pomijam rozpatrywanie struktury kodyfikacyjnej i stylizacji poszczególnych postanowień, co przekroczyłoby znacznie ramy zakreślone. Do podstawowych zagadnień ustroju samorządowego zaliczam zakres działania samorządu, stanowisko jego w ustroju administracyjnym Państwa, stosunek do władz rządowych, strukturę władz samorządowych, w szczególności Rady miejskiej, magistratu, prezydenta, względnie burmistrza, zakres działania tych instytucyj i wzajemne ustosunkowanie do siebie, zasady ordynacji wyborczej, skarbowości i kwestję kontroli władz nadzorczych.

Te elementy, decydujące o strukturze i ustroju administracyjnym tak samorządu, jak przedewszystkiem Państwa, powinny być nie tylko wszechstronnie rozpatrzone, w zasadniczych założeniach ustalone, lecz przedewszystkiem uzgodnione z zapatrywaniami Rządu, bez czego wszelkie projekty uważane być muszą za materjały de lege ferenda, za zapatrywania stronnictw, reprezentowanych w Sejmie, na kwestję samorządu gminnego, czy powiatowego. Bez tego uzgodnienia zasad samorządu z Rządem, odpowiadającym za ustrój i sprawność administracji Państwa, celowości prac kodyfikacyjnych nad ustrojem samorządowym trudno sobie wyobrazić.

Jak wspomniałem, w dniu 26 maja br. odbył się w Warszawie zjazd samorządowy B. B. W. R. Na zjeździe tym, którego obrady toczyły się zasadniczo na platformie pojęć, przyjętych przez miasta b. zaboru austrjackiego, zapadły następujące rezolucje:

I. Zebrani na Zjeździe B. B. W. R. w dniu 26/V. 1929 r. w Warszawie działacze samorządowi uznają za wysoce palącą sprawę unormowania organizacji samo-

rządu miejskiego w drodze możliwie szybkiego wydania nowej ustawy. Ustawa ta winna:

1) zapewnić jak najszerszym warstwom społeczeństwa udział w sprawowaniu zarządu lokalnego przy oparciu wyborów do rad miejskich na szerokich podstawach demokratycznych;

2) ugruntować odpowiednio stanowisko organów wykonawczych i zarządzających (magistratów) przez przyznanie im stosownego zakresu władzy i zabezpieczyć fachowość i należytą ciągłość tej władzy;

3) przyznać władzom nadzorczym stosowny zakres ingerencji zarówno w dziedzinie powoływania fachowych członków magistratu, jak i w dziedzinie kontroli działalności organów administracyjnych samorządu miejskiego.

Jedynie harmonijne ujęcie tych trzech zagadnień może stworzyć właściwą organizację samorządu miejskiego, dać mu realne podstawy do rozwoju i twórczej działalności.

II. Gminy miejskie winny się dzielić na:

A) niewydzielone z powiatu i

B) wydzielone z powiatu, tworzące samodzielne okręgi powiatowe dla administracji państwowej i samorządowej (starostwa grodzkie, wzgl. województwa grodzkie-Warszawa). Ustawa wyszczególni miasta, należące do typu miast wydzielonych, biorąc pod rozwagę zaludnienie, stan kulturalny, gospodarczy, oraz stosowny rozwój administracji i gospodarki miejskiej.

Gminy miejskie, niewydzielone z powiatu, winny dzielić się na:

1) podlegające nadzorowi wydziałów powiatowych i

2) podlegające nadzorowi wydziałów wojewódzkich.

Gminy miejskie, wydzielone z powiatu (starostwa grodzkie), winny się dzielić na podległe nadzorowi:

1) wydziału wojewódzkiego,

2) Ministra Spraw Wewnętrznych (8 miast wielkich).

III. Organem uchwalającym i kontrolującym winna być Rada miejska, wybrana na podstawie 5-cio przymiotnikowego prawa głosowania na lat 5; prawo czynne i bierne przyjmuje się według odnośnego prawa, ujętego w ordynacji wyborczej do Sejmu. Bierne prawo wyborcze uzależnia się jeszcze od umiejętności czytania i pisania w zakresie szkoły powszechnej, lub równoznacznego. W obu wypadkach wymaganem jest przynajmniej roczne zamieszkanie na terenie gminy.

IV. Organem zarządzającym i wykonawczym jest magistrat, złożony z prezydenta (wzgl. burmistrza), wiceprezydenta (wzgl. wiceburmistrza) i stosownej liczby ławników, przyczem w miastach małych winien być dopuszczalny system burmistrzowski. W miastach niewydzielonych z powiatu burmistrz winien pełnić funkcję przewodniczącego Rady miejskiej i mieć stosowny zakres władzy policyjnej, zaś w miastach wydzielonych, prezydent winien pełnić funkcje starosty grodzkiego, odpowiadające funkcjom starosty powiatowego.

V. Członkowie magistratu, poświęcający się całkowicie pracy w magistracie, winni mieć odpowiednie fachowe przygotowanie (w szczególności burmistrze i prezydenci).

VI. Celem zapewnienia ciągłości w sprawowaniu władzy magistratu i umożliwienia dopływu do pełnienia funkcyj członków magistratu jednostkom, posiadającym stosowne kwalifikacje, należy dopuścić wybór fachowych członków magistratu na lat 10, tj. na czas podwójnej kadencji Rady miejskiej, przy jednoczesnem automatycznem zapewnieniu im praw emerytalnych.

VII. Przy wyposażeniu organów wykonawczych (magistratów) w obszerny zakres władzy i wymaganiu od członków magistratu fachowego przygotowania, koniecznem jest zapewnienie władzom nadzorczym stosownej ingerencji odnośnie wyborów tych członków. Odnośnie wyborów prezydentów miast wydzielonych (starostów grodzkich, ewentualnie wojewodów grodzkich, jak i burmistrzów) władze nadzorcze winne mieć prawo zatwierdzenia i to wybór prezydentów miast wielkich winien zatwierdzać Prezydent Rzpltej, dalszych wydzielonych Minister Spraw Wewnętrznych na wniosek Wydziału wojewódzkiego, a niewydzielonych Wydział wojewódzki.

VIII. Władze nadzorcze winne mieć prawo unieważnienia uchwał władz miejskich:

1) sprzecznych z przepisami prawa,

2) szkodliwych dla gospodarki miejskiej.

IX. Magistrat winien mieć prawo i obowiązek zawieszania wykonania uchwał Rady miejskiej:

1) niezgodnych z prawem,

2) szkodliwych dla gospodarki miejskiej,

przyczem przy powtórnem uchwaleniu zawieszonej uchwały winna o wykonaniu orzec władza nadzorcza.

X. Personal urzędniczy magistratu winien odpowiadać stosownym wymogom zarówno pod względem przygotowania teoretycznego, jak i praktycznego. Obowiązki i prawa personalu urzędniczego, ujęte wyraźnie w ustawie, winny rozwijać odnośne statuty służbowe, uchwalane przez Rady miejskie i zatwierdzane przez władze nadzorcze.

XI. Ustawa winna upoważnić — w szczególności większe gminy miejskie — do uchwalania odrębnych statutów, ujmujących organizację samorządu tych miast. Odnośne uchwały reprezentacyj miejskich byłyby zatwierdzane przez władze, wymienione w ustawie.

XII. Ustawa może dopuszczać odchylenia dla poszczególnych województw.

Co do tez powyższych można mieć następujące zastrzeżenia:

Proponowany podział gmin miejskich ograniczyćby należało do podziału na miasta niewydzielone z powiatu i poddane nadzorowi Wydziału powiatowego i dalej na miasta wydzielone z powiatu i stanowiące samodzielny okręg administracji rządowej i samorządowej, poddane nadzorowi Wydziału wojewódzkiego i miasta o własnym statucie, poddane nadzorowi Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Tezy powyższe pokrywają się w ogólnych zarysach z projektem organizacji samorządu terytorjalnego sejmowych klubów lewicowych i są o tyle poprawniejsze od tegoż, że nie wprowadzają podziału gmin miejskich na wydzielone ze związku powiatowego i nietworzące samodzielnego okręgu administracyjnego, oraz na wydzielone z powiatu i tworzące samodzielne okręgi, który to podział, jako wywołujący zasadnicze wątpliwości, jest najzupełniej zbędnym.

Zasada podziału miast według liczby ich ludności stanowi — jak poprzednio przedstawiłem — właściwą i racjonalną podstawę prawnego ustroju gmin miejskich. Cel jej jednak będzie tylko wówczas w pełni osiągnięty, jeśli równorzędnie z nią oprze się ustrój miast na koncepcji odrębnych ustaw dla pewnych kategoryj miast, oraz na dopuszczalności własnych statutów dla miast naj-

większych, przyczem ze względów praktycznych prawo nadawania statutów winno przysługiwać Prezydentowi Rzpltej, któryby decydował na wniosek Rady Ministrów, po wysłuchaniu opinji Rady prawniczej.

Tezy projektują wprowadzenie we wszystkich miastach Rzpltej magistratu, złożonego z burmistrza (prezydenta), jako przewodniczącego i z ławników, przyczem w miastach niewydzielonych z powiatu porucza się burmistrzowi przewodnictwo na Radzie miejskiej, zaś w miastach wydzielonych z powiatu funkcje starosty grodzkiego. Magistrat jest organem zarządzającym i wykonawczym. Zasadę tę poddałem krytyce poprzednio. Przypomnę więc tylko w krótkości, że magistrat, jako ciało pomocnicze burmistrza, względnie prezydenta, właściwy jest jedynie w miastach większych, dla miast mniejszych wystarcza system jednostkowego zarządu.

Poważne wątpliwości budzi również koncepcja, sprowadzająca burmistrza do roli jedynie przewodniczącego magistratu, co poprzednio omówiłem.

Słusznem natomiast jest stanowisko tez, żądające odpowiedniego wykształcenia fachowego od burmistrza i członków magistratu, gdyż bez tego oczywiście nie można sobie wyobrazić administracji wogóle, jak również jest słusznem poruczenie burmistrzowi w miastach większych funkcyj starosty grodzkiego.

Jako zasadę organizacyjną magistratu przyjęto wybieralność członków, przyczem kadencję określono na lat 10.

Zasada wybieralności członków magistratu nasuwa dzisiaj poważne wątpliwości i zastrzeżenia. Nie należy bowiem zapominać, że nawet wybieralność burmistrza spotyka się dzisiaj z uzasadnioną krytyką. Ale, jeśli wybieralność burmistrza jest pewnego rodzaju złem koniecznem, gdyż w przeciwnym razie zaistniećby mogła ze strony burmistrza mianowanego sposobność do lekceważenia kompetencji Rady miejskiej, to o tyle wybór członków magistratu musi się spotkać z zarzutem wprowadzenia, może nawet wbrew swej intencji, polityki do władzy wykonawczej samorządu, a to tem więcej, jeśli się magistratowi przyznaje takie atrybucje, jak to czynią omawiane tezy. Magistrat musi pozostać mianowanem przez Radę miasta ciałem fachowem i to wybitnie fachowem (domagają się tego omawiane tezy). Wybieralność, zwłaszcza nie zawarowana żadnemi istotnemi kautelami, kwestjonuje tę fachowość na całej linji. Wybieralność w dzisiejszem, praktycznem tego słowa znaczeniu oznacza niefachowość. Jeśli się więc chce wprowadzić zasadę wybieralności magistratu, to należy równocześnie bierne prawo wyborcze uzależnić od posiadania wyższego wykształcenia fachowego (Uniwersytet, Politechnika etc.).

Odnośnie do kompetencyj władz rządowych w zakresie nadzoru nad samorządem, zastrzegają słusznie tezy prawo zatwierdzania burmistrzów Prezydentowi Rzpltej (Warszawa), względnie Ministrowi Spraw Wewnętrznych (reszta miast wydzielonych z powiatów, w miastach zaś niewydzielonych z powiatu Wojewodzie. Nadto przyznają władzom nadzorczym prawo unieważnienia uchwał władz m., nielegalnych i szkodliwych dla gospodarki miejskiej, o ile oczywiście kontroli takiej nie poruczy się sądownictwu administracyjnemu, co byłoby najwłaściwszem.

Podobnie słusznem, a teoretycznie poprawnem jest przyznanie Magistratowi prawa do zawieszania uchwał Rady miejskiej, nielegalnych i szkodliwych dla gospodarki miejskiej. Należałoby również prawo to konsekwentnie przyznać burmistrzowi odnośnie do uchwał i Rady miejskiej i magistratu. Postanowienia dotyczące personalu urzędniczego nie wprowadzają żadnych istotniejszych zmian, zaś żądanie ustalenia zasadniczych praw i obowiązków urzędników w drodze ustawy jest słusznem z uwagi na potrzebę jednolitego traktowania tej kwestji, przynajmniej odnośnie podstaw, przez wszystkie samorządy miejskie.

O ile idzie o stanowisko samorządu małopolskiego, to streszcza się ono w następujących zasadach:

1) uchwalenie ustaw samorządowych jest z punktu widzenia ustroju i administracji Państwa, jak i konieczności unifikacji prawa samorządowego w Polsce sprawą naglącą,

2) dotychczasowa praktyka załatwiania tymczasowemi ustawami poszczególnych zagadnień z dziedziny ustroju samorządowego jest niecelowa, a dla samorządu wysoce szkodliwa,

3) ustawy samorządowe objąć powinny całokształt zagadnienia samorządowego Rzpltej, tj. samorząd gminy, samorząd powiatu i samorząd wojewódzki,

4) ustawy samorządowe dla gmin miejskich uwzględnić powinny różnice ustrojowe i gospodarcze miast różnej wielkości,

5) ustawy samorządowe określić winny dokładnie zakres działania związków samorządu terytorjalnego w dziedzinie administracji państwowej,

6) samorząd Rzpltej winien oprzeć się na zasadzie wykonywania czynności administracji ogólnej Państwa przez czynniki obywatelskie i odpowiednio do tej zasady winne uledz zmianie przepisy konstytucji z nią sprzeczne,

7) przy projektowanej zmianie konstytucji uwzględnić należy w szczególności podział kraju na powiaty miejskie i wiejskie,

8) samorząd Rzpltej opierać się winien na jednostkowej silnej władzy administracyjno-wykonawczej.

Jak wykazałem poprzednio, sprawa ustroju samorządowego nie posunęła się w ciągu ubiegłych dziesięciu lat istnienia niepodległej Rzpltej zbyt wiele naprzód. Pochodzi to stąd, że kwestja ustroju samorządowego stała się sprawą polityczną w tem codziennem tego słowa znaczeniu, a nie zagadnieniem państwowo-ustrojowem, jakiem jest wyłącznie w rzeczywistości. Rozstrzygnięcie problemu należy oczywiście do Rządu, jako sternika nawy państwowej Rzpltej. Nie potrzeba podkreślać, jak sprawa jest pilną i naglącą i jakie szkody dla miast, Państwa i jego administracji dzisiejszy stan pewnego rodzaju ex lex w tej dziedzinie przynosi. Sprawa jest dojrzałą do decyzji, dyskusje przeprowadzone w ciągu ubiegłych dziesięciu lat problem ustroju samorządowego w Polsce oświetliły wszechstronnie, uzgodniły w dużej mierze rozbieżne początkowo poglądy istniejących w Polsce kierunków politycznych i zbliżyły do pojęć samorządowych, przyjętych przez współczesne teorje prawa państwowego w państwach zachodnich Europy. Leży też w interesie Państwa i jego administracji, by Rząd jak najszybciej przeprowadził zmianę i unifikację ustroju samorządowego Rzpltej.

DR. ZYGMUNT DUNAJ.

DZIAŁALNOŚĆ GMINY MIASTA KRAKOWA W ZAKRESIE ZDROWIA PUBLICZNEGO.

Obowiązki i zakres działania Gminy miasta Krakowa w dziedzinie zdrowia określają: z byłych austrjackich ustaw ustawa o organizacji publicznej służby zdrowia z 30 kwietnia 1879 r., w której wymienione są sprawy zdrowotne, przekazane do wykonania samorządom, rozporządzenia Namiestnictwa z 24-go lipca 1893 r., zawierające instrukcje służbowe dla lekarza naczelnego (fizyka miejskiego) i lekarzy okręgowych miejskich w Krakowie, oraz statut komisji zdrowotnej m. Krakowa. Z polskich ustaw zasadnicza ustawa sanitarna z 19 lipca 1919 r. i ustawa w przedmiocie zwalczania chorób zakaźnych, oraz innych chorób, występujących nagminnie. Ustawy powyższe, dość szczegółowo wymieniające zadania Gminy w zakresie zdrowia, stanowią niejako ramy dla dalszych rozporządzeń, dostosowanych do potrzeb lokalnych, a wydanych w razie potrzeby przez Magistrat, jako organ wykonawczy samorządu gminnego miasta Krakowa i władza administracyjna państwowa I instancji. To też organy miejskiej służby zdrowia wykonują czynności sanitarnej władzy samorządowej gminnej i państwowej I instancji. Zaznaczam, że Gmina nie otrzymuje żadnej pomocy finansowej ze strony Państwa w wydatkach na zdrowie.

Według wymienionych ustaw, do ważniejszych obowiązków Gminy należy piecza nad czystością powietrza, gleby i wody, zaopatrzenie ludności w wodę, usuwanie nieczystości, dozór nad żywnością, opieka nad matką i dzieckiem, chorymi psychicznie, niedorozwiniętymi, kalekami, zakładanie i utrzymywanie wszelkich, potrzebnych dla zdrowia urządzeń sanitarnych, współudział z Państwem w walce z chorobami zakaźnemi, przestrzeganie wszelkich ustaw i rozporządzeń sanitarnych.

To są podstawy prawne do rozwinięcia dzialalności Gminy na polu zdrowia publicznego, wykonywanej przez Miejski Urząd Zdrowia, jako urząd fachowy Magistratu. O wszelkich usterkach i postulatach w dziedzinie sanitarnej Miejski Urząd Zdrowia donosi odnośnym wydziałom Magistratu celem ich usunięcia, względnie wykonania.

Na czele miejskiego Urzędu Zdrowia stoi Naczelny Lekarz miejski (Fizyk miejski), mający zwierzchni nadzór nad wszystkiemi sprawami zdrowotnemi miasta, biorący udział w posiedzeniach Magistratu z głosem stanowczym w sprawach, dotyczących zdrowia. Jemu podlega cały personal lekarski i pomocniczy sanitarny, pozostający na etacie Magistratu.

Jest on zwierzchnikiem służbowym wszystkich zakładów sanitarnych, administrowanych przez Miejski Urząd Zdrowia. Za sprawy zdrowia jest odpowiedzialny przed Prezydentem miasta. Bierze udział również w Komisji zdrowotnej, która jest organem opinjodawczym w sprawach sanitarnych miasta. Komisja ta składa się z Prezydenta, jako przewodniczącego, 7 radców miejskich i 7 członków, powołanych z poza Rady miejskiej, z pośród osób pracujących na polu higjeny.

W skład Miejskiego Urzędu Zdrowia wchodzą prócz Naczelnego Lekarza miejskiego, dwaj lekarze referenci i 7 sił kancelaryjnych. Biuro Miejskiego Urzędu Zdrowia załatwia część administracyjną spraw sanitarnych, prowadzi rejestrację i kontrolę lekarzy i personalu pomocniczego sanitarnego, przebywającego w Krakowie i statystykę sanitarną.

W roku 1928 załatwiono spraw 20.973.

Naczelnemu Lekarzowi, względnie Miejskiemu Urzędowi Zdrowia służbowo podlega 11 lekarzy okręgowych miejskich, 8 lekarzy szkolnych miejskich, 1 lekarz bakterjolog miejski, 1 lekarz Żłóbków miejskich, 11 sanitarjuszy miejskich, 8 higjenistek szkolnych i następujący personal zakładów, pozostających pod bezpośrednim zarządem Miejskiego Urzędu Zdrowia:

1) Miejskie Zakłady Sanitarne: 4-ch lekarzy, 9 dezynfekcjonarjuszy, 24 sióstr zakonnych i 25 osób niższego personalu,

2) Miejskie Ambulatorjum Dentystyczne szkolne: 1 lekarz, 2 asystentów dentystów i 1 higjenistka,

3) Miejska Pracownia Chemiczna: 1 chemik-kierownik, 2-ch asystentów i 2-ch laborantów,

4) Oczyszczalnia miejska i dom noclegowy dla bezdomnych i 2 łaźnie ludowe: 18-cie osób w tem 2-ch dezynfekcjonarjuszy.

Ogółem jest zajętych w miejskiej służbie zdrowia osób 136, w tem 28 lekarzy.

Koszta utrzymania Miejskiego Urzędu Zdrowia wynoszą około 230.546 zł.; nie wliczono w to wydatków na poszczególne instytucje sanitarne.

Miasto podzielone jest na 12 okręgów sanitarnych. W każdym okręgu pełni służbę zdrowia lekarz okręgowy miejski i przydzielony mu do pomocy sanitarjusz. Czynności niżej podane, wykonane w roku 1928, najlepiej zilustrują obowiązki i prace lekarzy okręgowych.

Dokonano	rewizyj	domów, ustępów, podwórzy	5.022	razy
„	„	ścieków ulicznych	29	„
„	„	klozetów publicznych	13	„
„	„	placów targowych	28	„
„	„	sklepow spożywczych	1.442	„
„	„	mleczarń	79	„
„	„	piekarń	348	„
„	„	owocarni	59	„
„	„	masarni i wędliniarni	208	„
„	„	jatek rzeźniczych	114	„
„	„	restauracyj, szynków, piwiarni	455	„
„	„	kawiarni	41	„
„	„	cukierni i wytwórni cukierniczych	133	„
„	„	fabryk czekolady, marmolady	18	„
„	„	fabryk win owocowych	24	„
„	„	handlów ryb i śledzi	13	„
„	„	fryzjerni	421	„
„	„	warsztatów rzemieślniczych	236	„
„	„	zakładów przemysłowych	362	„
„	„	fabryk różnego rodzaju	97	„
„	„	hoteli i domów noclegowych	71	„
„	„	łaźni publicznych	9	„
„	„	składów pierza	5	„
„	„	drukarni	22	„
„	„	urzędów publicznych	39	„
„	„	dworców kolejowych	49	„
„	„	cmentarzy	23	„
„	„	aresztów	11	„

W wyniku tych rewizyj przedłożono Magistratowi celem usunięcia usterek 616 urzędowych doniesień.

Ponadto skontrolowano 428 wodociągów domowych i 127 studzien publicznych, przyczem zakwestjonowano 83 objekty.

Tereny wodociągowe zrewidowano 59 razy.

W zakładach opiekuńczych zbadali lekarze miejscy 386 dzieci. Skontrolowali stan sanitarny 12-tu ochronek dla dzieci w wieku przedszkolnym, oraz 21 mieszkań, w których wychowują się dzieci obce, względnie nieślubne.

Zrewidowano 63 szkoły publiczne i 10 hejderów.

Świadectw urzędowych wydano 1.743, w tem dla umysłowo chorych 48.

Nadto dokonują z urzędu lekarze okręgowi oględzin zwłok, leczą biednych, biorą udział w zwalczaniu chorób zakaźnych, dokonują szczepień ochronnych przeciwko ospie — zaszczepiono w r. 1928 osób 8.907, — biorą udział w komisjach budowlanych (1800), przemysłowych (272), porządkowych (430) i lotnych sanitarnych (238). Komisje lotne sanitarne, zorganizowane w r. 1927, składające się z urzędników: prawnika, lekarza, delegata policji i zakładu czyszczenia miasta, dokonywały niespodziewanych rewizyj sanitarnych, karząc doraźnie, względnie polecając usuwać usterki na koszt właścicieli. Komisje te, zmierzając do podniesienia czystości i porządku w mieście, zbadały w 1928 roku 1.897 realności, 701 sklepów spożywczych, masarń i piekarń, 249 cukierń, restauracyj itp.

Ukarano winnych grzywnami na łączną kwotę 10.000 zł., a w 391 wypadkach zarządzono usunięcie nieporządków z urzędu przez organa miejskie, w szczególności przez utrzymywane przy Zakładzie czyszczenia miasta pogotowie, które usuwa braki doraźne na koszt i niebezpieczeństwo winnych właścicieli realności,

W roku 1928 oczyszczono z urzędu 153 realności, a koszty tych robót w kwocie 7.763 zł. ponieśli właściciele.

Walkę z chorobami zakaźnemi prowadzi Gmina w poruczonym zakresie działania na zasadzie przepisów ustawy o zwalczaniu chorób zakaźnych, oraz za pomocą zarządzeń, uwzględniających najnowsze doświadczenia epidemjologiczne. Gmina stworzyła ośrodek do walki z ostremi chorobami zakaźnemi, budując w odległości 1 klm. od miasta miejskie Zakłady Sanitarne. Zakłady te składają się z domu izolacyjnego, mieszczącego pokoje kąpielowe dla odkażania osób po przebytej chorobie zakaźnej i osób z otoczenia chorego, oraz pokoje izolacyjne dla osób podejrzanych o zakażenie, z zakładu dezynfekcyjnego, urządzonego nowocześnie przez szwajcarską firmę Schärera, zawierającego między innemi 2 kotły do parowej dezynfekcji, 1 szafkę formalinową, 2 szafki do dezynfekcji suchem powietrzem i szereg mniejszych aparatów dezynfekcyjnych, z budynku, przeznaczonego na pracownię bakterjologiczną ze specjalnym oddziałem dla badań szczególnie niebezpiecznych (nosacizna, dżuma, karbunkuł), z sanatorjum dla chorych na szkarlatynę (60 łóżek), z 2-ch baraków, przeznaczonych na choroby zakaźne w razie szerzenia się epidemicznego w mieście (50 łóżek), z 3-ch baraków Döckerowskich, oddzielonych zupełnie od wymienionych budynków, a przeznaczonych na sanatorjum gruźlicze (110 łóżek), z kuchni, kotłowni i budynków dla służby. Zakłady rozporządzają 5-ma autami sanitarnemi do przewożenia osób i rzeczy. W zakładach tych umieszcza się obecnie chorych na szkarlatynę i gruźlicę. Sporadyczne wypadki innych chorób zakaźnych są odsyłane na oddział chorób zakaźnych Szpitala państwowego w Krakowie, względnie na kliniki uniwersyteckie.

W roku 1928 zgłoszono przypadków w M. Urzędzie Zdrowia:

duru brzusznego	115	z czego zmarło	12
„ plamistego	12	„ „	1
czerwonki	52	„ „	10
płonicy	493	„ „	23
błonicy	231	„ „	30
epidem. zapalenia opon mózg. . .	13	„ „	5
odry	1086	„ „	24
róży	72	„ „	18
kokluszu	91	„ „	23
zakażeń połogowych	16	„ „	16
gruźlicy (otwartej)	535	„ „	421
ospy wietrznej	80	„ „	—
Mums	8	„ „	—
tężca	2	„ „	2
encephalitis	1	„ „	1
malarji	17	„ „	1

Ogólna liczba zgonów w roku 1928 w Krakowie wynosiła 2.720, w tem na choroby zakaźne 655.

Odosobniono w Miejskich Zakładach sanitarnych z powodu płonicy 90 osób, w obserwacji trzymano osób 44, wykąpano i odkażono po chorobach zakaźnych 2.404, odwszawiono 11 osób, odkażono mieszkań po chorobach zakaźnych 1.173, a dezynfekcję przeprowadzano sublimatem, formaliną, ewolem i siarką. Użyto aparatów dezynfekcyjnych 703 razy, a dezynsekcyjnych 496 razy.

Leczono w szpitalu epidemicznym miejskim na

płonicę	404	osób
błonicę	116	„
różę	1	„

Wydatki na Zakłady sanitarne miejskie wynosiły 543.748 zł.

Prócz umieszczania chorych zakaźnych w szpitalach, izolowania osób z otoczenia, dezynfekowania mieszkań stosował M. Urząd Zdrowia szczepienia ochronne przeciw durowi i czerwonce metodą Besredki wśród bezpośredniego otoczenia chorych. Zaszczepiono 361 osób przeciw durowi, a 110 osób przeciw czerwonce. Mimo szczepienia zachorowało 3-ch chłopców na dur brzuszny, a 1 kobieta na czerwonkę. Dla badań bakterjologicznych Gmina zatrudnia specjalistę lekarza bakterjologa. Badań bakterjologicznych wykonano w 1928 r. 674, z czego z wynikiem dodatnim 160, a ujemnym 514, w szczególności zbadano plwocin 138, nalotów 45, krwi 30, kału 30, wód 427, mąki 4.

Próby te nadsyłali lekarze miejscy i lekarze miejskich Zakładów sanitarnych.

Koszta utrzymania pracowni bakterjologicznej wynosiły 5.000 zł.

Celem skoncentrowania w jednem miejscu bezdomnych żebraków, włóczęgów i t. p., stanowiących najpodatniejszy materjał, z którego choroby zakaźne rozszerzają się na całe miasto, Gmina urządziła Dom noclegowy, wzorowo urządzony z pokojami izolacyjnemi, połączony z oczyszczalnią, w której każdy nocujący musi się wykąpać, a rzeczy swoje poddać dezynfekcji, pozatem lekarz miejski bada nocujących, a podejrzanych o choroby zakaźne izoluje. Schronisko to należy więc uważać za filtr bakteryjny zwłaszcza, że ze schroniska korzystają bezdomni, przejeżdżający często z okolic, nawiedzanych epidemjami. Z domu noclegowego korzysta przeciętnie 200 osób dziennie. Koszty utrzymania wynoszą 23.300 złotych, a na inwestycje w roku 1928 wydano 17.240 zł.

W oczyszczalni wykąpano i wydezynfekowano w roku 1928 9.788 osób. Ponadto istnieje drugie schronisko Braci i Sióstr Albertynek, utrzymywane przez Gminę, gdzie również nocują bezdomni przeważnie miejscowi; dziennie korzysta z tego schroniska przeciętnie osób 450. Mieszkańcy tych zakładów są zmuszeni raz na tydzień kąpać się i dezynfekowac w oczyszczalni. Gmina wydaje na to schronisko rocznie 34.252 zł., a na budowę nowego schroniska 300.000 zł. Dla dostarczenia ludności ubogiej kąpieli za niską opłatą utrzymuje Gmina dwie łaźnie ludowe, w których wydaje się kąpiel w wannach, lub natryskową. Z łaźni tych korzystało w roku 1928 osób 69.779. Koszta utrzymania łaźni ponosi Gmina w wysokości 40.150 zł.

Ogółem wydatki na zwalczanie chorób zakaźnych i gruźlicy wynosiły w roku 1928 575.998 zł.

W dziedzinie higjeny społecznej Gmina miasta Krakowa rozwija szeroką akcję, bądź samoistnie, bądź też wciągając do pracy organizacje społeczne, przez co praca ta nabiera charakteru powszechnego. Spełniając postulaty higjeny społecznej, Gmina otacza opieką lekarską i tworzy odpowiednie instytucje dla matki i niemowlęcia, dzieci w wieku przedszkolnym, dzieci szkolnych, młodzieży dorastającej, chorych i bezdomnych, oraz dla kalek i starców.

I tak utworzyła Gmina wspólnie z „Komitetem opieki nad niemowlętami i matkami ciężarnemi" poradnię dla matek ciężarnych i niemowląt, w której lekarz, opłacany z funduszów gminnych, udziela nie tylko porad djetetycznych i higjenicznych, ale też i porad lekarskich. W roku 1928 udzielono porad 741, odbyto odwiedzin domowych 483. Koszty utrzymania poradni wynosiły 7.535 zł. Nadto Gmina udziela subwencji Tow. Ochrony dzieci i młodzieży, które urządziło drugą poradnię w roku 1929. Z poradni tej korzysta przeciętnie osób 40 dziennie. Subwencja gminna wynosi na razie 3.600 zł.

Dla niemowląt, podrzutków, względnie sierót utrzymuje Gmina pod kierownictwem lekarza miejskiego Żłóbek. W roku 1928 przebywało w nim 208 niemowląt. Zmarło 37. Na Żłóbek ten wydano 182.643 zł. Gmina subwencjonuje pozatem stowarzyszenia, mające za zadanie opiekę nad niemowlętami.

Ogółem wydaje Gmina na opiekę nad matką i dzieckiem 221.957 zł.

Dla dzieci w wieku przedszkolnym urządziła Gmina z głównym Komitetem ochr. dla małych dzieci 19 ochronek, gdzie matki, pracujące poza domem, umieszczają dzieci przez dzień. Nadzór nad niemi mają lekarze miejscy. W ochronkach tych otrzymują dzieci za minimalną opłatą, względnie za darmo pożywienie i opiekę. Z ochronek korzystało dzieci około 1500. Nadto Gmina utrzymuje dwa domy dla bezdomnych chłopców i bezdomnych dziewcząt w wieku przedszkolnym. Z domów tych korzystało w roku 1928 chłopców 79, dziewcząt 65. Koszty utrzymania tych zakładów wynoszą 568.097 zł. Gmina umieściła w prywatnych zakładach leczniczych (głuchoniemych, ociemniałych i jagliczych), wychowawczych i poprawczych na swój koszt 953 dzieci, za które zapłacono około 334.000 złotych.

Dzieci, uczęszczające do szkół powszechnych, pozostają pod opieką 8 lekarzy i 8 higjenistek szkolnych.

Szkół miejskich jest 65 z frekwencją 18.988 dzieci. W ciągu ostatniego roku zbadano dzieci 16.560. Stan ich był następujący:

brudnych	1823
zawszonych	942
ze świerzbem	23
dotkniętych jaglicą	38
wybitnie niedowidzących	76
„ głuchych	43
kalek	41

Organa szkolnej opieki lekarskiej dokonały w roku 1928 wizyt szkolnych 9.659, badań dzieci 19.404, oględzin pod względem czystości i wywiadów domowych 866, szczepień ochronnych 2.143.

W wyniku badań odesłano do Miejskiego Ambulatorjum dentystycznego szkolnego 934 dzieci, na klinikę okulistyczną 282 dzieci, na klinikę chirurgiczną 36 dzieci, do Poradni przeciwgruźliczej 54 dzieci, do zakładów kąpielowych 3.684, na oddział chorób skórnych 18, na oddział gardła, nosa i uszu 16, na oddział chorób nerwowych 56, na oddział chorób wewnętrznych 30.

Na pomoc lekarską i higjenę szkolną wydano 54.545 zł., na inwestycje zdrowotne w szkołach powszechnych 280.000 złotych.

Jako pomoc dla higjeny szkolnej urządziła Gmina ambulatorjum dentystyczne, z którego dzieci ubogie korzystają bezpłatnie, lub też za drobną opłatą, prócz tego lekarze dentyści badają uzębienie dzieci w szkołach. W roku 1928 zbadano dzieci 8.230, z Ambulatorjum korzystało 1.743 dzieci. Wydatki na ambulatorjum wyniosły 25.435 zł. Prócz tego odnowił Zarząd miasta ambulatorjum lamp kwarcowych dla dzieci biednych, oraz dla pracowników miejskich i ich rodzin. W roku 1928 udzielono naświetleń 11.311. Koszty utrzymania ambulatorjum wyniosły 7.320 zł. Na zakupno diatermji i jeszcze jednej lampy kwarcowej zaliczkowano 6.000 zł.

Gmina urządziła i prowadzi w lecie w parku im. Dra Jordana gry i zabawy dla dzieci szkół powszechnych na wolnem powietrzu, dla młodzieży zaś szkół średnich urządziła Gmina na jednym z placów miejskich park gier i zabaw; wspólnie z organizacjami społecznemi urządza Gmina corocznie półkolonje dla dzieci podczas feryj szkolnych; z półkolonij tych korzystało w roku 1928 6.139 dzieci. Koszta półkolonij wynoszą 30.000 zł.

Dla dzieci niedorozwiniętych i kalek urządzono w jednej ze szkół miejskich specjalny oddział pod kierunkiem jednego z lekarzy szkolnych.

Gmina subwencjonuje komitety dożywiające dzieci ubogie w szkole i urządza kuchnie i izby dla dożywienia dzieci w szkołach. Nadto Gmina subwencjonuje kwotą 20.000 zł. towarzystwa sportowe, dla tej młodzieży przeznaczone, dostarczając również placów na boiska.

Dla badania uzdolnienia młodzieży założyła Gmina poradnię zawodową, połączoną z instytutem psychotechnicznym, z której korzystało 598 osób.

Chorzy ubodzy są umieszczani na koszt Gminy w szpitalach państwowych. W roku 1928 wydano na ten cel 73.280 złotych. Ubodzy, zostający w domu, są leczeni przez lekarzy miejskich, a leki otrzymują na koszt Gminy. Gmina urządziła i utrzymuje Ochotnicze Towarzystwo Ratunkowe, które zobowiązane jest nieść pomoc lekarską w wypadkach nagłych, a biednych chorych przewozić do szpitala. Wydatki Towarzystwa Ratunkowego wynosiły 92.381 złotych.

Dla kalek i starców Gmina utrzymuje schronisko, w którem pozostaje pod opieką lekarską 315 osób; nadto

w zakładach prywatnych umieściła Gmina na swój koszt 139 kalek i starców. Na opiekę nad starcami i kalekami wydano 325.421 złotych.

W walce z gruźlicą Gmina współdziała ściśle z Tow. walki z gruźlicą, dążąc do wciągnięcia w tę akcję jak najszerszych mas ludności, gdyż tylko przez rozszerzenie wiadomości o gruźlicy i odpowiednie zachowanie się ludności, będzie można skutecznie tę najbardziej rozpowszechnioną chorobę opanować.

Obecnie istnieją w Krakowie poradnie przeciwgruźlicze i Sanatorjum miejskie dla chorych gruźliczych.

Jedną poradnię prowadzi Krakowskie Tow. przeciwgruźlicze, któremu Gmina daje lekarza miejskiego, lokal i subwencję. Poradnia ta, urządzona według nowoczesnych wymagań, przyjęła w roku 1928 nowych chorych 1400, udzieliła 7.798 porad, prowadziła w ewidencji chorych 2.952. Trzy higjenistki poradni odbyły 2.874 odwiedzin w mieszkaniach chorych, ucząc chorych odpowiedniego zachowania się, pilnując, czy polecenia lekarzy są odpowiednio wykonywane i zachęcając otoczenie chorych do poddawania się badaniom lekarskim w poradni. Dzieci do lat 14-tu zgłosiło się 1.022. (Tranu rozdano 21 litrów).

Drugą poradnię przeciwgruźliczą prowadzi przy wydatnej pomocy ze strony Gminy Tow. Ochrony Zdrowia. W roku 1928 przyjęto w poradni tej chorych 786, w stałej obserwacji poradni było 693 rodzin, porad udzielono 2.040. Jedna higjenistka poradni odwiedziła w mieszkaniach 154 chorych. Wydano na poradnię 27.250 złotych.

Nadto chorzy poradni korzystają z miejskiej pracowni bakterjologicznej i ambulatorjum lamp kwarcowych.

Trzecia poradnia przeciwgruźlicza Kasy chorych korzysta z lokali, w których Gmina prowadzi poradnię wraz z Tow. walki z gruźlicą.

Sanatorjum miejskie dla chorych gruźliczych mieści się w Miejskich Zakładach sanitarnych na Prądniku Białym w 3-ch barakach Döckerowskich, położonych wśród obszernych ogrodów i lasku świerkowego. Każdy barak centralnie ogrzewany, elektrycznie oświetlony ma łazienkę, pokoik ordynacyjny, kuchenkę, pokoik dla pielęgniarek, pokój z lampą kwarcową i t. d.

Dwa baraki przeznaczone są dla leczenia gruźlicy płucnej, trzeci dla gruźlicy kostnej i gruczołowej.

Do sanatorjum należy też budynek murowany jednopiętrowy, mieszczący na parterze małą salę jadalną i pokój z aparatem Roentgena. Na piętrze są pokoje dla służby.

Na terenie Sanatorjum znajdują się dwie duże werandy, zwrócone ku południowi, służące za leżalnie, otoczone z boku i tyłu laskiem świerkowym. Na werandach znajdują się leżaki z materacami i workami futrzanemi dla chorych, werandujących zimą. Obszerne tereny (13 morgów) umożliwiają chorym spacery i przebywanie na świeżem powietrzu. Sanatorjum posiada własną bibljotekę i radjo. Łóżek jest 110. Leczono 539 chorych (dni leczenia 29.320), z tych na gruźlicę płuc początkową 64, rozwiniętą 298, rozpadową 170, gruźlicę innych narządów 7. W ciągu roku 1928 opuściło uzdrowisko z poprawą 291 osób, bez poprawy 80, zmarło 62, pozostało na rok następny 106. Przeciętny pobyt chorego wynosił 4 miesiące. Bezpłatnych łóżek jest 15. Zniżkowych 20. Taksa za leczenie wynosi od 5 do 15 zł. dziennie. Na leczenia ubogich gruźliczych bezpłatnie w Sanatorjum gruźliczem wydała Gmina 50.000 zł.

W szpitalach państwowych i prywatnych w Krakowie jest zaledwie 87 łóżek, przeznaczonych dla gruźlicy.

W roku 1928 zgłoszono 999 wypadków gruźlicy w Miejskim Urzędzie Zdrowia. Zmarło na gruźlicę miejscowych 621, z tego na gruźlicę płuc 346 osób, na gruźlicę innych organów 75 osób.

Gmina wydaje szereg ulotek, pouczających ludność o niebezpieczeństwie, grożącem ze strony gruźlicy i głoszących, jak można ustrzec się przed nią. Ulotki te wydawane są przedewszystkiem rodzinom, w których stwierdzono wypadek gruźlicy, względnie w których zaszła śmierć z powodu gruźlicy. Mieszkania zmarłych na gruźlicę są przez Miejski Zakład dezynfekcyjny odczyszczane, a rzeczy zmarłych dezynfekowane.

Walkę z chorobami wenerycznemi i nierządem prowadzi Państwo we własnym zakresie działania. Istnieje jednak tendencja, aby po zniesieniu reglementacji prostytutek walkę z chorobami wenerycznemi prowadzić przy pomocy ośrodków zdrowia, mieszczących poradnie dla chorób wenerycznych, prowadzonych przez samorządy z odpowiedniemi organizacjami społecznemi (eugenicznemi).

Gmina przygotowała plan otwarcia takiej poradni, przygotowany przez lekarza miejskiego, specjalistę chorób skórnych i wenerycznych i prawdopodobnie w najkrótszym czasie go urzeczywistni.

Walka z alkoholizmem polega na popieraniu przez Gminę subwencjami Towarzystw społecznych antyalkoholowych, zwłaszcza wśród młodzieży (Centrala abstynencka), nadto na ożywieniu ruchu sportowego, odciągającego sfery robotnicze od pijaństwa. Magistrat, jako władza polityczna I instancji, dąży do redukcji lokali ze sprzedażą alkoholu, odmawiając zezwolenia na otwieranie nowych.

Przed opisem działalności Gminy w 2-ch dalszych dziedzinach, dotyczących zdrowia publicznego, mianowicie usuwania nieczystości i zaopatrzenia ludności w wodę, należy podkreślić rodzaj zabudowania miasta. Miasto zabudowane jest w ten sposób, że centrum, obejmujące stare dzielnice, zabudowane jest bardzo gęsto (wąskie, ciasne ulice i podwórza), dzielnice zaś podmiejskie, przyłączone do miasta w latach 1910 do 1914, mają w większości charakter czysto wiejski. Stąd dla Gminy trudności w uskutecznieniu przeprowadzenia odwodnienia i kanalizacji wodociągów, jakoteż budowy nawierzchni szos i chodników na tak dużych obszarach, jeszcze słabo stosunkowo zabudowanych i zaludnionych. Podczas gdy rurociąg wodociągowy doprowadzono wszędzie, kanalizację i budowę nawierzchni ulic przeprowadza się stopniowo. Utrzymanie czystości w mieście należy do Zakładu czyszczenia miasta, osobnej instytucji gminnej dla czyszczenia ulic i placów i skrapiania tychże, wywozu popiołu i zmiotków domowych, wywozu nieczystości kloacznych i czyszczenia kanałów. Personal Zakładu składa się przeciętnie z 337 osób, a w razie potrzeby jest zwiększany robotnikami dziennymi. Wydatki na zakład w roku 1928 wynosiły wraz z inwestycjami 1,151.469 złotych.

Czyszczenie ulic i placów. Powierzchnia ulic czyszczonych wynosi 1,230.000 m^2. Czyszczenie odbywa się ręcznie i mechanicznie. Mechanicznie czyści się ulice o twardej nawierzchni zapomocą automatów samochodowych do kropienia, mycia i zamiatania ulic. Ręcznie czyści się szosy kolumnami robotniczemi przy pomocy zwykłych

mioteł brzozowych po odpowiedniem skropieniu przez samochody-automaty do kropienia. Czyszczenie ulic odbywa się rano od godziny 4-tej, w czasie dnia ulice bywają doczyszczane. Śmieci uliczne wywozi się samochodami ciężarowemi krytemi, błoto zaś otwartemi. W roku 1928 wywieziono błota i śmieci z ulic około 48.000 m^3, a do skrapiania ulic zużyto wody 108.000 m^3.

Wywóz popiołu i zmiotków domowych odbywa się systemem skrzynkowym. Skrzynki ruchome, zamykane, ustawiane są na podwórzach realności. Raz dziennie rano zawartość ich jest wyładowywana do zamkniętych samochodów, które wywożą ją na specjalnie urządzone wysypisko miejskie. Tereny, wyrównane przy pomocy. tych materjałów, wydzierżawia się następnie pod uprawę Odwóz popiołu i śmieci domowych przeprowadza się 10 samochodami popielarskiemi, specjalnie skonstruowanemi. W roku 1928 wywieziono około 90.000 m^3 popiołu i śmieci z domów.

Do oczyszczenia dołów kloacznych w domach, niepołączonych z kanalizacją miejską (ilość dołów kloacznych 3.615), posiada Zakład trzy maszyny parowe i jedną małą reczną systemu Talarda. Do wywozu nieczystości służą beczki żelazne, któremi wywozi się treść kloaczną do specjalnie na ten cel urządzonego leja, położonego poza miastem w dolnym biegu Wisły. W roku 1928 opróżniono 1.831 dołów kloacznych i wywieziono 11.763m^3 nieczystości kloacznych

Czyszczenia kanałów miejskich, których długość wynosi w obrębie Krakowa 124.053 mb polega na czyszczeniu kanałów co pewien okres czasu z osadu i przetykaniu połączeń kanałowych z realnościami prywatnemi. W roku 1928 wywieziono 2.820 m^3 gąszczu z kanałów i kloak.

Tutaj należy zaznaczyć, że o ile oczyszczanie miasta jest pod względem technicznym postawione na wysokim poziomie, to stan nawierzchni jezdni i chodników w mieście jest ze stanowiska higjeny publicznej niezadowalniający. Uderza przewaga nawierzchni szosowych, wapniowych, polnych i brukowych, a więc łatwo pylących (190.146 m długości) nad smołowanymi i betonowymi (długości 9.436 m). Stan ten utrudnia w wysokim stopniu czyszczenie ulic, a wytłomaczyć to można tem tylko, że miasto podczas wojny było terenem przemarszu całych armij, po wojnie ludność zubożała, a zatem i Gmina nie mogła drogi zniszczone odpowiednio naprawić, a następnie połowa tych dróg przypada na dzielnice przyłączone do miasta, mające jak wyżej zaznaczono, charakter wiejski, w których przy regulacji i parcelacji buduje się zupełnie nowe drogi, w miejsce prymitywnie zbudowanych szos.

Przez miasto przepływa jedna rzeka spławna Wisła, dostarczająca wody w górnej części do filtrów wodociągowych i dla celów przemysłowych, nadto służąca mieszkańcom do kąpieli, w dolnej swej części natomiast odprowadzająca treść kanałową z miasta i z kollektorów, oraz trzy potoki, wpływające na terytorjum miasta do Wisły: Młynówka Królewska, której wody mają być używane do płukania sieci kanalizacyjnej miejskiej, Rudawa, której stare koryto zostało zasklepione, a nowe uregulowane i Wilga, mająca wejść w skład kanału spławnego w obrębie miasta. Rzeczki, zwłaszcza Rudawa, przed uregulowaniem, względnie zasklepieniem, przy wysokim stanie wód Wisły wylewały na terytorja miasta, zawilgacając grunta i realności i powodując szerzenie się malarji.

Kanalizacja miasta Krakowa opiera się na obliczeniu pojemności kanałów na podstawie ilości opadów, notowanych w obserwatorjum Krakowa, odbioru przez wielkie wody głównego odbiorcy Wisły opadów ze zlewni krakowskiej, na systemie spławnym o typie kanałów przełazowych o przekroju najmniejszym 90/60. Głębokość dna kanałów leży średnio 4 metry pod poziomem ulicy, kanały budowane są z betonu o szczelnej wyprawie wewnętrznej. Obniżenie wad gruntowych w nisko położonych dzielnicach przeprowadza się przy pomocy drenów, lub rur zakładanych. Dno kanałów wyłożone jest kamionką. Płukanie sieci odbywa się wodą z potoku Młynówki Królewskiej, która częściowo dopływa własnym ciśnieniem, częściowo będzie pompowaną do odpowiednio rozmieszczonych zbiorników. Kollektory główne odprowadzają nieczystości do Wisły poza obręb zabudowanej części miasta, przez co woda wiślana, przepływająca miasto, jest czystą. Na ogólną długość istniejących ulic 199 klm, która mniej więcej pokrywa się z ilością kilometrów potrzebnej kanalizacji miejskiej, obecnie jest skanalizowane przeszło 115 klm.

Wody opadowe wprowadza się z nawierzchni ulic zapomocą wodościeków ulicznych, których liczba dochodzi do 2.500.

W dzielnicach podmiejskich istnieją jeszcze rowy przydrożne w ilości około 13.000 mb. Przez skanalizowanie miasto uzyskało obniżenie wód gruntowych w dzielnicach zachodnich miasta, usunięcie z przeszło połowy domów w Krakowie dołów kloacznych.

Na podstawie rozporządzania Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16/III 1928 r. o usuwaniu nieczystości i wód opadowych przez Gminę miasta Krakowa isnieje przymus dla właścicieli realności do kanalizacji. Obecnie jest skanalizowanych około 25.8% realności.

Zaopatrywanie w wodę m. Krakowa odbywa się przez czerpanie wody ze zbiorowiska wód gruntowych, częściowo naturalnego, częściowo sztucznego pochodzenia, znajdującego się w ujęciu bielańskiem nad lewym brzegiem Wisły.

Z warstw wodonośnych spływa woda do 76 studzien filtrowych, skąd lewar doprowadza ją do studni zbiorowej, z której pompy pod ciśnieniem 6-ciu atmosfer tłoczą ją do zbiornika, położonego na górze św. Bronisławy koło Krakowa. Ze zbiornika o pojemności 0.072 m^3 spływa woda własnem ciśnieniem do sieci rur wodociągowych. Drugi wodociąg rezerwowy czerpie wodę gruntową z warstw wodonośnych w ujęciu zwierzynieckiem przy pomocy 20-tu studni, a woda z niego tłoczona jest bezpośrednio do sieci miejskich.

Długość rurociągu wodociągowego wynosi 174.736 mb. Ilość dostarczonej wody wynosi 33.436 m^3 na dobę. Realności, mających wodociągowe połączenie, jest 4.787, a czynnych studni ulicznych wodociągowych jest w obrębie miasta 116.

Nadto w obwodzie miasta znajduje się 1 studnia artezyjska, studni kopanych z cembrowiną betonową i pompą 502, bez pompy 108, z murowaną cembrowiną i pompą 214, bez pompy 18, z drewnianą cembrowiną i pompą 50, bez pompy 106. Razem kopanych studzien 998.

Wodę wodociągową badano w roku 1928 w pra-

cowniach miejskich bakterjologicznie 387 razy, chemicznie 341 razy.

Wody studzienne badano 40 razy, uznano za nieodpowiednie 5 razy. Wydatki na wodociąg wynosiły w roku 1928 wraz z inwestycjami 3.413.528 zł.

Działalność Gminy na polu nadzoru nad żywnością polega na wykonywaniu kontroli środków spożywczych na targach, kontroli lokali przemysłowych, w których się produkuje, przechowuje, lub sprzedaje środki spożywcze, na badaniu prób artykułów spożywczych w Miejskiej Pracowni Chemicznej i wykonywaniu policji weterynaryjnej. W tym celu przeprowadza Magistrat przez organy Komisarjatu targowego, oraz Komisje sanitarne przy współudziale lekarzy miejskich kontrolę placów targowych, sklepów spożywczych, piekarń, masarń i jatek, co do czystości i porządku w lokalach, jak również co do zdrowotności artykułów spożywczych.

Próbki artykułów spożywczych i przedmiotów użytku są wysyłane do badania do Miejskiej Pracowni chemicznej, która ma też pod stałą kontrolą wodę z wodociągu, oraz studni podmiejskich, kontroluje produkty zakładów przemysłowych, wykonuje analizy na żądanie osób prywatnych i przygotowuje projekty natury chemiczno-technologicznej, mające być przez Gminę m. Krakowa zużytkowane. I tak opracowano projekt fabryki superfosfatu i zbadano całe dorzecze Wisły po Kraków włącznie.

Jako organa kontrolne funkcjonują w mieście komisarze targowi, oraz sanitarjusze miejscy.

W roku 1928 zbadano:

prób mleka . . .	3.226	z tego uznano za ogpowiednie	666
nabiału poza mlekiem	11.000	„ „ „ „	1.977
mąki, kaszy, chleba	980	„ „ „ „	264
mięsa i wyrobów mięs.	230	„ „ „ „	43
wody	381	„ „ „ „	6
innych produkt. spoż.	829	„ „ „ „	160
Razem. . .	15.646	„ „ „ „	3.116

Obecnie przeprowadza się badania nad zastosowaniem promieni nadfiołkowych lampy kwarcowej przy badaniu artykułów żywnościowych.

Policję weterynaryjną wykonuje M. Urząd weterynaryjny (8 lekarzy weterynarzy, 3 siły kancelaryjne), który przeprowadza nadzór weterynaryjny nad 2-ma rzeźniami, targami zwierzęcemi, rakarnią, zakładem przeróbki padlin, nadto nad zakładami przemysłowemi i handlowemi, zajmującemi się wyrobem i sprzedażą produktów pochodzenia zwierzęcego.

Nadto Urząd weterynaryjny kieruje akcją tłumienia zaraźliwych chorób zwierzęcych i przeprowadza ogólne rewizje zwierząt w mieście. Lekarze weterynaryjni badają zwierzęta, doprowadzone na targi i zwierzęta, przeznaczone na konsumcję tak przed ubojem, jak i po uboju w rzeźniach miejskich; przeprowadzają kontrolę sanitarną mięsa i wyrobów masarskich, wprowadzonych do Krakowa. Przy rzeźni miejskiej znajduje się stacja trychinoskopijna, w której bada się na obecność włośni mięso wszystkich sztuk bitych w tutejszej rzeźni, jakoteż mięso i wyroby masarskie, przywożone z prowincji. Na ogólną ilość badanych prób 72. 342 stwierdzono włośnie w 16-tu wypadkach.

Przy urzędzie weterynaryjnym utrzymuje się pracownię rozpoznawczo-weterynaryjną, służącą do badań zakwestjonowanych artykułów żywnościowych pochodzenia zwierzęcego.

W roku 1928 zbadano 126 próbek wędlin, przyczem stwierdzono zafałszowanie w 9-ciu wypadkach, zaś gnicie w 3-ch.

Padliny zwierzęce dowożone są do rakarni, gdzie wykonuje się sekcje (w roku 1928—685); tamże przeprowadza się obserwację psów.

Rakarnia oddaje padlinę do Zakładu przeróbek padlin (kafilerji) dla przeróbki na mączkę pokarmową i wywóz sztuczny, a tłuszcze do miejskiej wytwórni mydła. Z ważniejszych chorób zakaźnych wśród zwierząt w r. 1928 zaszło wypadków wścieklizny 10, pryszczycy 7, wąglika 1.

Zbiornikami czystego powietrza dla miasta są planty, okalające śródmieście, planty im. Dietla i 3 parki w obrębie miasta, z których park im. Dra Jordana posiada boisko do gier i zabaw dla dzieci szkolnych. W odległości około 3 km poza miastem urządziła Gmina 4-ty park ludowy, obejmujący Las Wolski. Parki te i planty, starannie utrzymywane, obejmują obszar 67 ha. Na utrzymanie i rozbudowę parków wydano w r. 1928 560.596 zł. Chodniki ulic obsadza się drzewami, a niektóre place miejskie trawnikami. Wydatki na ten cel wynosiły 36.384 zł. Przy regulacji gmin podmiejskich, obecnie w szybkiem tempie urbanizujących się, pozostawia Gmina znaczne tereny na zakładanie nowych parków.

Brak mieszkań w Krakowie jest jednym z czynników, ujemnie oddziaływujących na stan zdrowotny mieszkańców. Widać to głównie z liczby naturalnego przyrostu w mieście, liczby zgonów z chorób zakaźnych i gruźlicy, których szerzeniu sprzyjają przepełnione mieszkania o złych warunkach sanitarnych. W roku 1928 na ogólną liczbę mieszkańców 206.829 urodziło się 3.538, zmarło 2.720 osób, czyli współczynnik urodzin wynosił około 17‰, współczynnik śmiertelności około 13‰, przyrost naturalny więc w przybliżeniu 4 na 1.000 mieszkańców. Na choroby zakaźne zmarło 234 osób, na gruźlicę 421, czyli co 6-ty zgon był z powodu gruźlicy, a co 11-ty z powodu choroby zakaźnej. Daty te odnoszą się do roku 1928. W tymże roku mieszkań było 47.244, z czego wyłącznie na mieszkania używano 43.712, czyli 92.5%, a równocześnie na mieszkanie i handel 1.335 lokali. Mieszkań w suterynach było 2.532 (5.4%), na półpiętrze i parterze 20.115 (42·6%), na piętrach I—V 22.675 (48%), na poddaszu 1.821 (13.8%). Jednoizbowych mieszkań było 16.694 (35.3%), dwuizbowych 14.060 (29·8%), trzyizbowych 8.049 (17%), czteroizbowych 4.603 (9.8%), pięcioizbowych i więcej 3.838 (8.1%).

Z ogólnej liczby 8.042 skanalizowanych jest 3.859 budynków, doły kloaczne posiada 3.790.

Ustępów spłukiwanych posiada	3021	budynków . . .	37.6%
„ niespłukiwanych	3538	„	44.0%
„ spłukiwanych i niespłukiwanych	297	„	3·7%

Z wodociągami miejskiemi połączonych było 4.787 budynków, czyli 39.5%

Łazienki posiada	1925	budynków	23·9%
Pralnie „	460	„	5·7%
Centralne ogrzewanie	168	„	2·1%
Urządzenia gazowe	2408	„	24·9%
Urządzenia elektryczne	4044	„	50·3%
Wyciągi	142	„	1·8%

Frontowych budynków było 6.014, oficynowych 2.028. Przeciętna ilość osób, zajmujących mieszkania w Krakowie w roku 1928 wynosiła w mieszkaniach jednoizbowych 3.5 osób, w dwuizbowych 4.6, trzyizbowych 5.1, czteroizbowych 5,2, pięcioizbowych 5.6, sześcio i więcej izbowych 6.3. Z dat tych widoczne jest przeludnienie mieszkań małych, które z każdym rokiem zwiększa się na niekorzyść. W roku 1928 przeprowadzili lekarze okręgowi miejscy przegląd pomieszczeń w domach, przeznaczonych dla dozorców domowych. W obliczeniu procentowem na 100 mieszkań wykazano:

1) odpowiada warunkom higjenicznym 22·4%
2) możliwych do zamieszkania 20%
3) nie nadaje się pod żadnym względem do zamieszkania 37·5%
4) po przeprowadzonych adaptacjach byłoby możliwe do zamieszkania 20%.

Liczby te wskazują, że prócz braku mieszkań, przeważna część już istniejących mieszkań nie odpowiada wymaganiom sanitarnym i jest szkodliwa dla stosunków zdrowotnych w mieście.

Działalność Gminy w sprawach mieszkaniowych znacznie ograniczona z powodu braku pieniędzy szła w 2 ch kierunkach. Po pierwsze Gmina sama, bądź też ze Spółką Mieszkaniową buduje domy mieszkalne. Obecnie posiada własnych domów mieszkalnych 91 o 465-ciu mieszkaniach (1.044 ubikacyj), prócz tego 5 baraków dla rodzin eksmitowych i bezdomnych.

Gmina popiera pozatem ruch budowlany prywatny, oddając parcele budowlane osobom, chcącym budować. W roku 1928 przybyło w Krakowie 702 mieszkań o łącznej ilości ubikacyj 2.106.

Gmina kontroluje przez swe organa stan budynków mieszkalnych i zmusza właścicieli do koniecznych remontów (kanalizacji realności, obsuszania wilgotnych mieszkań, połączenia z wodociągami itp.).

Całokształt wydatków na cele zdrowotne przedstawia się według budżetu z roku 1928 następująco:

Dział „Zdrowie publiczne" z inwestycjami	4.077.362 zł.
Z Działu „Opieki Społecznej" na zprawy zdrowotne	685.107 „
Z Działu „Oświata" na sprawy zdrowotne	83.899 „
Z innych Działów pomoc lekarska dla pracowników miejskich	586.524 „
Razem	5,432.622 zł.
Wodociąg z inwestycjami	3,431.528 „
Razem	8,846.150 zł

Około 1/3 części wszystkich wydatków gminnych, które wynoszą w łącznej sumie 25,175.638 zł., jak widać z powyższego, przeznaczona jest na sprawy zdrowotne. Na jednego mieszkańca wypada około 42 zł.

W działalności Gminy w zakresie zdrowia publicznego uderzają dwie cechy, które częściowo wskazują, w jakim kierunku będą szły tendencje rozwojowe w tej dziedzinie. Pierwsza cecha, to korzystanie Gminy z współpracy organizacyj społecznych w pewnych działach higjeny społecznej. Uwidacznia się to zwłaszcza w dziedzinie opieki nad matką i dzieckiem, higjeny szkolnej w walce z gruźlicą i t. p. Przez współudział ten wciąga się do pracy na polu higjeny ogół obywateli i szerzy się zrozumienie dla celowości zarządzeń i pracy Gminy w tym kierunku. Druga cecha, to przewaga działalności na polu zdrowia publicznego. Zapobieganie, a nie leczenie, — hasło doby obecnej w medycynie — kieruje zamierzeniami Gminy na przyszłość.

Stąd wypływa zwiększenie opieki nad matką i dzieckiem aż do zupełnego rozwoju, stąd staranie o podniesienie sanitarnego stanu miasta pod każdym względem, zwrócenie większej uwagi na fizyczny rozwój młodzieży, tworzenie ośrodków zdrowia itd.

Nadto stoją obecnie przed Gminą trzy zagadnienia, od których rozwiązania zależy bezpośrednio stan zdrowotny miasta, a które muszą być w najbliższej przyszłości załatwione.

Pierwsze, to kwestja budowy domów mieszkalnych, drugie, to rozbudowa wodociągów, trzecie, to uporządkowanie stanu nawierzchni ulic. Sprawy te pilne, znajdujące się w ścisłej korelacji do zdrowia mieszkańców, wymagające znacznych wydatków finansowych, zmuszają Gminę do ograniczenia działalności w innych dziedzinach zdrowia publicznego. O ile Gmina nie znajdzie pomocy ze strony Państwa, cały jej wysiłek musi iść w kierunku załatwienia wyżej wymienionych spraw.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

STATUT
Komunalnej Podgórskiej Kasy Oszczędności miasta Krakowa w Krakowie.

I. Organizacja Kasy.

A. Nazwa, siedziba, firma, terytorjalny zakres działania oraz cel Kasy.

§ 1.

Komunalna Podgórska Kasa Oszczędności miasta Krakowa w Krakowie zorganizowana jest pod powyższą nazwą z siedzibą w Krakowie Dz. XXII przez Gminę miasta Krakowa.

Nazwa powyższa stanowi równocześnie firmę Kasy, a wymieniona Gmina jest związkiem poręczającym tej Kasy.

Terytorjalny zakres działania powyższej Kasy stanowi obszar miasta Krakowa.

§ 2.

Komunalna Podgórska Kasa Oszczędności miasta Krakowa w Krakowie posiada odrębną osobowość prawną i w granicach niniejszego statutu korzysta z uprawnień przyznanych komunalnym Kasom Oszczędności rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych Kasach Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 339).

Kasie tej służy prawo otwierania zbiornic oraz oddziałów na podstawie uchwały Rady miejskiej i za zgodą władzy nadzorczej.

§ 3.

Zadaniem Komunalnej Podgórskiej Kasy Oszczędności miasta Krakowa w Krakowie jest ułatwić gromadzenie oszczędności i ich oprocentowanie oraz uprzystępniać ludności tani kredyt.

§ 4.

Gmina miasta Krakowa, jako związek poręczający Kasę, ponosi całkowitą odpowiedzialność wobec osób trzecich za wszelkie zobowiązania tejże Kasy, a w szczególności za zobowiązania Kasy z tytułu wszelkich wkładów oszczędnościowych.

B. Skład, sposób wyboru i odwołania tudzież kompetencje organów Kasy i jej Komisji Rewizyjnej.

§ 5.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy, jako organ posiadający prawo stanowienia w sprawach Kasy.

2) Zarząd Kasy, jako organ wykonawczy.

§ 6.

Rada Kasy jest ciałem kolegjalnem, składającem się z 12-tu członków. Członkami Rady Kasy mogą być tylko osoby posiadające prawo wybieralności do Rad gmin wiejskich lub miejskich na obszarze Państwa. Członków Rady Kasy wybiera na lat sześć Rada miejska. Najmniej połowa członków musi być wybranych z grona Rady miejskiej, reszta może pochodzić z poza tego grona.

Co trzy lata poraz pierwszy przez losowanie, a następnie z kolei starszeństwa wyboru, ustępuje połowa członków, a w ich miejsce wybrani zostają nowi członkowie Rady Kasy na normalny okres urzędowania.

Z pośród członków wybranych z grona Rady miejskiej wybiera Rada Kasy zwykłą większością głosów przewodniczącego i jego zastępcę.

Przewodniczący Gminy miasta Krakowa lub jego zastępca może być wybrany na przewodniczącego Rady Kasy.

Ustępujący członkowie Rady mogą być ponownie wybrani.

Zmiana składu lub kadencji Rady miejskiej nie wpływa na okres urzędowania Rady Kasy względnie członków Rady Kasy, wybieranych z grona Rady miejskiej.

Na wypadek opróżnienia się mandatu członka Rady Kasy z innej przyczyny, niż z powodu upływu czasu, Rada miejska dokona w ciągu 30-tu dni dodatkowego wyboru na resztę sześciolecia.

Ustępujący członkowie powinni pełnić swe obowiązki aż do czasu ukonstytuowania się Rady Kasy w nowym składzie.

§ 7.

Zarząd Kasy stanowi kollegjum złożone z trzech członków, powołanych przez Radę Kasy zwykłą większością głosów, na okres 6 lat. (§ 12. statutu niniejszego).

Przy wyborze głosuje się na każdego członka osobno.

Naczelnik Zarządu wybierany jest większością głosów przez członków Zarządu z ich grona, na taki sam okres czasu jak i inni członkowie Zarządu.

Równocześnie z wyborem Naczelnika Zarządu następuje w ten sam sposób wyznaczenie jego zastępcy.

Naczelnikiem Zarządu względnie członkiem Zarządu może być wybrany płatny dyrektor Kasy lub kierownik biura.

Na członków Zarządu nie można powoływać członków zarządów, dyrektorów względnie kierowników instytucji kredytowych, znajdujących się na obszarze działalności Gminy miasta Krakowa.

§ 8.

Równocześnie nie można być członkiem Rady i Zarządu Kasy.

W miejsce członka Rady Kasy, który przyjął wybór do Zarządu Kasy, wybiera Rada miejska inną odpowiednią osobę (§ 6 statutu niniejszego) na członka Rady Kasy, a w miejsce członka Zarządu Kasy, który przyjął mandat członka Rady Kasy, wybiera Rada Kasy innego członka do Zarządu.

Członkowie Rady i Zarządu Kasy nie mogą wchodzić w stosunek osobistego dłużnika ani poręczyciela do Kasy, bez specjalnej uchwały Rady Kasy.

§ 9.

Rada Kasy wyraża wolę swoją w formie uchwał.

Uchwałom Rady Kasy zastrzega się przedewszystkiem:

1) ustanawianie regulaminów czynności własnych jej komisji oraz czynności Zarządu Kasy,

2) wybór i odwołanie Zarządu Kasy,

3) nabywanie realności celem lokaty funduszu emerytalnego funkcjonarjuszów (pracowników) Kasy oraz nabywanie i budowę realności dla własnego użytku z kapitału zasobowego,

4) zbywanie i obciążanie majątku Kasy, przyjmowanie na jej rzecz darowizn i zapisów oraz obejmowanie zarządów fundacji,

5) odstąpienie od sporów prawnych tudzież zatwierdzanie ugód w tych sporach prawnych, ustanawianie zastępców prawnych Kasy,

6) postanawianie o wnioskach, jakie imieniem Kasy mają być przedkładane Gminie miasta Krakowa w sprawach Kasy, a w szczególności w sprawie otwierania na terytorjum tegoż związku oddziałów i zbiornic, jak również organizowania zakładów zastawniczych (lombardów),

7) ustanawianie zasad co do sposobu zawiadywania i użytkowania majątku Kasy oraz co do administracji wszelkich jej urządzeń a w szczególności jej oddziałów, zbiornic i zakładów zastawniczych (lombardów),

8) ustalanie preliminarzy Kasy oraz przyzwalanie na wydatki preliminarzem nie przewidziane,

9) przyjmowanie do wiadomości sprawozdań Zarządu Kasy, rocznych zamknięń rachunkowych tudzież bilansów Kasy oraz przedkładanie ich Gminie miasta Krakowa (§ 29 statutu niniejszego),

10) postanowienia o użyciu funduszu zasobowego w granicach ustawowych i stawianie wniosków o rozdziale zysków, powstałych z obrotu Kasy,

11) postanawianie w granicach ustalonych statutem niniejszym o wnioskach Zarządu w sprawie zaciągania pożyczek,

12) ustalanie na wniosek Zarządu dopuszczalnej najwyższej wysokości wkładów, tudzież terminów wypowiadania tychże oraz wysokości i początku obowiązywania każdoczesnej stopy procentowej, tak w stosunku do dłużników Kasy, jak i jej wierzycieli, z prawem upoważnienia Zarządu do czynienia w poszczególnych przypadkach odchyleń od ustalonych w powyższym względzie zasad,

13) ustanawianie regulaminów wewnętrznych oraz instrukcji dla Zarządu i pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy, obowiązujących również klientelę Kasy co do sposobu załatwiania spraw,

14) udzielanie upoważnień do podpisywania firmy Kasy oraz dokumentów, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich, udzielanie pełnomocnictw upoważniających do zaciągania takich zobowiązań i do działania imieniem Kasy, jakoteż udzielanie kierownikom poszczególnych działów administracji Kasy, jej oddziałów, zbiornic i zakładów, prawa do zastępowania Kasy na zewnątrz w ich zakresie działania, tudzież upoważnień do podpisywania w tym zakresie firmy oraz wspomnianego rodzaju dokumentów,

15) zatwierdzanie uchwał Zarządu na udzielanie pożyczek hipotecznych, o ile łączna kwota ewentualnych dawnych pożyczek Kasy i nowej, ciążących na tej samej realności, przekracza sumę oznaczoną przez Radę Kasy,

16) zatwierdzanie uchwalonych przez Zarząd kredytów wekslowych i innych, dla pokrycia których służyć ma zobowiązanie jednych i tych samych osób, o ile przekraczają łączną sumę, oznaczoną przez Radę Kasy,

17) ustalanie rodzaju i ilości stanowisk służbowych w administracji Kasy oraz wysokości uposażeń, przywiązanych do ustalonych stanowisk, mianowanie płatnych dyrektorów Kasy i kierowników biur,

18) ustanawianie wynagrodzenia stale w Kasie zatrudnionych członków Zarządu Kasy oraz ewentualne przyznawanie remuneracji dla członków Zarządu i pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy za prace ponad obowiązkowe,

19) postanawianie przepisów służbowych (pragmatyki służbowej) dla pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy oraz ustalenie dla tychże statutu emerytalnego,

20) postanawianie o przepisach dyscyplinarnych dla pracownikow (funkcjonarjuszów) Kasy, określenia władz dyscyplinarnych, tudzież wybór i określenie ich kompetencyj,

21) wydawanie opinji i występowanie na wniosek Zarządu z wszelkiemi wnioskami do władz w sprawach Kasy,

22) wystąpienie do Rady miejskiej z wnioskiem o ewentualną likwidację Kasy,

23) ustalanie projektów zmian statutowych,

24) określanie w granicach statutu niniejszego przypadków i warunków kiedy Zarząd Kasy upoważniony jest wykonać za Radę Kasy prawo stanowienia w sprawach Kasy,

25) udzielanie urlopów członkom Zarządu,

26) zezwalanie członkom Rady i Zarządu Kasy na wchodzenie w stosunek osobistego dłużnika lub poręczyciela do Kasy,

27) ustalanie wynagrodzenia za obecność na posiedzeniach członków Rady Kasy.

§ 10.

Posiedzenia Rady Kasy zwołuje przewodniczący, a w razie jego przeszkody zastępca w miarę potrzeby, conajmniej jednak cztery razy do roku.

Rada Kasy musi być nadto zwołana na żądanie Prezydjum miasta Krakowa, Władzy Nadzorczej, Zarządu Kasy lub też na pisemny wniosek conajmniej 7 członków Rady z podaniem spraw, które mają być pomieszczone na porządku dziennym.

Zwołanie Rady Kasy, poza przypadkami nagłymi, nastąpić powinno co najmniej na 3 dni przed terminem posiedzenia, zapomocą pisemnego zaproszenia z podaniem porządku obrad. Zaproszenie pisemne doręczone być powinno za potwierdzeniem odbioru. Przewodniczący Rady otwiera i zamyka posiedzenie Rady oraz kieruje jej obradami.

§ 11.

Członkowie Rady Kasy obowiązani są uczęszczać regularnie na posiedzenia Rady Kasy.

Członek, który bez usprawiedliwienia opuścił cztery kolejne posiedzenia Rady Kasy, może być pozbawiony mandatu z mocy uchwały Rady miejskiej, na wniosek Rady Kasy.

Od tej uchwały nie służy zainteresowanemu prawo odwołania. Poza przypadkami przewidzianemi w § 8 ust. 2. statutu niniejszego i w ustępie powyższym, członkowie Rady Kasy ulegają z samego prawa zawieszeniu w czynnościach oraz tracą mandat w tych samych przypadkach i z tymi samymi skutkami, co członkowie Rady miejskiej.

Członkowie Rady Kasy sprawują swe czynności bezpłatnie, mogą jednak otrzymać zwrot kosztów podróży i wynagrodzenie za obecność w wysokości ustalonej uchwałą Rady Kasy.

§ 12.

Rada Kasy zdolna jest do powzięcia uchwał oraz do dokonywania wyborów, jeżeli na posiedzeniu obecna jest więcej niż połowa statutowej liczby członków Rady.

Wyjątek od powyższej zasady zachodzi w przypadku gdy idzie o powzięcie uchwał w sprawie:

a) zbycia nieruchomości i zaciagania pożyczki,

b) wniosków o otwarcie na terytorjum Gminy miasta Krakowa oddziałów i zbiornic, jak również o organizowanie zakładów zastawniczych (lombardów),

c) ustalanie rodzaju i ilości stanowisk służbowych w administracji Kasy oraz wysokości uposażeń, przywiązanych do odnośnych stanowisk,

d) wyboru Zarządu i Komisji Rady Kasy,

e) mianowania kierowników biur i dyrektorów Kasy oraz przyznawania remuneracji członkom Zarządu i pracownikom (funkcjonarjuszom) Kasy,

f) ustalania regulaminów i preliminarzy Kasy,

g) określenia przypadków i warunków, kiedy Zarząd Kasy upoważniony jest wykonać za Radę Kasy prawo stanowienia w sprawach Kasy,

h) uchwalanie projektu zmiany statutu Kasy.

W każdym z powyższych przypadków Rada Kasy może powziąć uchwałę zwyczajną większością głosów obecnych, jeżeli na posiedzeniu jest obecnych co najmniej 2/3 członków Rady. O ile na 2-ch kolejno zwoływanych posiedzeniach nie stawi się wymagana ilość członków Rady, naczelnik Zarządu Kasy powinien o tem zawiadomić Gminę miasta Krakowa, której organ wykonawczy może spowodować zwołanie ponownego posiedzenia z tym samym porządkiem obrad.

Do ważności uchwał zwołanego w ten sposób posiedzenia wystarczy obecność więcej niż połowy statutowej liczby członków Rady.

§ 13.

Uchwały Rady Kasy zapadają większością głosów członków, biorących udział w głosowaniu.

W razie równości głosów wniosek upada, w razie równości głosów przy wyborach roztrzyga los wyciągnięty przez przewodniczącego.

Głosowanie jest jawne. Przy wyborach oraz sprawach personalnych głosowanie jest tajne. Na żądanie 1/4 obecnych musi być zarządzone głosowanie imienne lub tajne.

§ 14.

Członek Rady Kasy powinien wstrzymać się od głosowania we wszystkich sprawach, w których jest zainteresowany. Bliższe postanowienia w tym kierunku określi regulamin.

Jeżeli Rada Kasy z powyższego powodu stanie się niezdolną do powzięcia uchwał, natenczas uchwałę Rady Kasy zastąpi uchwała Rady miejskiej.

Członkowie Zarządu Kasy obowiązani są uczestniczyć w posiedzeniach Rady Kasy. Na posiedzeniach tych służy im głos doradczy poza koleją mowców. Pracownicy Kasy mogą być powoływani na posiedzenia Rady Kasy celem udzielenia potrzebnych wyjaśnień, względnie referowania spraw.

§ 15.

Rada Kasy może do poszczególnych spraw wybrać ze swego grona komisje. Na posiedzeniach tych komisji przewodniczy przewodniczący Rady Kasy lub jego zastępca. W przypadkach, gdy chodzi o sprawy osobiste tych ostatnich, lub gdy wymienieni zrzekną się przewodnictwa, komisja wybiera przewodniczącego ze swego grona.

§ 16.

Z każdego posiedzenia Rady Kasy spisuje się protokół.

Do protokołu wpisuje się nazwiska obecnych na posiedzeniu: przewodniczącego, piszącego protokół, członków Rady Kasy, członków Zarządu Kasy, pracowników Kasy, porządek dzienny, zgłoszone wnioski i powzięte uchwały w dosłownem brzmieniu, z podaniem liczby głosów „za“ i „przeciw“ oraz liczby wstrzymujących się od głosowania, a przy wyborach liczbę głosów oddanych na poszczególnych kandydatów, wreszcie nazwiska członków Rady, którzy nie usprawiedliwili swego przybycia na posiedzenie.

Protokół, który sporządza się w toku posiedzenia, powinien być najpóźniej na następnem posiedzeniu Rady Kasy odczytany i przyjęty oraz podpisany przez przewodniczącego, przez piszącego protokół oraz przez jednego członka Rady Kasy.

§ 17.

Do zakresu działania Zarządu Kasy należy przedewszystkiem:

a) zarządzanie majątkiem i sprawami Kasy według zasad statutu niniejszego i przepisów ustanowionych przez Radę Kasy,

b) kierownictwo administracją Kasy oraz nadzór nad administracją jej osobnych urządzeń, a w szczególności jej oddziałów, zbiornic i zakładów zastawniczych (lombardów),

c) sporządzenie preliminarza przychodów i rozchodów rocznych, wydatków administracyjnych Kasy, przedstawianie Radzie Kasy rocznych zamknięć rachunkowych, bilansów i sprawozdań Kasy,

d) postanawianie o nabyciu na licytacji nieruchomości, obciążonych pożyczką Kasy, o ile najwyższa zaofiarowana suma nie pokryje całkowicie wierzytelności Kasy,

e) nadzór zwierzchni nad pracownikami (funkcjonarjuszami) Kasy oraz nadzór nad prowadzeniem rachunkowości Kasy,

f) staranie się o należyte użycie wkładów i odpowiednie ich ulokowanie, jakoteż o należyty obrót pieniężny i prowadzenie wszystkich operacji Kasy z zachowaniem statutu i przepisów obowiązujących,

g) mianowanie pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy na ustalone przez Radę Kasy stanowiska służbowe w tych przypadkach, w których to mianowanie nie zastrzeżono Radzie, jakoteż przyjmowanie i oddalanie pracowników kontraktowych,

h) stanowienie uchwał w sprawach Kasy z upoważnienia Rady Kasy w przepadkach i warunkach określonych wewnętrznym porządkiem (regulaminem) czynności Kasy,

i) wyznaczenie dni i godzin przyjmowania klientów oraz urzędowania dla Zarządu, pracowników i Kasy,

j) przygotowanie wniosków na posiedzenia Rady Kasy i wykonanie jej uchwał,

k) udzielanie pracownikom (funkcjonarjuszom) Kasy urlopów oraz zaliczek na płace i zapomóg w granicach obowiązujących norm,

l) załatwianie wszelkich innych czynności statutem Radzie Kasy lub innym jej organom wyraźnie nie zastrzeżonych.

§ 18.

Naczelnik i członkowie Zarządu Kasy obowiązani są dochować tajemnicy co do prowadzenia interesów, stosunków kredytowych i sposobu wytwórczości zawodowej klientów Kasy.

Do członków Zarządu, sposobu obradowania, stanowienia uchwał i odbywania posiedzeń mają odpowiednie zastosowanie odnośne przepisy §§ 10—16 statutu niniejszego.

§ 19.

Kierownictwo bieżących czynności Kasy sprawuje naczelnik Zarządu Kasy względnie jego zastępca. Jest on jednocześnie naczelnym zwierzchnikiem służbowym wszystkich pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy.

Naczelnikowi Zarządu Kasy służy do dni 3 prawo sprzeciwu co do uchwał Rady i prawo wstrzymania wykonania postanowień Zarządu w przypadku:

a) jeśli uchwała sprzeciwia się postanowieniom statutu,

b) jeśli uchwała lub postanowienie zagraża interesom Kasy.

Od postanowień Zarządu odwołuje się Naczelnik do Rady Kasy, od uchwał Rady Kasy do Rady miejskiej.

Naczelnik Zarządu zastępuje Kasę na zewnątrz wobec urzędów publicznych i osób trzecich, prowadzi

w jej imieniu korespondencję i podpisuje za nią pisma, dokumenty i ogłoszenia.

Firma Kasy oraz dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich, jak niemniej pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, muszą być oprócz tego podpisane przez jednego, upoważnionego do tego przez Radę członka Zarządu Kasy i opatrzone pieczęcią Kasy.

Na zasadzie uchwały Rady Kasy, Zarząd Kasy może aż do odwołania kierownikom poszczególnych działów administracji Kasy, jej oddziałów, zbiornic i zakładów, udzielić prawa do zastępowania Kasy na zewnątrz w ich zakresie działania.

Prawem tem można również objąć upoważnienie do podpisywania w tym zakresie firmy Kasy oraz dokumentów, z których ma powstać obowiązek prawny Kasy. W tym ostatnim przypadku koniecznym jest jednak zawsze nadto podpis przynajmniej jednego członka Zarządu.

§ 20.

Pracownicy (funkcjonarjusze) Kasy nie mogą być członkami Rady Kasy, ani Komisji rewizyjnej Kasy. Nie mogą oni wchodzić w stosunek osobistego dłużnika do Kasy, ani też poręczycieli. Przepis ustępu pierwszego § 18 niniejszego statutu ma również do pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy odpowiednie zastosowanie. Prawa i obowiązki dyrektorów oraz pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy określają przepisy służbowe i uposażeniowe wydane przez Radę Kasy.

§ 21.

Gmina miasta Krakowa sprawuje kontrolę nad Kasą zapomocą Komisji Rewizyjnej.

Komisja ta jest organem kollegjalnym złożonym z trzech członków, których wybiera i odwołuje Rada miejska.

W skład Komisji Rewizyjnej nie mogą wchodzić członkowie Rady ani Zarządu Kasy, ani też pracownicy (funkcjonarjusze) Kasy.

Natomiast mogą być do tej Komisji powoływane nie wchodzące w skład organów lub personalu pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy osoby z pośród lub z poza grona członków Rady miejskiej, zwłaszcza rzeczoznawcy, a to bądź z głosem stanowczym jako jej członkowie, bądź z głosem doradczym jako jej asesorzy.

Członkowie Komisji Rewizyjnej nie mogą pozostawać w stosunku osobistego dłużnika do Kasy bez specjalnej uchwały Rady miejskiej.

Przepisy ustępu 4 § 9 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu z dnia 26 marca 1928, Nr. 44 Dz. U. R. P. poz. 424, odpowiednio obowiązują również członków Komisji Rewizyjnej. Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej wybierają członkowie tej Komisji z pośród swego grona.

Uchwały Komisji Rewizyjnej zapadają większością głosów pełnej liczby jej członków. Do ważności zaś uchwał niezbędną jest obecność dwóch członków Komisji. Uchwały te powinny być protokołowane, zaś protokół podpisują wszyscy członkowie, biorący udział w uchwałach.

Pozatem do członków Komisji Rewizyjnej, do obrad i posiedzeń tej Komisji mają zastosowanie odpowiednie przepisy §§ 10, 11, 14, ust. 1, 2 i 4 i § 16 statutu niniejszego.

§ 22.

Obowiązkiem Komisji Rewizyjnej jest zbadanie rocznego sprawozdania z działalności Kasy i zamknięcia rachunków Kasy złożonego Gminie miasta Krakowa przez Radę Kasy, a nadto sprawdzanie stanu Kasy przynajmniej raz na kwartał.

Tok i sposób dokonywania rewizji określa osobny porządek (regulamin) czynności, uchwalony przez Radę miejską.

Komisja Rewizyjna uprawniona jest też przeprowadzać niespodziewane rewizje Kasy oraz wszelkich jej urządzeń, a w szczególności jej oddziałów, zbiornic i zakładów zastawniczych (lombardów).

W celu wykonania powyższych czynności wolno Komisji Rewizyjnej żądać od Rady i Zarządu Kasy, jej oddziałów, zbiornic i zakładów zastawniczych (lombardów) wszelkich potrzebnych wyjaśnień, aktów, ksiąg kasowych, zapisów i dowodów oraz zwiedzać i badać wszelkie urządzenia Kasy.

Ze swych czynności składa Komisja Rewizyjna sprawozdanie Radzie miejskiej, przesyłając jednocześnie odpisy organowi wykonawczemu Gminy miasta Krakowa, przy dołączeniu odpisów dla Rady i Zarządu Kasy.

Wydatki połączone z ewentualnem wynagrodzeniem członków Komisji Rewizyjnej określa Rada miejska i ponosi Gmina za regresem do Kasy.

§ 23.

Ogłoszenia Kasy wywieszone będą na widok publiczny w lokalu urzędowym Kasy oraz jej oddziałów, zbiornic i zakładów zastawniczych (lombardów), jakoteż w lokalu urzędowym Gminy miasta Krakowa i zamieszczane w jednym z dzienników miejscowych, który oznacza Zarząd Kasy.

II. Majątek i fundusze Kasy.

§ 24.

Majątek Kasy stanowi majątek osobny, oddzielony prawnie od majątku Gminy miasta Krakowa i osobno administrowany. Majątkiem tym odpowiada Kasa za zobowiązania, jakie jako osoba prawna zaciągnęła względem wkładkujących i innych wierzycieli.

Fundusze należące do majątku Kasy lub jej powierzone, nie mogą być łączone z funduszami Gminy miasta Krakowa i powinny być odrębnie administrowane.

§ 25.

Kasa jest obowiązana posiadać względnie zebrać fundusz zasobowy, przeznaczony przedewszystkiem na pokrycie ewentualnych strat Kasy.

Fundusz zasobowy tworzy się z corocznych zysków Kasy, mogą być też przeznaczone na fundusz zasobowy bezwrotne dotacje Gminy miasta Krakowa, zapisy itp.

Fundusz ten gromadzić należy do czasu, póki wraz z narosłemi odsetkami nie osiągnie wysokości 10% sumy

wkładek oszczędnościowych. W tej wysokości powinien fundusz być nadal utrzymywany.

Gdy fundusz zasobowy wynosić będzie więcej niż 5% wkładów oszczędnościowych, to połowa zysków Kasy może być użyta na cele użyteczności publicznej. Jeżeli fundusz wynosi 10% wkładów, to zyski Kasy mogą być użyte w całości na cele użyteczności publicznej.

Dla określenia wysokości funduszu zasobowego miarodajną jest w obu powyższych wypadków suma wkładów oszczędnościowych z tego roku obrachunkowego, w którym ta suma była najwyższa, licząc od dnia zatwierdzenia niniejszego statutu.

Na podstawie uchwały Rady Kasy i za zezwoleniem Władzy nadzorczej może Kasa nabywać i budować z funduszu zasobowego realności dla własnego użytku. Pozatem fundusz zasobowy lokowany może być tylko w sposób przewidziany w § 45, w punktach 1—4 oraz 10 statutu niniejszego, przyczem w wyborze tych sposobów lokaty decyduje Rada Kasy.

§ 26.

Dla zabezpieczenia funduszu zasobowego powinna Kasa posiadać względnie utworzyć nadto osobny fundusz wyrównawczy na pokrycie ewentualnych strat kursowych, wynikłych z obliczeniu kursu walorów, znajdujących się jako część stanu czynnego w funduszach Kasy.

Fundusz wyrównawczy tworzy się względnie uzupełnia wyłącznie z wykazanych księgami zwyżek kursowych. Przy obliczaniu w myśl poprzedniego paragrafu procentowej wysokości funduszu zasobowego w stosunku do sumy wkładek oszczędności, fundusz ten nie może być policzany.

§ 27.

Dla zabezpieczenia poszczególnych swych operacji, jakoteż na własne cele inwestycyjne, uprawniona jest Kasa tworzyć również inne fundusze, a przedewszystkiem fundusz emerytalny pracowników (funkcjonarjuszów) po zadośćuczynieniu obowiązkom w przedmiocie funduszu zasobowego (§ 25 statutu niniejszego). Przepis o lokacie funduszu zasobowego ma odpowiednie zastowanie także i do powyższych funduszów.

§ 28.

Rokiem obrachunkowym Kasy jest rok kalendarzowy.

Rachunkowość swoją prowadzi Kasa według systemu księgowości podwójnej.

Rachunkowość kapitału zakładowego, funduszu zasobowego i funduszu wyrównawczego prowadzoną ma być oddzielnie.

Sposób wykonywania bieżącego nadzoru organów Kasy nad czynnościami i rachunkowością Kasy określa porządek (regulamin) uchwalony przez Radę Kasy.

§ 29.

Najpóźniej w ciągu trzech miesięcy po upływie roku obrachunkowego Zarząd Kasy powinien złożyć Radzie Kasy sprawozdanie z działalności Kasy za bezpośrednio ubiegły rok obrachunkowy wraz z bilansem majątku Kasy i funduszów jej powierzonych oraz zamknięcie rachunkowe wszelkich przychodów i rozchodów Kasy.

Sprawozdanie to wraz z bilansem oraz zamknięciem rachunków należy, po przyjęciu ich przez Radę Kasy, przesłać najpóźniej do 4-ch miesięcy, licząc od dnia ukończenia się roku obrachunkowego, organowi wykonawczemu Gminy miasta Krakowa, celem powzięcia co do nich uchwały przez Radę miejską.

W bilansie i zamknięciu rachunkowem walory, mające obieg na giełdzie, powinny figurować według kursu ostatniego dnia roku obrachunkowego, a te walory, które nie mają takiego obiegu, podług kursu walorów podobnych lub podług ich wartości rynkowej. Inne objekty należy wykazać w wartości nie przekraczającej kosztów nabycia. Należności wątpliwe należy zapisać na straty.

Sprawozdanie z działalności wraz z bilansem i projektem rozdziału zysków oraz zamknięcie rachunkowe winny być przedkładane corocznie Władzy Nadzorczej w ciągu jednego miesiąca po uznaniu ich przez Radę miejską oraz podane do publicznej wiadomości w sposób przepisany dla ogłoszeń Kasy (§ 23 statutu niniejszego).

§ 30.

Kasa obowiązana jest przechowywać księgi wkładek oszczędnościowych i pożyczek hipotecznych przez cały czas swego istnienia, inne księgi przez lat 10, natomiast może ona zniszczyć spłacone książeczki oszczędnościowe i inne zapiski z 5-ciu lat wstecz.

Okresy powyższe liczą się od daty odnośnych kwitów, zapisków, względnie roku zamknięcia rachunków i ksiąg oraz od daty ostatniego wpisu, uskutecznionego na książeczce.

III. Operacje Kasy.

§ 31.

Kasa uprawniona jest do dokonywania tylko tych rodzajów operacji, które są wyszczególnione w statucie niniejszym.

Firma i sam zakład Kasy, jakoteż firma (nazwa) jej oddziałów, zbiornic i zakładów Zastawniczych (lombardów) oraz te same urządzenia, nie mogą być przedmiotem ani operacji Kasy, ani też żadnych transakcji ze strony Gminy miasta Krakowa.

A. Operacje bierne.

§ 32.

Kasa przyjmuje wkładki oszczędnościowe na książeczki oszczędnościowe, które mogą być wystawione na okaziciela lub na imiennie oznaczoną osobę.

Książeczka oszczędnościowa może opiewać tylko na gotówkę i stanowi dowód posiadania w Kasie wierzytelności w wysokości każdoczesnego jej salda.

Kasa przyjmuje wkłady od osób fizycznych i prawnych nietylko na ich własny rachunek, lecz także na rachunek osób trzecich.

§ 33.

Kasa nie jest obowiązana przyjmować na książeczki oszczędnościowe wkładów poniżej 1 zł.

Dopuszczalną najwyższą kwotę wkładu na książeczkę oszczędnościową ustala Rada Kasy (§ 9, ust. 2, p. 1 statutu niniejszego).

Kasa nie jest obowiązana przyjmować wkładek oszczędnościowych w następujących przypadkach:

a) gdy wkładka nie dosięga dopuszczalnej statutem najniższej kwoty wkładki, lub sama względnie łącznie z poprzedniemi przekracza ustanowioną tym statutem najwyższą kwotę wkładów,

b) gdy chodzi o wystawienie książeczki oszczędnościowej na obcą walutę,

c) gdy zgłaszane przez wkładcę warunki Kasa uzna za niedogodne dla siebie,

d) gdy niema widoków na odpowiednie ulokowanie funduszu wkładkowego,

e) gdy wkładca już raz dopuścił się nadużycia zaufania Kasy,

f) gdy Kasa stoi przed likwidacją.

§ 34.

Kasa uprawniona jest wypuszczać znaczki oszczędnościowe w cenie niższej od oznaczonej powyżej najniższej kwoty wkładów oraz przyjmować te znaczki, jeżeli razem złączone dają kwotę przewidzianego powyżej wkładu najniższego. Może również Kasa rozdzielać skarbonki oszczędnościowe i złożone w nich kwoty przyjmować na warunkach wyżej wymienionych jako wkłady na książeczki oszczędnościowe.

Jeżeli wkład, złożony na poszczególną książeczkę, osiągnie ustaloną przez Radę Kasy kwotę najwyższą, natenczas nie może on być zwiększony przez nowe wpłaty, lecz tylko przez kapitalizowanie się procentów.

§ 35.

Wkładki oszczędnościowe księguje Kasa na tego, na kogo książeczka oszczędnościowa jest wystawiona.

Na pierwszej stronie książeczki zaznacza się numer otworzonego w Kasie rachunku, datę wystawienia książeczki i zapis o ewentualnych zastrzeżeniach, a jeżeli książeczka wystawiona jest na imiennie oznaczoną osobę, także imię i nazwisko tej osoby. W każdej książeczce uwidoczniony jest wyciąg statutu Kasy dotyczący wkładów oszczędnościowych.

Książeczkę oszczędnościową wystawia Kasa w sposób przepisany dla dokumentów, z których powstaje zobowiązanie Kasy (§ 19, ust. 3 statutu niniejszego).

W braku odmiennego zastrzeżenia każda suma, wpłacona na książeczkę, jest w stosunku do Kasy wierzytelnością tego, na kogo książeczka jest wystawiona.

Każdy wpis lub zastrzeżenie w książeczce oszczędnościowej stwierdzony powinien być, poza podpisem kasjera, także podpisem likwidatora.

Zapisków lub zastrzeżeń osób prywatnych w książeczkach Kasa nie jest obowiązana uwzględniać, choćby nawet pochodziły od wkładcy lub osoby uprawnionej do podejmowania wypłat.

Omyłki skreśla się za pisemnem potwierdzeniem na książeczce skreślenia w sposób dla wpisów obowiązujący.

§ 36.

Do umownego przeniesienia wierzytelności, wynikających z książeczki oszczędnościowej, nawet na imiennie oznaczoną osobę wystawionej, wystarcza wręczenie tej książeczki nabywcy wierzytelności i całkowita lub częściowa wypłata wierzytelności może nastąpić za przedstawieniem książeczki, przyczem Kasa niema obowiązku badać legalności posiadania książeczki, przedstawionej do wypłaty, o ile wypłaty nie uzależniono od pewnych określonych w tym względzie warunków, lub o ile utrata książeczki nie została przedtem zgłoszona w Kasie.

O ile chodzi o książeczki, wystawione na imiennie oznaczoną osobę bez zastrzeżeń co do osób uprawnionych do podnoszenia wkładów, uważa się każdego przedkładającego książeczkę do wypłaty za prawnego pełnomocnika tej osoby, na którą książeczka jest wystawiona.

§ 37.

Wpłaty mogą być uskuteczniane również bez przedkładania książeczki oszczędnościowej, a mianowicie drogą przekazów pocztowych, listów pieniężnych, czeków i t. p. Wpisania do książeczki oszczędnościowej, uskutecznionych w powyższy sposób wpłat, dokonywa Kasa przy najbliższem przedłożeniu jej książeczki oszczędnościowej.

Całkowita lub częściowa wypłata przez Kasę wierzytelności, wynikającej z książeczki oszczędnościowej, może nastąpić w drodze pocztowej na koszt i ryzyko wkładcy tylko za poprzedniem nadesłaniem Kasie książeczki, podaniem sposobu przekazania wypłaty oraz adresu wkładcy względnie osoby, na ręce której wypłata ma nastąpić i za wyraźnem wskazaniem, w jaki sposób i do czyich rąk książeczka ma być zwrócona lub też czy ma zostać zatrzymana do rozporządzenia wkładcy. Wypłata może być dokonana w powyższy sposób na polecenie wkładcy do rąk osoby trzeciej tylko wtedy, jeżeli odpowiednio do polecenia wypłaty się wylegitymuje, i jeżeli osnowa zastrzeżenia w księdze zastrzeżeń (§ 38 statutu niniejszego) co do odnośnego wkładu wypłacie takiej nie sprzeciwia się.

Kasa upoważniona jest do potrącenia z wkładu poniesionych przez siebie kosztów pocztowych.

Przy wypłacie całego kapitału wraz z procentami Kasa książeczkę oszczędnościową zatrzymuje i kasuje.

§ 38.

Jeżeli wypłatę wierzytelności, wynikającej z książeczki oszczędnościowej, uzależniono od pewnych określonych warunków, to Kasa musi o tem zapisać do książeczki oszczędnościowej odpowiednie zastrzeżenie. Wypłaty oszczędności z takich książeczek można uskuteczniać tylko ściśle według osnowy zastrzeżenia.

Łączenie kilku warunków równocześnie jest dopuszczalnem, o ile warunki te wzajemnie się nie wyłączają i nie są sprzeczne ze sobą, a określone są w sposób wykluczający wątpliwość co do sposobu ich dopełnienia. Zastrzeżenia nie mogą się sprzeciwiać przepisom obowiązujących ustaw. Zastrzeżone warunki mogą wychodzić zarówno od Kasy jak i od wkładcy i na warunki te musi się zgodzić zarówno Kasa, jak i wkładca.

Wypłata wkładów z książeczek, uwarunkowanych zastrzeżeniami, dokonywana być może tylko zgodnie z osnową zastrzeżeń. Zastrzeżenia można zmienić lub wycofać. Wpisy o zastrzeżeniach, ich zmianie lub cofnięciu należy uwidaczniać nietylko w samej książeczce, lecz

także w odnośnej księdze wkładów, pełną zaś osnowę zastrzeżenia należy wpisać do specjalnej księgi zastrzeżeń, przechowanej pod zamknięciem.

§ 39.

Jeżeli między niniejszą Kasą, a innemi komunalnemi Kasami oszczędności i gminnemi Kasami pożyczkowo-oszczędnościowemi dojdzie do skutku porozumienie co do wzajemnego przyjmowania wkładów i dokonywania wypłat na wystawione przez siebie książeczki oszczędnościowe, natenczas dojście do skutku takiego porozumienia obowiązany jest Zarząd Kasy podać do publicznej wiadomości w sposób przewidziany dla ogłoszeń Kasy (§ 23 statutu niniejszego).

§ 40.

Ustalony przez Radę Kasy procent od wkładów, o ile wkładca nie żąda wypłaty odsetek, dolicza się do tychże wkładów, o ile zaś tej wypłaty zażąda, wypłaca się co pół roku według połowy ustalonej stopy z upływem półrocza.

Bieg procentów rozpoczyna się od dnia powszedniego następującego po dniu wpłaty i liczy się do dnia powszedniego poprzedzającego dzień wypłaty, wszakże od wkładek przed upływem 15-tu dni odebranych, Kasa nie daje procentu, z wyjątkiem instytucyj finansowych, którym Zarząd Kasy może przyznać oprocentowanie za czas krótszy.

Oprocentowuje się tylko pełne złote, a ułamków groszy nie uwzględnia się przy obliczaniu procentów.

Oprocentowanie książeczek może być różne w zależności od terminu wypowiedzenia wkładu lub też od zgłoszonych zastrzeżeń,albo innego uwarunkowania wypłaty wkładu.

Wysokość i początek obowiązywania ustalonej stopy procentowej od wkładów Kasa podaje do publicznej wiadomości, w sposób przewidziany dla ogłoszeń Kasy (§ 23 statutu niniejszego).

§ 41.

Całkowita lub częściowa wypłata przez Kasę wierzytelności wynikającej z książeczki oszczędnościowej, może nastąpić nawet w przypadkach egzekucji — tylko za jej przedłożeniem.

Wstrzymanie wypłaty wkładów z książeczki oszczędnościowej nastąpić może w przypadkach i w sposób przewidziany w przepisach o umorzeniu tytułów na okaziciela, obowiązujących w siedzibie Kasy.

§ 42.

W myśl art. 20 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzpltej z dnia 13 kwietnia 1927 o komunalnych Kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 339) wkłady na książeczki oszczędnościowe Kasy, rządzącej się statutem niniejszym, posiadają charakter funduszów, ulokowanych z bezpieczeństwem pupilarnem.

Książeczki oszczędnościowe tej Kasy w myśl. art. 20 ust. 2 powyższego rozporządzenia będą przyjmowane przez państwowe względnie komunalne władze, urzędy i zakłady jako wadja przy wszelkich przetargach, jako kaucje akcyzowe i celne, jako kaucje przy zawieraniu umów oraz jako zabezpieczenie pieniężne z innych tytułów wymagane.

Jako wadja i kaucje, składane władzom państwowym względnie komunalnym urzędom i zakładom, nie mogą być przyjmowane książeczki oszczędnościowe, opatrzone zastrzeżeniami.

§ 43.

W razie utraty książeczki oszczędnościowej, unieważnienie jej i wydanie duplikatu może nastąpić po przeprowadzeniu postępowania, przewidzianego w przepisach o umorzeniu tytułów na okaziciela, obowiązujących w siedzibie Kasy, duplikat książeczki może być jednak wydany już po upływie sześciu miesięcy od daty pierwszego ogłoszenia o jej utracie.

Zagubienie, zniszczenie lub inną utratę książeczki oszczędnościowej może jej posiadacz zgłosić pisemnie lub ustnie bezpośrednio w zakładzie głównym Kasy lub jej oddziele względnie zbiornicy, gdzie mu książeczkę wydano.

Zgłoszenie powyższe obowiązuje Kasę dopiero od chwili doręczenia jej dowodu sądowego o wdrożeniu postępowania, przewidzianego w przepisach o umorzeniu tytułów na okaziciela, obowiązujących w siedzibie Kasy.

Wydanie duplikatu oraz wypłata wkładów lub procentów po upływie 6-ciu miesięcy od ogłoszenia o utracie książeczki a przed uznaniem jej za nieważną nastąpić może na odpowiedzialność Kasy tylko do rąk tej osoby, która jest uprawniona do rozporządzenia wkładem.

Duplikat wystawia się na saldo książeczki pierwotnej.

§ 44.

Przedawnienie wierzytelności z tytułu nie podniesionych z Kasy wkładów oszczędnościowych, jakoteż skapitalizowanych procentów od takich wkładów następuje z upływem lat 30-tu od dnia dokonania ostatniego wkładu lub ostatniej wypłaty względnie od dnia dopisania po raz ostatni przez Kasę procentów na książeczce oszczędnościowej.

Bieg 30-to letniego przedawnienia w tych przypadkach, gdzie chodzi o wkłady z odroczoną lub wstrzymaną wypłatą względnie dotknięte zakazem sądowym, lub płatne za określonym z góry terminem wypowiedzenia, nie może w stosunku do części wkładu, dotkniętej powyższemi ograniczeniami rozpocząć się przed przywróceniem prawa do rozporządzenia wkładem względnie przed upływem terminu określonego dla wypowiedzenia.

W stosunku do książeczek oszczędnościowych, wystawionych na imię osoby niewłasnowolnej, o ile o tem w książeczce było zapisane odpowiednie zastrzeżenie, bieg przedawnienia nie może się rozpocząć przed uzyskaniem własnowolności przez wspomnianą osobę.

Lista wierzytelności ulegających przedawnieniu, podaną będzie na sześć miesięcy przed upływem okresu przedawnienia do wiadomości publicznej w sposób przewidziany dla ogłoszeń Kasy (§ 23 statutu niniejszego). W ciągu powyższego okresu osoby uprawnione do rozporządzania odnośnemi wierzytelnościami, mogą żądać wypłaty tych wierzytelności względnie prosić o ich dalsze utrzymanie na rachunku Kasy.

Przedawnione wierzytelności przelewa Kasa na fundusz zasobowy.

§ 45.

Kasie przysługuje prawo wypowiadania wierzytelności. Wypowiedzenie wkładu poszczególnemu wkładcy może być dokonane ustnie z zaznaczeniem tego w książeczce oszczędnościowej lub też przez zawiadomienie pisemne.

Wypowiedzenie wkładów może nastąpić także przez podanie go do wiadomości publicznej w sposób przewidziany dla ogłoszeń Kasy (§ 23 statutu niniejszego).

Wierzytelności takie mogą być złożone do depozytu sądowego, jeżeli nie zostaną podniesione w terminie w ogłoszeniu wyznaczonym.

Takie złożenie wspomnianych wierzytelności jest równoznaczne z ich wypłaceniem.

Od wkładów wypowiedzianych Kasa z upływem terminu wypowiedzenia niema obowiązku płacić lub doliczać dalszych procentów.

B. Operacje czynne.

§ 46.

Kasa uprawniona jest:

1) nabywać polskie państwowe papiery wartościowe, listy zastawne i obligacje banków państwowych, akcje Banku Polskiego, tudzież listy zastawne krajowych towarzystw kredytu długoterminowego, emitowane za zabezpieczeniem pupilarnem, obligacje związków komunalnych i komunalnych instytucji kredytowych, tudzież banków gwarantowanych przez związki komunalne oraz akcje wspólnych komunalnych instytucji kredytowych,

2) udzielać pożyczek na zastaw papierów, oznaczonych w punkcie 1) najwyżej do wysokości 3/4 ich wartości kursowej, a nie wyżej ich wartości nominalnej oraz pod zastaw wystawionych przez siebie książeczek oszczędnościowych,

3) udzielać na hipoteki miejskich i wiejskich nieruchomości terminowych pożyczek, oprocentowanych i pupilarnie zabezpieczonych z zastrzeżeniem dla Kasy prawa przedterminowego odbioru a dla dłużnika przedterminowej spłaty pożyczki za poprzedniem, co najmniej półrocznem wypowiedzeniem, oraz z tem zastrzeżeniem, że budynki nieruchomości obciążonej pożyczką Kasy przez cały czas trwania pożyczki będą ubezpieczone od ognia na warunkach poniżej w § 47 niniejszego statutu osobno określonych,

4) nabywać wierzytelności hipoteczne, zabezpieczone pupilarnie,

5) udzielać na cele budowlane w granicach hipotecznych zabezpieczenia ewikcji-kredytu wekslowego w miarę postępu budowy do wysokości 50% wartości rzeczywiście wykonanych robót, jednakże nie wyżej nad 50% wartości całej nieruchomości,

6) udzielać spółdzielniom, zorganizowanych na zasadach ustawy z dnia 29/X. 1920 (Dz. U. R. P. Nr. 111, poz. 733) oraz późniejszych przepisów, ustawę powyższą zmieniających, kredytu do wysokości sumy udziałów członkowskich oraz własnych funduszów spółdzielni pod warunkiem, iż członkowie spółdzielni przyjmą, poza swymi udziałami, jednakże w stosunku do ich wysokości, odpowiedzialność z własnych majątków za kredyt, otwarty spółdzielni przez Kasę,

7) udzielać pożyczek za skryptami dłużnymi lub wekslami, jeżeli obok wystawcy przyjmą solidarną z nim odpowiedzialność co najmniej dwie osoby, zapewniające terminową spłatę całej pożyczki,

8) dyskontować weksle zaopatrzone przynajmniej w dwa podpisy, zapewniające terminowe wykupienie weksla,

9) dyskontować nie wcześniej jednak, niż na 6 miesięcy przed terminem płatności:

a) książeczki własne oszczędnościowe, wystawione z zastrzeżeniem terminowem,

b) wypowiedziane i wylosowane papiery procentowe, wymienione w punkcie 1) niniejszego paragrafu,

c) kupony od wymienionych w punkcie 1) papierów procentowych,

10) umieszczać z zastrzeżeniem zwrotu na każde żądanie lub za wypowiedzeniem — wolną gotówkę:

a) na rachunkach żyrowych i czekowych w państwowych i komunalnych instytucjach kredytowych, tudzież w Banku Polskim,

b) w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego,

c) jako wkład oszczędnościowy w Pocztowej Kasie Oszczędności, w Banku Gospodarstwa Krajowego, w Państwowym Banku Rolnym i w komunalnych Kasach oszczędności,

11) udzielać oprocentowanych pożyczek terminowych za gwarancją Państwa z zastrzeżeniem dla Kasy prawa przedterminowego odbioru pożyczki za poprzedniem, co najmniej półrocznem wypowiedzeniem,

12) udzielać oprocentowanych pożyczek terminowych Gminie miasta Krakowa do wysokości 10% wkładów oszczędnościowych. Zakup obligacji tej Gminy uważać należy za udzielenie jej pożyczki.

§ 47.

Budynki nieruchomości obciążonej pożyczką, udzieloną przez Kasę w myśl punktu 3, § 46 niniejszego statutu, powinny być przez cały czas trwania pożyczki ubezpieczone od ognia:

a) w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych lub w komunalnych ubezpieczeniach wojewódzkich na sumę, przewyższającą co najmniej o 20% kwotę udzielonej pożyczki, przyczem kwota tej pożyczki powinna mieścić się cała w wolnej od długów części pierwszych 3/4 części ubezpieczonej wartości nieruchomości,

b) w prywatnych zakładach Wzajemnych Ubezpieczeń w obrębie Rzeczypospolitej, poręczonych przez związki publiczno-prawne, na sumę przewyższającą co najmniej o 30% kwotę udzielonej pożyczki, przyczem kwota tej pożyczki powinna mieścić się cała w wolnej od długów części pierwszych 2/3 części ubezpieczonej wartości nieruchomości.

Jeżeli wartość ubezpieczona, czy to skutkiem pogorszenia się stanu budynków, czy spadku wartości realności, czy też z innych przyczyn, wynosi więcej niż rzeczywista wartość szacunkowa nieruchomości w czasie udzielenia pożyczki, należy stawki powyższe policzyć od ustalonej na nowo wartości szacunkowej. Szacunku może Kasa dokonać komisyjnie przez właściwe do tego organa fachowe.

Wymiar pożyczki od wartości szacunkowej nie uchyla warunku co do obowiązku ubezpieczenia budynków od ognia.

Odstąpienie od powyższych zasad wymaga zezwolenia Władzy Nadzorczej.

Uiszczanie premji ubezpieczonych przyjmuje Kasa na siebie za odpowiedniem za to odszkodowaniem.

§ 48.

Kasa obowiązana jest posiadać względnie umieścić w posiadających bezpieczeństwo pupilarne polskich państwowych papierach procentowych lub papierach przez Państwo gwarantowanych co najmniej 5% ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych, jeżeli ta suma przewyższa 200.000 zł. Przy obliczaniu tego procentu nie wlicza się do podstawy wymiaru zwaloryzowanych wkładów przedwojennych.

Kasa może tylko o tyle pozbywać się przepisanego zasobu w powyższych papierach, o ile to jest konieczne do spłaty wkładów.

Pozbywane mogą być wtedy najpierw tylko papiery przez Państwo gwarantowane, a dopiero, gdyby zasób tychże został wyczerpany, posiadające bezpieczeństwo pupilarne polskie państwowe papiery procentowe.

Nadto fundusze zasobowe Kasy, o ile nie są już umieszczone w nieruchomościach, powinny w 20% swej wysokości względnie nadwyżki ponad lokatą w nieruchomościach, umieszczane być w wymienionych wyżej papierach. W razie zamiaru nabycia lub budowy własnego gmachu lub potrzeby pokrycia straty, Kasa może papiery wartościowe, stanowiące lokatę funduszu zasobowego, pozbyć lub zastawić.

§ 49.

Kasa obowiązana jest prowadzić rejestr imienny dłużników i poręczycieli z uwidocznieniem zobowiązań, zaciągniętych przez tychże na własny rachunek, czy też drogą poręczeń w Kasie.

Członków Zarządu Kasy nie wolno bez pozwolenia Rady Kasy przyjmować jako poręczycieli.

§ 50.

Poza operacjami czynnemi, o których mowa w § 46 statutu niniejszego, może Kasa po uzyskaniu na to pozwolenia Władzy Nadzorczej:

1) udzielać oprocentowanych pożyczek terminowych:

a) Gminie miasta Krakowa do wysokości ponad 10% nie wyżej jednak 20% wkładów oszczędnościowych, przyczem zakup obligacji Gminy miasta Krakowa uważać należy za udzielenie jej pożyczki,

b) innym związkom komunalnym i innym związkom prawno-publicznym, o ile na podstawie obowiązujących ustaw związki te są uprawnione do zaciągania takich pożyczek i do pobierania bądźto samoistnych danin, bądź dodatków do podatków państwowych,

c) fundacjom i posiadającym osobowość prawną komunalnym zakładom zastawniczym (lombardom),

2) umieszczać rozporządzane fundusze za zgodą gminy miasta Krakowa w instytucjach kredytowych przez Kasę założonych lub przez tę gminę poręczonych.

Fundusze Kasy mogą być używane w sposób, przewidziany w § niniejszym i punkcie 12-tym § 46 statutu niniejszego najwyżej do wysokości 30% ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych.

§ 51.

Kasa może dla własnego użytku nabywać lub budować realności, ale tylko z kapitału zasobowego na podstawie uchwały Rady Kasy i za pozwoleniem Władzy Nadzorczej. Może ona również na podstawie uchwały Rady Kasy nabywać realności, celem lokaty funduszu emerytalnego funkcjonarjuszów Kasy. Wreszcie Kasa jest uprawniona nabywać na licytacji nieruchomości, obciążone pożyczką Kasy, o ile najwyższa zaofiarowana suma nie pokryje całkowicie wierzytelności Kasy.

C. Inne operacje.

§ 52.

Kasa ma prawo:

1) redyskontować posiadane w swych portfelach weksle w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, w Banku Polskim, oraz innych instytucjach finansowych, które wskaże Minister Skarbu,

2) przyjmować za opłatą jako depozyty na przechowanie dokumenty tudzież wartościowe przedmioty i papiery, przyczem Kasa nie ponosi odpowiedzialności za realizowanie płatnych kuponów, ani wylosowanych papierów,

3) podejmować się kupna i sprzedaży państwowych tudzież innych notowanych na giełdach pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej papierów wartościowych oraz zarządzania nimi, lecz jedynie na zlecenie i rachunek osób trzecich, przyczem kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a w sprzedaży po dostarczeniu papierów procentowych,

4) załatwiać na zlecenie i na rachunek osób trzecich inkaso weksli, listów przewozowych i t. p. dokumentów.

Na podstawie osobnego pozwolenia Ministra Skarbu udzielonego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, uprawniona będzie Kasa do dokonywania nadto następujących czynności bankowych:

a) do zaciągania pożyczek na podstawie upoważnienia Rady miejskiej,

b) do udzielania gwarancji za zgodą Rady miejskiej,

c) do zakupu monet złotych oraz do przeprowadzania czynności dewizowych w ograniczeniu do zleceń własnych wkładców i gminy miasta Krakowa i na ich rachunek,

d) do udzielania kredytu towarowego producentom na zastaw towarów nie podlegających łatwemu zepsuciu, ubezpieczonych od ognia i zdeponowanych w publicznych składnicach towarowych.

§ 53.

W związku z operacjami, o których mowa w statucie niniejszym, Kasa uprawnioną jest przedsiębrać następujące czynności:

a) pozbywać własne wierzytelności hipoteczne i za zgodą Rady miejskiej własne realności,

b) sprzedawać i lombardować posiadane własne papiery wartościowe w przypadku nagłego zapotrzebo-

wania gotówki, jednakże z ograniczeniami, wynikającemi z obowiązku posiadania względnie umieszczania zasobów w posiadających bezpieczeństwo pupilarne polskich państwowych papierach procentowych i w papierach przez Państwo gwarantowanych (§ 48 statutu niniejszego),

c) prowadzić agentury Banku Polskiego oraz banków państwowych i komunalnych,

d) wynajmować schowki w swym skarbcu na warunkach przez Radę Kasy ustalonych,

e) otwierać rachunki bieżące i czekowe, przekazowe i korespondencyjne,

f) wystawiać przekazy i akredytywy na instytucje kredytowe, w których komunalnym Kasom Oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów oraz w granicach funduszów, posiadanych przez Kasę w tych instytucjach.

IV. Szczegółowe uprawnienia Kasy.

§ 54.

Rządząca się statutem niniejszym Kasa, jako komunalna Kasa Oszczędności, jest na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 roku o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 339) wolna:

1) od państwowych podatków: dochodowego, od darowizn i przemysłowego (zasadniczego i od obrotu),

2) od dodatków komunalnych do powyższych podatków,

3) od opłat stemplowych od podań wnoszonych tak przez Kasę, jak i przez istniejące przy niej zakłady zastawnicze (§ 2. niniejszego statutu).

Przychody z wkładów na książeczki oszczędnościowe Kasy są wolne od podatku od kapitałów i rent, o ile wysokość wkładu nie przewyższa kwoty 5.000 zł. (§ 52 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu z dnia 26 marca 1928 r. w sprawie wykonania wymienionego wyżej rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o komunalnych Kasach oszczędności).

Wpisy w książeczkach oszczędnościowych oraz wszelkiego rodzaju zaświadczenia o złożeniu lub zwrocie wkładów, wydawane przez Kasę, są w myśl ostatnio wymienionego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej wolne od opłaty stemplowej.

Pisma, stwierdzające otrzymanie pożyczki od Kasy, podlegają w myśl ostatnio wymienionego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej opłacie stemplowej w wysokości 0·3% od sumy zobowiązania.

§ 55.

W razie niezapłacenia w terminie pożyczki, zabezpieczonej zastawem papierów wartościowych, Kasa ma prawo sprzedać te papiery bez upoważnienia sądowego.

Sprzedaż powinna się odbyć najpóźniej w ciągu miesiąca od dnia płatności pożyczki, zabezpieczonej zastawem, przyczem papiery notowane na giełdzie, mają być sprzedane po cenie giełdowej a nie notowane, po przeciętnej miejscowej cenie rynkowej.

Papiery wartościowe przejęte przez Kasę jako zastaw udzielonych pożyczek mają być zapisane do odd dzielnej księgi sznurowej z wyszczególnieniem ich rodzaju i ilości, a przy premjowych papierach wartościowych także numerów obligacyj, tudzież z podaniem sum wierzytelności zastawem zabezpieczonych.

V. Likwidacja Kasy.

§ 56.

Likwidacja Kasy może być dobrowolna lub przymusowa.

Dobrowolna likwidacja następuje na skutek uchwały Rady miejskiej, zatwierdzonej przez Władzę Nadzorczą.

Przymusową likwidację może zarządzić Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przypadkach określonych w ustępie 3-cim art. 30 wymienionego wyżej rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o komunalnych Kasach oszczędności.

Rozporządzenia Władzy, zarządzające lub zatwierdzające likwidację Kasy, jakoteż wdrożenie postępowania likwidacyjnego ogłasza się w dzienniku Rozporządzeń Magistratu stoł. król. miasta Krakowa.

Ustalony plan likwidacji Kasy powinien być ogłoszony w sposób przewidziany dla ogłoszenia statutu Kasy.

W ogłoszeniu odnośnem należy zawezwać wierzycieli Kasy do podjęcia wkładów w przeciągu 6-ciu miesięcy. Ogłoszenie należy powtórzyć trzykrotnie conajmniej, w dwutygodniowych odstępach czasu po sobie. Po upływie 6-ciu miesięcy od dnia ostatniego ogłoszenia ustaje oprocentowanie wkładów.

Jeżeli płynne fundusze Kasy nie wystarczają na pokrycie zobowiązań Kasy, za które Gmina miasta Krakowa przyjęła odpowiedzialność, a w szczególności na pokrycie zobowiązań z tytułu wkładów oszczędnościowych, to odpowiednich środków na pokrycie tych zobowiązań powinna w myśl obowiązujących przepisów dostarczyć Gmina miasta Krakowa.

Likwidacja Kasy odbywa się pod nadzorem osobnego komisarza, którego wyznacza właściwa Władza Nadzorcza.

Postępowanie likwidacyjne nie może zostać zamknięte przed upływem 6-ciu miesięcy od chwili ostatniego ogłoszenia o jego wdrożeniu.

Ta część majątku Kasy, jaka potrzebna jest na zaspokojenie tych jej wierzycieli, którzy po odbiór swych wierzytelności do chwili zamknięcia postępowania likwidacyjnego się nie zgłosili, złożoną być powinna na lat 30 do depozytu sądowego na rzecz tych wierzycieli.

Wierzytelności takie, o ile ich do upływu tego okresu czasu wierzyciele nie podejmą, przepadają na rzecz Gminy miasta Krakowa.

Nadwyżka majątku Kasy, pozostała po zaspokojeniu wszystkich jej wierzycieli, którzy się zgłosili do chwili zamknięcia postępowania likwidacyjnego i po złożeniu odpowiedniej części jej majątku na cel, uprzednim ustępem wskazany, przechodzi na rzecz Gminy miasta Krakowa, która powinna użyć tej nadwyżki tylko na cele użyteczności publicznej (po ewentualnem poprzedniem potrąceniu z niej kosztów likwidacji oraz kapitału zakładowego, przyznanego Kasie przy jej organizowaniu).

Zwinięcie Kasy, jej oddziałów, zbiornic i zakładów zastawniczych (lombardów) podaje Gmina miasta Krakowa w sposób na miejscu praktykowany do publicznej wiadomości.

VI. Władze nadzorcze.

§ 57.

Władzą Nadzorczą nad Kasą, rządzącą się statutem niniejszym, jest zgodnie z § 59 rozporządzenia wykonawczego w instancji pierwszej Wojewoda, a w instancji drugiej i ostatniej Minister Spraw Wewnętrznych, działający w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

§ 58.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w prowadzeniu Kasy a w szczególności wykroczeń przeciw obowiązującym przepisom lub postanowieniom statutu niniejszego, służy Władzy Nadzorczej prawo wydawania zarządzeń niezbędnych celem usunięcia nieprawidłowości lub zapobieżenia dalszym wykroczeniom. Zarządzenia te mogą polegać na zawieszeniu w czynnościach lub usunięciu członków Rady Kasy, Zarządu Kasy i Komisji Rewizyjnej i na ustanowieniu w razie potrzeby komisarza na koszt Kasy lub Gminy miasta Krakowa dla Zarządu Kasą do czasu wyboru nowych organów. Wybór ten powinien nastąpić w ciągu trzech miesięcy od czasu ustanowienia komisarza.

Komisarz w zakresie powierzonych mu czynności wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki Rady i Zarządu Kasy.

VII. Przepisy końcowe.

§ 59.

Statut niniejszy wchodzi w życie po zatwierdzeniu go przez Władzę Nadzorczą i po ogłoszeniu go w dzienniku Rozp. Magistratu stoł. król. miasta Krakowa.

§ 60.

Wszelkie zmiany i uzupełnienia statutu niniejszego podlegają zatwierdzeniu Władzy Nadzorczej.

L. Sam. 1078/1 1929.

Na zasadzie art. 31 i 33 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 13 kwietnia 1927 Dz. U. R. P. Nr. 38 i § 59 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu z dnia 26 marca 1928 Dz. U. R. P. Nr. 44 zatwierdzam niniejszy statut.

Kraków, dnia 5 marca 1929 r.

Za wojewodę

Zbrowski

Naczelnik Wydziału Samorządowego.

L. Pr. 6537/29

REGULAMIN

Komitetu Rozbudowy stoł. król. miasta Krakowa.

Postanowienia ogólne.

§ 1.

Komitet rozbudowy jest urzędem miejskim, podległym Magistratowi.

§ 2.

Działalność Komitetu rozbudowy nie może naruszać kompentencyj, określonych w statucie Gminy m. Krakowa i w innych obowiązujących ustawach.

Skład Komitetu.

§ 3.

Komitet rozbudowy składa się z Prezydenta miasta, jako przewodniczącego i 10 członków, wybranych przez Radę m. wedle zasad ustalonych w § 1 rozp. Min. Skarbu z dnia 3 listopada 1927 r.

§ 4.

Wybór członków następuje na przeciąg lat 2-ch, przyczem jednak członkowie ci urzędują aż do wyboru nowych. Ustępujący członkowie mogą być ponownie wybrani.

§ 5.

Członkowie Komitetu rozbudowy tracą urząd:

1) przez śmierć,

2) przez zrzeczenie się, przyjęte przez Magistrat,

3) z przyczyn, przewidzianych w § 23 i 52 statutu gm. dla miasta Krakowa odnośnie do utraty urzędu radcy miejskiego,

4) przez upływ czasu, na który zostali powołani.

§ 6.

W razie opróżnienia się urzędu członka Komitetu rozbudowy, nastąpi powołanie nowego członka w myśl przepisu § 4 niniejszego regulaminu.

§ 7.

Członek Komitetu rozbudowy nie może sprawować swego urzędu w przypadkach, w których według § 52 statutu gm. dla m. Krakowa nie może swego urzędu sprawować radca miejski.

§ 8.

Na posiedzenia Komitetu, jednakże bez prawa głosowania, winni być zapraszani: delegat Województwa, delegat Okręg. Dyrekcji robót publicznych, delegat Banku Gospodarstwa krajowego.

Zakres działania Komitetu Rozbudowy.

§ 9.

W celu poprawy stosunków mieszkaniowych, a przedewszystkiem budowy małych mieszkań i wogóle po-

mnożenia liczby lokali mieszkalnych w mieście, Komitet rozbudowy popiera inicjatywę zarówno społeczną, jak i prywatną w zakresie ruchu budowlanego, oraz prowadzi samodzielną akcję budowlaną.

§ 10.

Dla osiągnięcia powyższych celów, Komitet rozbudowy przedewszystkiem winien:

I.

a) opracowywać program rozbudowy miasta, w myśl art. 4 ust. 2 p. l. Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o rozbudowie miast;

b) opracowywać plany zabudowania terenów, przeznaczonych na rozbudowę, oraz rozplanowywać grunty, które przeznaczone zostaną na ógólne potrzeby gminy miejskiej, lub innych związków komunalnych, z uwzględnieniem ustawy z dnia 15 lutego 1928 r. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. Nr. 23 poz. 202);

c) stawiać wnioski w sprawach udzielenia pożyczek budowlanych z funduszów i na cele, przewidziane rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej o rozbudowie miast;

d) badać sposób użytkowania mieszkań przez osoby i instytucje, którym zostanie okazana pomoc kredytowa, lub terenowa. Badanie dotyczyć będzie wysokości czynszów, opłat dodatkowych, oraz sposobu wynajmowania i użytkowania mieszkań;

e) baczyć, by podatek od placów niezabudowanych był w sposób i w rozmiarach, odpowiadających istotnym cenom szacunkowym gruntu, pobierany.

II.

Poza czynnościami wyżej wymienionemi Komitet rozbudowy, jako organ doradczy Gminy miejskiej może:

a) nabywać grunty pod rozbudowę domów i na inne potrzeby rozbudowy miasta drogą umów dobrowolnych, oraz obejmować grunty, leżące w granicach administracyjnych i w sferze interesów mieszkaniowych miasta, które na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z r. 1926 Nr. 1 poz. 1) i rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 o rozbudowie miast mogą być odstąpione gminom miejskim;

b) odstępować drogą sprzedaży, lub na prawie zabudowy grunty budowlane spółdzielniom mieszkaniowym i mieszkaniowo-budowlanym, instytucjom społecznym, oraz innym osobom fizycznym i prawnym;

c) budować domy mieszkalne we własnym zakresie;

d) gromadzić materjały budowlane drogą produkcji własnej, lub zakupu;

e) nakazywać właścicielom domów mieszkalnych:

1) niewykończonych, których budowa została przez właściciela wstrzymana, dokończenie tych domów;

2) niezamieszkanych z powodu zniszczenia, doprowadzenie ich do stanu mieszkalnego;

3) wymagających naprawy, lub odnowienia, dokonanie koniecznego remontu;

4) grożących zawaleniem, lub z innych względów zagrażających bądź bezpieczeństwu, bądź zdrowiu publicznemu, wykonanie robót koniecznych dla usunięcia niebezpieczeństwa, lub też zburzenie tych domów i wzniesienie na ich miejscu nowych budowli;

f) wykonywać roboty, przewidziane w p. e) 2 i 3 we własnym zakresie na rachunek właściciela, w razie niewykonania ich przez niego w odpowiednim terminie, ściągając koszty w drodze egzekucji administracyjnej;

g) udzielać dotacyj w granicach budżetu Gminy spółdzielniom mieszkaniowym;

h) występować na Radę Miejską z wnioskami o wywłaszczenie, lub czasowe, przymusowe zajęcie gruntów, domów mieszkalnych, wymienionych w p. e) 1 i 4 niniejszego paragrafu, oraz wytwórni materjałów budowlanych;

i) administrować miejskiemi domami mieszkalnemi.

§ 11.

W związku z wykonaniem p. c) § 10 I. Komitet rozbudowy winien przestrzegać, aby podania o kredyt budowlany, wnoszone do Komitetu rozbudowy, zawierały: a) wysokość i cel wymaganego kredytu; b) opis nieruchomości, na której się budowę prowadzi; jeżeli na niej znajdują się stare budynki, może być dołączony ich opis; c) plan i kosztorys całej budowy, podpisany przez osobę upoważnioną rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. (Dz. U. Nr. 23 poz. 202) i zaopatrzony w zezwolenie władz na budowę; d) wykaz i koszt robót, wymagających jeszcze wykonania; e) zaświadczenie osoby upoważnionej, jak w punkcie c), prowadzącej budowę, co do terminu, w jakim budowa może być wykończona i mieszkania oddane lokatorom; f) wyciąg hipoteczny, względnie świadectwo hipoteczne co do wszystkich działów, ewentualnie wyjaśnienie, w jakim toku jest sprawa uregulowania hipoteki, zaś w Małopolsce nadto wierzytelny arkusz posiadłości gruntowej; g) zamierzony sposób spłaty kredytu budowlanego, a mianowicie: czy w drodze konwersji na pożyczkę długoterminową, czy też w drodze pokrycia jednorazowego w gotówce; w tym ostatnim wypadku, należy w sposób wiarogodny wykazać możliwość spłaty w terminie; h) w miarę możności fotografję budowy, potwierdzoną przez Magistrat. Spółdzielnie mieszkaniowe i mieszkaniowo-budowlane winny nadto dołączać: a) statut, b) wypis z rejestrów spółdzielni, c) wykaz członków, d) ostatnie zamknięcie rachunkowe, e) zaświadczenie przynależności do jednego ze związków rewizyjnych, posiadających prawo dokonywania rewizji, nadane im przez Radę Spółdzielczą w myśl art. 68 i 70 ustawy o spółdzielniach z dnia 29 października 1920 r. (Dz. U. Nr. 111 poz. 733), f) protokół z ostatniej rewizji, dokonanej przezZwiązek Rewizyjny, posiadający uprawnienie Rady Spółdzielczej do wykonywania rewizji. Instytucje społeczne i inne osoby prawne powinny dołączyć: a) statut, b) wpis odpowiedni rejestrów, c) wykaz członków składu zarządu i rady nadzorczej, d) ostatnie zamknięcie rachunkowe.

§ 12.

Wniosek Komitetu Rozbudowy zawierać winien: a) opinję co do wysokości kosztów budowlanych robót, jakie mają być wykonane, b) oszacowanie wartości placu, c) stwierdzenie, że budowa może być wykończona w ciągu najdalej dwóch lat, d) opinja co do zdolności kredytowej petenta.

§ 13.

Łączna suma pożyczek z Państwowego Funduszu Budowlanego, określona we wnioskach Komitetów rozbudowy, a obejmujących całkowity koszt budowy, musi mieścić się w ramach kontyngentu pożyczek budowlanych, przypadającego na miasto, zgodnie z art. 17 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o rozbudowie miast.

§ 14.

Wysokość pożyczek budowlanych, przyznanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego z funduszów rządowych, nie powinna przekraczać kwot we wnioskach Komitetów rozbudowy wymienionych. Bank Gospodarstwa Krajowego może natomiast, w zależności od stanu funduszów, własnej ceny zabezpieczenia dla kredytu, stanu hipoteki, właściwości budowy i przeszkód natury prawnej, kredyt zaproponowany we wniosku Komitetu rozbudowy obniżyć i ewentualnie kredytu odmówić.

§ 15.

Wypłata pożyczek budowlanych, przyznanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego, następować będzie do rąk dłużnika, po dopełnieniu przez niego warunków, wyszczególnionych w promesie Banku ratami, w miarę postępu budowy, który winien być kontrolowany zarówno przez Komitet rozbudowy, jak i przez Bank Gospodarstwa Krajowego drogą badania przedkładanych rachunków i w miarę potrzeby na miejscu przez rzeczoznawców.

§ 16.

Przy rozdziale kredytów budowlanych Komitet rozbudowy w następującej kolejności będzie uwzględniać zapotrzebowanie kredytowe poszczególnych kategoryj, budujących domy mieszkalne o mieszkaniach małych, pierwszej potrzeby,:

1) gmin miejskich, spółdzielni mieszkaniowych i instytucyj społeczno-humanitarnych;

2) spółdzielni mieszkaniowo-budowlanych i wreszcie

3) osób fizycznych prawnych.

W wypadkach dwóch, lub więcej zgłoszeń z jednej kategorji budujących, będzie brana pod uwagę kalkulacja czynszu. Nie należy jednak pomijać przy badaniu kalkulacji jakości budowy i wyposażenia mieszkań.

Po załatwieniu wszystkich wniesionych do Komitetu rozbudowy zgłoszeń budujących mieszkania małe, Komitet rozbudowy rozpatrywać będzie pozostałe zgłoszenia, również zachowując kolejność, wymienioną w powyższych punktach 1) do 3).

Budujący, wymienieni w p. 1) mogą korzystać z pożyczek budowlanych do wysokości 90%, a w punkcie 2) do wysokości 80%, a w punkcie 3) do wysokości 75% kosztów budowy bez wartości placu.

Na budowę domów mieszkalnych drewnianych, krytych materjałem ogniotrwałym, mogą być przyznawane pożyczki na okres czasu do lat 5, nie przewyższające 40% kosztów budowy. W razie uzyskania dla tych pożyczek zabezpieczenia na budynkach ogniotrwałych, pożyczki te mogą sięgać 50% kosztów budowy i być skonwertowane na pożyczki długoterminowe.

§ 17.

Za mieszkania małe, pierwszej potrzeby, uważać należy mieszkania do 3-ch pokoi włącznie, nie licząc kuchni, łazienki i innych niezbędnych ubikacyj o łącznej powierzchni podłogi mieszkania bez klatki schodowej najwyżej 100 m. kw. w domach zbiorowych o skromnem wykonaniu. Ponadto za mieszkania małe mogą być uważane mieszkania o powierzchni podłogi, bez klatki schodowej, najwyżej 120 m. kw. z zastrzeżeniem, że ogólna powierzchnia tego rodzaju mieszkań nie przekroczy 20% ogólnej powierzchni budowy. Należy dążyć, aby budujący w miarę możności stosowali normalizację typów budowlanych i części konstrukcyjnych. Przepis powyższy nie przeszkadza jednak budowie mieszkań większych, o lepszem wykonaniu, z tem tylko zastrzeżeniem, aby różnica kosztów budowy z tego wynikła, została pokryta z funduszów własnych budującego, przyczem fundusze te będą musiały być wydatkowane, w miarę postępu budowy, proporcjonalnie do podnoszonych rat z przyznanej pożyczki budowlanej.

§ 18.

Za spółdzielnie mieszkaniowe należy uważać takie spółdzielnie, które budują domy mieszkalne, będące własnością spółdzielni, z przyznaniem prawa użytkowania wyłącznie swoim członkom, jak również spółdzielnie, które aczkolwiek przepisują prawo własności poszczególnych mieszkań na swych członków, to jednak z ograniczeniem stanu posiadania każdego z członków do jednego mieszkania.

Za spółdzielnie mieszkaniowo-budowlane należy uważać wszelkie inne spółdzielnie, mające na celu budowę domów mieszkalnych.

§ 19.

Przeprowadzając rozdział przypadającego kontyngentu pożyczek budowlanych pomiędzy poszczególnych petentów, Komitet rozbudowy winien zwracać uwagę, aby figurująca we wniosku Komitetu kwota, poza własnym funduszem budującego, wystarczała na całkowite wykończenie budowanego domu.

W razie niemożności uwzględnienia żądania petenta w całości, należy wyraźnie określić, jaka część domu, względnie jakie domy z zakreślonego przez petenta programu budowlanego wnioskiem Komitetu rozbudowy objęte zostaną, a to w tym celu, aby rozpoczęta część programu budowlanego mogła być całkowicie wykończona przy pomocy kredytowej, wyasygnowanej na dany okres czasu.

§ 20.

Jeżeli tylko część projektowanego domu ma być przeznaczona na cele mieszkaniowe, a część na sklepy, biura, warstaty i t. p., to kredyt może być przyznany na tę część ogólnego kosztorysu, która obejmuje sobą część mieszkalną.

Różnicę kosztorysu z tego wynikłą musi uiścić budujący z własnych funduszów.

Tok czynności Komitetu Rozbudowy.

§ 21.

Urzędowanie członków Komitetu obejmuje:

a) udział w obradach Komitetu (głosowanie, czynienie wniosków),

b) opracowywanie przydzielonych referatów,

c) wykonywanie innych powierzonych im czynności, jak np. kontrola budowy i t. d.

§ 22.

Komitet załatwia sprawy albo na ogólnem posiedzeniu, albo też przez wybrany przez siebie Subkomitet, którego skład i zakres działania oznacza Komitet.

§ 23.

Do ważności uchwał Komitetu i Subkomitetu potrzeba, oprócz przewodniczącego, lub jego zastępcy, obecności przynajmniej połowy członków.

§ 24.

Posiedzenie zwołuje Przewodniczący Komitetu, względnie Subkomitetu, lub jego zastępca okólnikiem, który winien oprócz czasu miejsca posiedzenia zawierać także porządek obrad.

Uchwały zapadają większością głosów, w razie równości rozstrzyga Przewodniczący.

Posiedzenia Komitetu i Subkomitetu nie są publiczne.

§ 25.

Z obrad posiedzenia spisuje się protokół, który podpisuje Przewodniczący i protokolant.

§ 26.

Posiedzenie Komitetu rozbudowy mają się odbywać w miarę potrzeby.

§ 27.

Komitet rozbudowy miasta ma przedkładać Radzie miejskiej raz do roku sprawozdanie z działalności za czas ubiegły.

§ 28.

Czynności kancelaryjne Komitetu załatwia kancelarja Wydziału I. Magistratu; w postępowaniu mają analogiczne zastosowanie przepisy kancelaryjne Magistratu.

Postanowienia końcowe.

§ 29.

Niniejszy regulamin wchodzi w życie z dniem uchwalenia przez Radę miejską.

Kraków, 1 czerwca 1929 r.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. Pr. 4256/29.

Skład Rady Artystycznej Gminy m. Krakowa.

I. Mandaty radzieckie:

1) Radca m. Red. Emil Haecker,
2) „ senator ks. Ludwik Kasprzyk,
3) „ Inż. Władysław Kleinberger,
4) „ Inż. Artur Romanowski,
5) „ Henryk Schenker.

II. Członkowie delegaci instytucyj fachowych:

1) Prof. Józef Gałęzowski, zast. prof. Władysław Jarocki, jako delegaci Akademji Sztuk Pięknych,
2) Arch. Stanisław Czaplicki, zast. Inż. Zygmunt Kijak, jako delegaci Krak. Tow. Technicznego,
3) Prof. Wiesław Zarzycki, zast. Prof. Jan Bukowski, jako delegaci Państwowej Szkoły przem. art.,
4) Radca m. Dr. Józef Muczkowski, zast. Adam Chmiel, jako delegaci Tow. Miłośników historji zabytków Krakowa,
5) Inż. arch. Kazimierz Kulczyński, zast. Inż. arch. Stanisław Filipkiewicz, jako delegaci Związku Architektów Wojew. Krak.,
6) Inż. Eugenjusz Ronka, zast. Prof. Inż. Jerzy Struszkiewicz, jako delegaci Zrzeszenia Zawod. budown.

III. Członkowie fachowi:

1) Inż. arch. Franciszek Mączyński,
2) Inż. arch. Tadeusz Stryjeński,
3) Dr. Stanisław Tomkowicz.

IV. Członkowie z urzędu z ramienia Magistratu m. Krakowa:

1) Nacz. Bud. m. B. st. radca Inż. Andrzej Kłeczek,
2) „ „ „ A. „ „ „ Zygmunt Nowicki,
3) Dyrektor Muzeum Narodowego prof. Dr. Feliks Kopera.

V. Członkowie z urzędu z ramienia Krak. Urzędu Wojewódzkiego:

1 delegat Urzędu konserwatorskiego.

Kraków, 13 czerwca 1929 r.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. I. 4528/29.

Zakładanie nowych ksiąg gruntowych.

OBWIESZCZENIE
dotyczące założenia na nowo księgi gruntowej.

Komisarz dla sprostowania ksiąg gruntowych w Krakowie przystępuje do akcji założenia na nowo ks. gr. dla gminy kat. Kraków XIII Zwierzyniec.

Dochodzenia, które w tym celu będą przedsięwzięte, rozpoczynają się dnia 30 czerwca 1929 w biurze Komisji w Krakowie, plac WW. Świętych 1, II p.

Wszyscy posiadacze nieruchomości, znajdujących się w gminie katastralnej, wierzyciele hipoteczni i inne osoby, które mają interes prawny w zbadaniu stosun-

ków posiadania i w uporządkowaniu stanu ciężarów, mogą zgłosić się i podać wszystko, co okaże się przydatne dla wyjaśnienia stanu rzeczy, oraz dla ochrony ich praw.

W międzyczasie będzie wyłożona kopja mapy wraz z wykazem wszystkich nieruchomości i wykazem posiadania katastralnego każdego poszczególnego posiadacza, tudzież wraz z innemi wyciągami z katastru w biurze Komisji, a każdy może tam przeglądnąć powyższe materjały.

Gdyby w toku dochodzeń okazało się, że części składowe pewnego ciała hipotecznego leżą w innej gminie katastralnej, natenczas w razie potrzeby obejmie się dochodzeniami równocześnie także odnośne poboczne części składowe.

Kraków, dnia 15 czerwca 1929.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 24.262/29
VII.

Kąpiele w Wiśle.

OBWIESZCZENIE.

Niniejszem podaje się do publicznej wiadomości, że Magistrat oznaczył następujące miejsca do kąpieli, względnie pławienia i pojenia koni w Wiśle na rok 1929:

A) Do kąpieli dla mężczyzn:

a) po prawym brzegu Wisły:

1) od km 74 do 74·3, t. j. od wapiennika miejskiego w Dzielnicy XI do drugiego przepustu w obwałowaniu Wisły (dla wojska),
2) od km 74·3 do 74·6,
3) od km 75·1 do 75·3,
4) od km 76·9 do 77·1,
5) od km 79·5 do 79·8 poniżej mostu kolejowego obok stacji Podgórze-Wisła;

b) po lewym brzegu Wisły:

6) od km 75·1 do 75·2 poniżej skały zwierzynieckiej.

B) Do kąpieli dla kobiet i dzieci:

a) po prawym brzegu Wisły:

7) od km 76·5 do 76·65 poniżej mostu dębnickiego (obok dawnej willi Rożnowskich) aż do wylotu ujścia z przelewu burzowego.

C) Do pławienia koni:

a) po prawym brzegu Wisły:

1) naprzeciw garbarni w Ludwinowie;

b) po lewym brzegu Wisły:

2) przy folwarku P. P. Norbertanek (zjazd z ulicy Ks. Józefa),
3) przy wylocie ul. Dojazdowej poniżej lewej rampy,
4) przy pl. Groble 100 m. poniżej mostu dębnickiego.

We wszystkich innych wyżej nie wymienionych miejscach kąpać się, ani też poić koni nie wolno.

Miejsca przeznaczone do kąpieli i pojenia koni oznaczono stosownemi napisami zapomocą tablic, ustawionych nad brzegami Wisły.

Kąpiel dozwolona jest przy stanie wody 2.00 poniżej 0 na wodowskazie, umieszczonym przy starym drewnianym moście, jedynie w czasie od godziny 7-mej rano do godziny 9-tej wieczorem.

Zakazuje się kąpania:
a) dzieciom i niedorostkom bez nadzoru i opieki,
b) bez należytego ubrania kąpielowego,
c) zbliżania się i kąpania mężczyznom w miejscach, na kąpiel dla kobiet przeznaczonych,
d) wdrapywania się na mury bulwarowe Wisły, chodzenia po szkarpach Wisły i ich niszczenia, zanieczyszczania brzegów rzeki, oraz wrzucania do Wisły kamieni, względnie usuwania kamieni, stanowiących opaski Wisły dla jej regulacji,
e) czerpania w miejscach do kąpieli przeznaczonych piasku i pogłębiania w ten sposób dna rzeki.

Nad przestrzeganiem przepisów tego obwieszczenia czuwać będą organa miejskie, t. j. straż bezpieczeństwa, zorganizowana z personalu Miejskiej Straży Pożarnej, oraz organa Policji Państwowej.

Do zarządzeń tych organów kąpiący mają się ściśle stosować.

Przekraczający przepisy niniejszego obwieszczenia karani będą, o ile przekroczenia nie podpadają pod postanowienia powszechnej ustawy karnej, po myśli § 60 ustęp 30 Statutu dla miasta Krakowa z dnia 6 października 1901 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 108, przy zastosowaniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89 grzywnami do 200 zł., ewentualnie karą aresztu do 20 dni.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa
dnia 14 czerwca 1929 r.

L. II. 85287/29.

OGŁOSZENIE.

Magistrat podaje do wiadomości, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu reskryptem z dnia 13 maja 1929 r. Nr. S. F. 4872/2 przyjęło do wiadomości uchwałę Rady miejskiej miasta Krakowa z dnia 28 grudnia 1928 r. w sprawie poboru w roku budżetowym 1929/30 dodatku do państwowego podatku od nieruchomości w wysokości 100%.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa
dnia 28 czerwca 1929 r.

Do L. B. S. 1580/29.

Zmiany w stanie posiadania realności w Krakowie w grudniu 1928 r.

I. Przez kontrakt kupna.

1. Część (3/40) domu dwupiętrowego przy ulicy Krakowskiej L. or. 23, L. spis. 70/VIII. nabył Dawid

Grünberg od Bronisławy z Kellerów Liede za cenę 862 dolarów.

2. Dom czteropiętrowy przy ul Szpitalnej L. or. 7, L. spis. 398/I. nabyła Helena ze Śląskich Nowakowa od Marja Siedleckiej za cenę 302.000 złotych.

3. Część (7/84) domu parterowego przy ul. Senatorskiej L. or. 5, L. spis. —/XII. nabył Zygmunt Kopczyński od Józefy z Kopczyńskich Forowiczowej za cenę 3.500 złotych.

4. Dom dwupiętrowy z ogrodem przy ul. Urzędniczej L. or. 9, L. spis. 223/XV. nabyli Edmund i Zofja z Romerów Nowaccy po 1/2 części od Marji Kasparkowej za cenę 9.000 dolarów.

5. Część (1/2) domu jednopiętrowego przy ul. Konopnickiej L. or. 24, L. spis. 11/XI. nabyła Eugenja Okuljarowa od Dra Tomasza Aschenbrennera za cenę 1.000 dolarów.

6. Grunt lwh. 2995/III., wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 2665, nabył „Fundusz Bezrobocia" od Gminy stoł. król. m. Krakowa za cenę 20.000 złotych.

7. Dom dwupiętrowy przy ul. Pijarskiej L. or. 11, L. spis. 520/I. nabyli Karol i Anna Singerowie po 1/2 części od Marji, Jana i Witołda Zakrzewskich za cenę 9.400 dolarów.

8. Grunt lwh. 582/XIX przy ul. Mogilskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 433/XIX. nabył Franciszek Wójcik od Marji z hr. Potockich hr. Sierakowskiej za cenę 12.433 złotych.

9. Grunt lwh. 581/XIX. obok ul. Mogilskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 433/XIX. nabyli Henryk i Rozalja Waldinowie po 1/2 części od Marji z hr. Potockich hr. Sierakowskiej za cenę 7.765 złotych.

10. Grunt lwh. 1006/XVII. obok ul. Mazowieckiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 930/XVII. nabyli Stefan i Rozalja Zrazińscy po połowie od Franciszki Oprychowej za cenę 1.500 złotych.

11. Grunt lwh. 587/VIII. przy ul. Kordeckiego, nabyli Hirsch i Ryfka Sybirscy po połowie od Maurycego i Róży Nebenzahlów za cenę 7.233 dolarów.

12. Część (1/4) domu dwupiętrowego przy ul. Bonerowskiej L. or. 8, L. spis. 343/VI., nabyła Adela z Kampfów Marguliesowa od Henryka Kampfa za cenę 2.075 dolarów.

13. Dom parterowy przy ul. Miodowej L. or. 70, L. spis. 86/VIII., nabyła Marja Wydrowa od Ignacego i Marji Bulwów za cenę 7.000 złotych.

14. Grunt lwh. 584/XIX. przy ul. Mogilskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 433/XIX., nabyła Ida z Zajączkowskich Węgrzynkowa od Marji z hr. Potockich hr. Sierakowskiej za cenę 910 dol.

15. Część (2/8) domu dwupiętrowego przy ulicy św. Filipa L. or. 12, L. spis. 191/V., nabyli Dr. Władysław i Wanda Kulpowie po połowie czyli po 1/8 części w stosunku do całości od Andrzeja i Marji Nadolnik za cenę 2.050 dolarów.

16. Część (5/12) domu jednopiętrowego przy ulicy Kościuszki L. or. 16, L. spis. 40/XII., nabyły Anna Jaśkiewicz (1/12), Aniela Marja 2 im. Sonkopowa (1/12) i Aurelja Marja 2 im. Sonkopowa (3/12) od Stefanji Hałuniewicz (2/12) i Stanisławy Turkowej (3/12) za cenę 6.665 dolarów.

17. Grunt lwh. 811/XVII. przy ul. Towarowej, oraz grunt lwh. 1007/XVII., wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 635/XVII., również przy ulicy Towarowej położony, nabyło Stowarzyszenie Pracowników Kolejowych dla budowy własnych domów „Własny Dom", Spółdzielnia z ogr. odpow. w Krakowie, od Balbiny Amsterowej za cenę 9.090 złotych.

18. Dom drewniany (niewykończony) przy ul. Miedzianej L. or. 32, L. spis. 34/XX., oraz ogród lwh. 519/XX. nabyli Wiktor i Marja Iglińscy po połowie od Katarzyny Nisoniowej za cenę 15.500 złotych.

19. Dom jednopiętrowy przy ul. Kawiory L. or. 8, L. spis. 120/XIV., nabyła Helena Feuer od Emila i Reginy Goldwasserów za cenę 3.600 dolarów.

20. Część (1/24 i 1/120) domu jednopiętrowego przy ul. Pawiej L. or. 10, L. spis. 149/V., nabył Dr. Stanisław Nosek od Apolinarego Szczyrbuły za cenę 1.000 zł.

21. Dom dwupiętrowy przy ul. św. Filipa L. or. 12, L. spis. 191/V., nabyli Feliks i Natalja z Masnych Wasilewiczowie po połowie od Józefa i Kunegundy Gilków, Dra Stanisława Kulpy i Wandy Kulpowej za cenę 9.300 dolarów,

22. Grunt lwh. 955/XVII. przy ul. Prądnickiej, nabył Zdzisław Stępniewski od Józefa i Marji Piwowarczyków za cenę 5.440 złotych.

23. Część (1/4) domu jednopiętrowego przy ulicy Miechowskiej L. or. 23, L. spis. 7/XIV., oraz 1/8 część ogrodu przy tymże domu lwh. 104/XIV. oznaczonego, nabył Ludwik Antoni Mieczysław 3 im. Midowicz od Alfreda Saniternika za cenę 7.600 złotych.

24. Grunt lwh. 1006/XIII. przy ul. Król. Jadwigi, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 37/XIII., nabył Jan Sołek od Józefa Kuzyry za cenę 437 dolarów.

25. Dom dwupiętrowy przy ul. Studenckiej L. or. 6, L. spis. 259/IV., nabył Wawrzyniec Kowalski od Izabeli hr. Koziebrodzkiej za cenę 19.400 dolarów.

26. Grunt lwh. 514/XIII. przy ul. Ks. Józefa, nabyli Ludwik Jasiński (1/3), Marjan Rozmaryn (1/3) i Regina Weinsberg (1/3) od Władysława Miedziaka, Wandy Schindlerowej i Zofji Missonowej za cenę 2.717 dolarów.

27. Grunt lwh. 465/XII. przy ul. Filareckiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 464/XII., nabyła Jadwiga Kapustowa od Karola Lisowskiego za cenę 9.214 złotych.

28. Grunt lwh. 480/XVI. przy ul. Podchorążych, nabyli Józef i Antonina Frasikowie po połowie od Józefa i Bronisławy Byliców za cenę 500 złotych.

29. Grunt lwh. 585/XIX przy ul. Grzegórzeckiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 260/XIX., nabył Józef Krakowski od Dra Jana Stopczańskiego za cenę 3.040 dolarów.

30. Dom parterowy przy ul. Juljusza Lea L. or. 147, L. spis. 148, oraz ogród przy tymże domu oznaczony lwh. 479/XVI., nabyli Wojciech Wójcik i Marja Wójcikowa po połowie od Jana i Wiktorji Matysków za cenę 13.000 złotych.

31. Dom parterowy, dom jednopiętrowy, piętrową halę maszyn, magazyny, oraz parcelę gruntową lwh. 17/V. przy ul. Krowoderskiej L. or. 65, L. spis. 167/V. nabył Hugo Ripper od Spki Akc. „Lemiesz — Fabryka pługów i maszyn rolniczych w Krakowie" za cenę 66.195 dolarów.

32. Grunt lwh. 201/III. przy placu Groble, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 107, nabyli Roman i Augusta Amsterowie od Zygmunta i Franciszka Królikowskich za cenę 750 dolarów.

33. Część (1/4) domu jednopiętrowego przy ul. Kącik L. or. 15, L. spis. 64, nabył Samuel Perlberger od Dra Stanisława Weissa za cenę 1.400 dolarów.

34. Grunt lwh. 583/XIX. przy ul. Mogilskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 434/XIX., nabył Stanisław Bartz od Władysława hr. Zamoyskiego za cenę 18.813 złotych.

35. Grunt lwh. 984/XIII. przy ul. Król. Jadwigi, nabyła Marja Chomikowa od Henryki z Klewarów Widlińskiej za cenę 877 dolarów.

36. Część (2/6) domu dwupietrowego przy ulicy Bohdana Zaleskiego L. or. 38, L. spis. 100/XIX., nabył Antoni Drabikowski od Jana i Agaty Zachwiejów za cenę 16.063 złotych.

37. Grunt lwh. 511/XV. przy placu Kazimierza Wielkiego L. or. 3, L. spis. 277, nabył Stefan Polański od Marji i Franciszka hr. Zamoyskich za cenę 2.545 dolarów.

38. Dom dwupiętrowy przy pl. WW. Świętych L. or. 8, L. spis. 149/I., nabyli Antoni i Marja Kuśnierzowie po połowie od Juljusza i Anieli Zdanowskich za cenę 14.400 dolarów.

39. Dom parterowy z ogrodem przy ul. Twardowskiego L. or. 39, L. spis. 101, nabyli Wojciech (1/2) i Helena (1/2) Łobodziec od Stefanji Turczynowiczowej, Janiny, Jadwigi, Marji i Kazimierza Tworzydłów za cenę 24.000 złotych.

40. Grunt lwh. 1020/XXII. przy ul. Krakusa, nabyła Marja Horakowa od Józefa i Antoniny Dużyków za cenę 4.000 złotych.

41. Grunt lwh. 1518/XXI. przy ul. Myśliwskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 1021/XXI., nabył Andrzej Kret i od Wojciecha, Anny, Walentego, Marji, Kazimierza i Jana Rozumków za cenę 400 złotych.

42. Grunt lwh. 581/X. przy ul. Barskiej nabył Władysław Rożen od Zygmunta Sonnenblicka za cenę 1.390 dol.

43. Grunt lwh. 1075/XXII. przy ul. Widok, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 4/XXII, nabyli Ignacy (1/2) i Joanna (1/2) Bukowscy od Gminy m. Krakowa za cenę 2.424 złotych.

44. Część (4/96) domu parterowego z ogrodem przy ul. Zatorskiej L. or. 16, L. spis. 98, nabyła Józefa Durkowa od Franciszki, Juljana, Stanisława i Franciszka Królów za cenę 140 złotych.

45. Dom parterowy przy ul. Kalwaryjskiej L. or. 23, L. spis. 736, nabyli Izydor (1/2) i Marja (1/2) Feinerowie od Dawida Silberbacha za cenę 1.500 dolarów.

II. Przez inne kontrakty.

1. Grunt lwh. 494/XV. przy ul. Kazimierza Wielkiego, wartości 7.500 złotych, nabyła tytułem darowizny Marta Fignowa od Józefa Figny.

2. Część (1/2) 2 realności, stanowiących p. gr. lwh. 815/XII i 2949/XII. oznaczonych, wartości 7.000 złotych, nabył tytułem darowizny Władysław Meresiński od Walerji z Oremusów Meresińskiej.

3. Część (3/224) gruntu przy ul. Kazimierza Wielkiego lwh. 36, 38, 155, 394, 395, 396, 397, 400, 449 i 450/XV. wartości 5.000 złotych nabyła tytułem darowizny Stanisława Grabowska od Juljana Grabowskiego.

4. Dom jednopiętrowy przy ul. Parkowej L. or. 9, L. spis. 497/XXII. wartości 45.000 złotych, nabyła Janina Matulówna tytułem darowizny od Djonizego Matuli.

III. Przez śmierć właściciela.

1. Dom dwupiętrowy przy ul. Pijarskiej L. or. 11, L. spis. 520/I. wartości 9.400 dolarów, nabyli w spadku po 1/3 części Marja, Jan i Witold Zakrzewscy po śp. Drze Tadeuszu Zakrzewskim.

2. Częć (1/2) domu parterowego przy ul. Gumniska L. or. 28, L. spis. 87, grunt lwh. 1066 i 1148/XXI., wartości 6.594 złotych, nabył Jan Wójcik w spadku po śp. Helenie z Zarembów Wójcikowej.

3. Część (8/16) domu parterowego z ogrodem przy ul. Krzywda L. or. 28, L. spis. 10, wartości 1.000 złotych, nabyli Marja (2/16) i Jan (3/16) Włodarczykowie i Marja Durasiowa (3/16) w spadku po śp. Janie Włodarczyku.

4. Część (1/8) domu drewnianego przy ul. Bocznej L. or. 4, L. spis. 86, wartości 765 złotych, nabyła Rozalja z Pulitów Lorentzowa w spadku po śp. Stanisławie Pulicie.

5. Dom jednopiętrowy przy ulicy Kalwaryjskiej L. or. 29, L. spis. 249/XXII., wartości 58.000 złotych, nabył Mendel Swicarczyk w spadku po błp. Rozalji Aftergut.

Kraków, dnia 20 czerwca 1929 r.

Do L. B. S. 1730/29.

Zmiany w stanie posiadania realności w Krakowie w styczniu 1929 r.

I. Przez kontrakt kupna.

1. Dom parterowy, oraz dom jednopiętrowy przy ul. Kazimierza Wielkiego L. or. 40, L. spis. 85/XV., nabył Antoni Rogowski od Stanisława Dolińskiego za cenę 70.000 złotych.

2. Część (7/16) domu parterowego przy ul. Racławickiej L. or. 11, L. spis. 103/XV., nabyła Bronisława z Sajdaków Rzeźniczkowa od Marji Sajdakowej i Adama Pękały za cenę 2.280 złotych.

3. Dom dwupiętrowy przy ul. Murowanej L. or. 8, L. spis. 153/XVII., nabyli po połowie Szymon i Ernestyna Stambergerowie od Teodora Dembitzera, Tauby Immerglück i Heleny Frei recte Fallek za cenę 55.000 złotych.

4. Grunt lwh. 553/XV. i 554/XV., wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 454/XV., nabył Bernard Birkenfeld od Kazimierza Mieszkowskiego i Władysława Kowalczyka za cenę 2.795 dolarów.

5. Grunt lwh. 511/XIII. przy ul. Król. Jadwigi, nabyli po połowie Michał i Katarzyna Pieczarowie od Karola Głupczyka za cenę 1.000 złotych.

6. Grunt lwh. 505/XIII przy ul. Król. Jadwigi, nabyli po połowie Karol i Wiktorja z Pieczarów Waligórowie od Magdaleny z Głupczyków Ochmańskiej za cenę 1.400 złotych.

7. Grunt lwh. 891/XVII. obok ul. Mazowieckiej, nabyli po połowie Józef i Marja Paluchowie od Marji z Rajtarów Zięcikowej za cenę 4.900 złotych.

8. Grunt lwh. 1008/XVII., wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 71/XVII. przy ul. Wrocławskiej, nabył Andrzej Pałka od Dra Juljana, Bronisławy i Heleny Rajtarów za cenę 9.671 złotych.

9. Grunt lwh. 586/XIX. obok ul. Mogilskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 433/XIX., nabyli po połowie Daniel i Bronisława Kowalscy od Marji hr. Sierakowskiej za cenę 7.865 złotych.

10. Część (4/8) domu dwupiętrowego przy ul. Felicjanek L. or. 15, L. spis. 49/III., nabyli po 1/8 części Sydonja, Abraham, Salomea i Anna Wanderowie od Rozalji Bleiweis za cenę 6.000 dolarów.

11. Grunt lwh. 870/XVII. przy ul. Wrocławskiej, nabyły po połowie Ewelina i Zofja Wołkówny od Józefa Kaszyckiego za cenę 2.884 dolarów.

12. Część (3/4) gruntu lwh. 488/XII. przy ul. Filareckiej, nabyła Józefa Rutkowska od Józefy Sitkowej (2/4) i Marji Filippi (1/4) za cenę 375 dolarów.

13. Grunt lwh. 1007/XIII. przy ul. Król. Jadwigi, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 73/XIII. nabyli po połowie Andrzej i Katarzyna Majcherowie od Marji Korczykowej za cenę 3.500 złotych.

14. Dom dwupiętrowy przy ul. Szlak L. or. 29, L. spis. 202/V., nabyła Katarzyna Jaroszyńska od Rozalji Bleiweiss za cenę 10.250 dolarów.

15. Dom jednopiętrowy przy ul. Konarskiego L. or. 25 L. spis. 194/XV., oraz ogród przy tymże domu, oznaczony lwh. 219/XV., nabyła Felicja Stachurowa od Heleny i Janiny Ziobrowskich za łączną cenę 5.700 dolarów.

16. Część (1/2) domu dwupiętrowego przy ul. Mikołajskiej L. or. 8, L. spis. 436/I., nabył Michał Śliwiński od Heleny ze Śliwińskich Masłowskiej za cenę 21.373 złotych.

17. Grunt lwh. 541/XVI. przy ul. Kazimierza Wielkiego, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności 513/XVI., nabyła Marja Rosołowa od Stefana i Ludwiki Buczaków za cenę 1.100 złotych.

18. Dom parterowy przy ul. Król. Jadwigi L. or. 152a, L. spis. 275/XIII., oraz ogród przy tymże domu oznaczony lwh. 955/XIII., nabyła Jadwiga Marja 2 im. Pierożyńska od Jakóba Hodura za cenę 3.300 dolarów.

19. Grunt lwh. 589/XIX przy ul. Mogilskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 433/XIX., nabyli po połowie Jan i Stanisława Stefanja 2 im. Dąbrowscy od Marji hr. Sierakowskiej za cenę 14.695 złotych.

20. Grunt lwh. 588/XIX. przy ul. Mogilskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 433/XIX., nabyła Jadwiga Wicherkiewiczowa od Marji hr. Sierakowskiej za cenę 9.742 złotych.

21. Dom dwupiętrowy przy ul. Lubicz L. or. 3, L. spis. 136/VI., nabył Jan hr. Tyszkiewicz od Róży z hr. Potockich hr. Raczyńskiej za cenę 100.000 złotych.

22. Dom trzechpiętrowy przy pl. Marjackim L. or. 3, L. spis. 374/I., nabył Wojciech Olszowski od Juljusza Grossego za cenę 27.482 dolarów.

23. Grunt lwh. 949/XVII. przy ul. Friedleina, nabyli po połowie Maksymiljan Bandet i Dr. Jan Geldwerth od Karola Jahody za cenę 1.850 dolarów.

24. Część (4/13) gruntu lwh. 861/XVII. obok ulicy Mazowieckiej, nabyli po połowie, czyli w stosunku do całości po 4/26 części Franciszek i Stanisława Zbrojowie od Marji z Jędrasów 1⁰ Stypułowej 2⁰ Marchewczykowej za cenę 80 dolarów.

25. Grunt lwh. 1010/XVII. przy ul. Mazowieckiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 963/XVII., nabyli po połowie Mikołaj i Józefa Sobierajowie od Józefa Szosteka za cenę 2.000 dolarów.

26. Grunt lwh. 1009/XII. przy ul. Senatorskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 784/XII., nabyli po połowie Nachman i Zlata Lustgartenowie od Gminy st. król. m. Krakowa za cenę 2.890.

27. Grunt lwh. 201/XIV. obok ul. Czarnowiejskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 178/XIV. nabyli po połowie Franciszek i Antonina Lorczakowie od Anny z Borówków Wójcikowej za cenę 5.700 złotych.

28. Grunt lwh. 967/XVII. oraz część (6/16) gruntu lwh. 968/XVII. przy ul. Friedleina położonych, nabył Franciszek Skalski od Tadeusza Skalskiego za cenę 10.000 zł.

29. Część (7/84) domu dwupiętrowego przy ul. Madalińskiego L. or. 15, L. spis. —/XI., nabył Henryk Kopczyński od Teodora Kopczyńskiego za cenę 7.000 zł.

30. Część (1/16) domu dwupiętrowego przy ul. Zielonej L. or. 4, L. spis. 139/VII., nabył Izydor Landau od Hermana Landaua za cenę 5.000 złotych.

31. Grunt lwh. 2943/III. przy Aleji Krasińskiego, nabyli po połowie Józef i Julja Lilienthalowie od Leona Branda za cenę 11.500 złotych.

32. Grunt lwh. 583|XVI. przy ul. Juljusza Lea, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 98|XVI., nabyli po połowie Apolonjusz i Eugenja Koziccy od Stanisława i Franciszki Oleszek za cenę 12.000 zł.

33. Grunt lwh. 590|XIX. przy ul. Mogilskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 416|XIX., nabył Jakób Szpielberg od Leona i Salomona Kundlerów i Franciszki Beim za cenę 1.720 dolarów.

34. Część (2|6) gruntu lwh. 124|XXI. przy ul. Płaszowskiej, nabyła Katarzyna Dziobkowa od Karola i Marji Szafrańców za cenę 600 złotych.

35. Grunt lwh. 105|XV., przy ul. Kazimierza Wielkiego nabyli po połowie Berek Fryszman i Jakób Makutonin od Chila (1|2) i Mojżesza (1|8) Weinbergów, Józefy (1|4) i Kazimierza (1|4) Makowskich i Julji z Makowskich Spohnowej za cenę 4.500 dolarów.

36. Dom trzechpiętrowy przy ul. Długiej L. or. 39, L. spis. 275|V., nabyła Amalja z Katzów Anisdorfowa od Heleny ze Ślaskich Nowakowej za cenę 10.500 dol.

37. Dom jednopiętrowy przy ul. Różanej L. or. 3, L. spis. 164|XI., nabyła Wanda Dąbrowska od Leona Nassa syna Maurycego za cenę 31.000 zł.

38. Grunt lwh. 1522|XXI. przy ul. Płaszowskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 310|XXI., nabył Ludwik Kozioł od Izaka Posera, Pauliny Poser, Stanisława Grünberga, Franciszki, Stefanji i Juljusza Lustigów i Dr. Fryderyka Jezowera za cenę 287 dol.

39. Grunt lwh. 1521|XXI. przy ul. Płaszowskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 310|XXI., nabyli po połowie Józef i Wiktorja Szczygulscy od w poz. 38 wymienionych właścicieli za cenę 285 dol.

40. Grunt lwh. 1523|XXI. i t. d. jak w poz. 38, nabyli Stefan i Aniela Mastalscy od właścicieii w poz. 38, wymienionych za cenę 238 dolarów.

41. Grunt lwh. 666|XXI. oraz grunta lwh. 1524 i 1525|XXI. przy ul. Płaszowskiej wydzielone z realności

lwh. 73 i 224|XXI., z których nowe ciała hipoteczne utworzono, nabyli Jan i Zofja Gruszeccy po połowie od Biszki i Jetti Lippermanów za cenę 6.500 złotych.

42. Grunt lwh. 1526|XXI. przy ul. Płaszowskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 45|XXI., nabyła Marja Kacerowa od właścicieli w poz. 41 wymienionych za cenę 4.459 złotych.

43. Część (1|2) gruntu lwh. 404|X. przy ul. Barskiej, nabył Zygmunt Francki od Aleksandra Karwata za cenę 4.000 dolarów.

44. Dom dwupiętrowy przy ul. Stromej L. or. 8, L. spis. 623|XXII., nabyli po połowie Dawid i Fani Silberbachowie od Leonory Harasimowicz, Józefy Offenbergowej i Ernestyny Weissówny za cenę 9.250 dolarów.

45. Część (56|280) gruntu lwh. 486|XXII. przy ulicy Rydlówka, nabył Hirsch Sternberg od Jenny z Haberów Dunkelblumowej za cenę 2.000 dolarów.

46. Dom jednopiętrowy przy ul. Lwowskiej L. or. 46, L. spis. 563|XXII., nabyli po połowie Józef i Małka Burkoszowie od Stanisława Batki za cenę 50.000 złotych.

47. Dom parterowy przy ul. Rydlówka L. or. 12, L. spis. 122|XXII. oraz grunt lwh. 883|XXII., nabyli Regina Kluger (9|40), Samuel Schmerz (9|40), Aleksander Klein (11|40), Salomea Pomper (5·5|40) i Dr. Szymon Altendorf (5·5|40) od Emanuela i Doroty Bundów za cenę 40.740 złotych.

48. Dom jednopiętrowy przy ul. Długosza L. or. 15, L. spis. 473|XXII., nabyła Róża z Katzów Rosenfeldowa od Wilhelma Lermera za cenę 7.325 dolarów.

49. Część (1|8) domu parterowego przy ul. Łagiewnickiej L. or. 33, L. spis. 128|XXII., nabyła Antonina z Furtaków Pulchna od Marji Furtakowej za cenę 500 zł.

50. Grunt lwh. 1527|XXI. przy ul. Płaszowskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 1413|XXI., nabyła Bronisława Słowinogowa od Izaka Posera, Pauliny Poser, Franciszki, Juljusza, Stefanji Lustigów i Dra Fryderyka Jezowera za cenę 309 dolarów.

51. Grunt lwh. 1528|XXI. przy ul. Płaszowskiej, wydzielony jak w poz. 50, nabyli po połowie Walenty i Zofja Strajkowie od właścicieli, w poz. 50 wymienionych, za cenę 629 dolarów.

52. Grunt lwh. 1529|XXI. przy ul. Płaszowskiej, wydzielony jak w poz. 50, nabyła Krystyna Sosin od właścicieli, w poz. 50 wymienionych, za cenę 712 dol.

53. Grunt lwh. 1530|XXI. przy ulicy Płaszowskiej, wydzielony jak w poz. 50, nabyli po połowie Michał i Stefanja Carowie od właścicieli w poz. 50 wymienionych, za cenę 335 dolarów.

54. Część (2|16) gruntu lwh. 650|XXI. przy ul. Przewóz, nabył Karol Firek od Władysława i Tadeusza Szczypczyków za cenę 130 złotych.

55. Grunt lwh. 751 i lwh. 852|XXI. przy ul. Koszykarskiej, nabyli po połowie Ignacy i Karolina Pasternakowie od marcina Szczypczyka za cenę 3.915 złotych.

II. Przez inne kontrakty.

1. Część (1|2) domu parterowego przy ul. Chocimskiej L. or. 1, L. spis. 53|XV. wartości 4.500 złotych, nabyła Marja z Lorenzów Lowasowa tytułem darowizny od Władysława Lowasa.

2. Część (2|4) 1) domu parterowego przy ul. Gnieźnieńskiej L. or. 17, L. spis. 154|XVI. oraz część (2|16) 2) domu porterowego przy ul. Gnieźnieńskiej L. or. 15, L. spis. 30|XVI., nabyły po 1) 1|4 i 2) 1|16 części Stanisława i Marja Razowskie tytułem darowizny od Józefa Razowskiego. Wartość darowanych części podana na 8.000 złotych.

3. Część 1) (3|28) i 2) (3|28) domu parterowego przy ul. Aleja Królewska L. or. 40, L. spis. 7|XVIII. wartości łącznej 3.000 złotych, nabyły po połowie Marja z Kochajów Stokłosowa i Janina z Kochajów Górkowa tytułem darowizny od Stanisława (3|28) i Kazimierza (3|28) Kochajów.

4. Część (2|32) domu dwupiętrowego przy ul. Krasickiego L. or. 18, L. spis. 558|XXII. wartości 2.620 zł., nabyła Rachela z Fränklów Thornowa tytułem darowizny od Edwarda r. Arryla Thorna (1|32) i Ryksy Fränkel (1|32).

III. Przez śmierć właściciela.

1. Dom parterowy przy ul. Golikówka L. or. 8, L. spis. —|XXI. wartości 3.200 złotych, nabył w spadku Jan Bielec po śp. Katarzynie Bielec.

2. Część (1|2) domu parterowego przy ul. Mazowieckiej L. or. 64, L. spis. 54|XVII., część (1|2) 3 realności stanowiących p. gr. 54|XVII., 319|XVII. i 569|XVII., oraz część (1|4) 2 realności stanowiących p. gr. 127|XVII. i 375|XVII. przy ul. Mazowieckiej, wartości 1.100 złotych, nabyli w spadku po śp. Kunegundzie z Jędrasów Worytkiewiczowej — Paweł (7|28), Feliks (3|28), Józef (3|28), Paweł (3|28), Helena (3|28), Karolina (3|28) Worytkiewiczowie, oraz Julja z Worytkiewiczów Dyrułowa (3|28) i Antonina z Worytkiewiczów Kunikowa (3|28).

3. Część (1|2) 2 realności stanowiących p. gr. lwh. 122|XX. i lwh. 391|XX. przy ul. Grzegórzeckiej w Dąbiu, wartości 5.800 złotych, nabyła w spadku po śp. Karolinie Schiebnerowej — Anna ze Schliebnerów Pietrzykowa.

4. Część (1|2) domu parterowego przy ul. Racławickiej L. or. 11, L. spis. 103|XV., wartości 12.500 zł., nabyli w spadku po śp. Janie Sajdaku — Bronisława z Sajdaków Rzeźniczkowa (10|16), Jan Sajdak (3|16) i Marja z Sajdaków Bernecka (3|16).

Kraków, dnia 21 czerwca 1929 r.

Do L. B. S. 1734/29.

Zmiany w stanie posiadania realności w Krakowie w lutym 1929 r.

I. Przez kontrakt kupna.

1. Grunt lwh. 258|VI. i lwh. 263|VI. przy ul. św. Łazarza, nabył Antoni Paczka od Jakóba Panzera i Bernarda Weinreba za cenę 23.370 złotych.

2. Część (3|64) trzech domów jednopiętrowych przy ul. Krakowskiej L. or. 46, L. spis. 18|VIII. i L. or. 44, L. spis. 17|VIII. i przy ul. Trynitarskiej L. or. 4, L. spis. 492|VIII., nabył Salomon Langrock od Gedalji Langrock za cenę 4.000 złotych.

3. Grunt lwh. 591|XIX. przy ul. Mogilskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 435|XIX., nabyli po połowie Michał i Marja Glińscy od Róży z hr. Potockich hr. Raczyńskiej za cenę 29.330 zł.

4. Grunt lwh. 1011|XIII. przy ul. Król. Jadwigi, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 520|XIII., nabyli po połowie Józef i Alina Schöpplowie od Franciszka Hodura za cenę 560 dolarów.

5. Dom dwupiętrowy przy ul. Miechowskiej L. or. 2, L. spis. —|XIV., nabył Stanisław Sas Doliński od Aleksandra i Stefanji Markiewiczów za cenę 128.760 złotych.

6. Dom parterowy przy ul. Fabrycznej L. or. 4, L. spis. 146|XIX., oraz jednopiętrowy tartak, ślusarnię i magazyn przy tejże ulicy nabył Adolf Bajrach od Ziemskiego Banku Kredytowego S. A. Oddział w Krakowie i Władysława Niemczewskiego za cenę 20.500 dolarów.

7. Grunt lwh. 667|VIII. przy ul. Starowiślnej, nabył Berisch Weinberg od F-my „Esge" Ski gruntowo-budowlanej S. A. w Krakowie za cenę 4.202 dolarów.

8. Dom parterowy przy ul. Łokietka L. or. 4, L. spis. 305|XVII., nabył Izydor Landau od Chaskla Hamburgera za cenę 4.500 dolarów.

9. Grunt lwh. 68|XVI. obok ul. Kazimierza Wielkiego, nabyli po połowie Józefa i Ludwik Koczurowie od Andrzeja Kozły za cenę 7.200 złotych.

10. Część ($^1|_2$) gruntu lwh. 103|XV. przy ul. Kazimierza Wielkiego, nabyła Dora z Immerglücków Kleinmannowa od Michała Kleinmanna za cenę 2.000 złotych.

11. Część ($^3|_{13}$) 2 realności stanowiących p. gr. lwh. 151 i lwh. 861|XVII. obok ul. Mazowieckiej, nabył Franciszek Zbroja od Antoniego Stypuły za cenę 200 dol.

12. Grunt lwh. 1011|XVII. przy ul. Mazowieckiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 984|XVII.. nabyli po połowie Władysław Łęcznar i Jan Bernasiński od Stefanji Jędrzejczyk za cenę 8.000 złotych.

13. Grunt lwh. 592|XIX. przy ul. Mogilskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 433|XIX., nabył Józef Kostka od Marji z hr. Potockich hr. Sierakowskiej za cenę 7.736 złotych.

14. Część ($^3|_4$) domu parterowego przy ul. Misjonarskiej L. or. 3, L. spis. 153|XV., oraz $^1|_2$ ogrodu lwh. 316|XV. przy tymże domu, nabyła Dora Kempler od Karola i Marji Żmudów za cenę 9.500 złotych.

15. Grunt lwh. 432|XV. przy ul. Józefitów, nabyli po połowie Daniel i Franciszka Rittermannowie od Salomona Judy 2 im. Schajera za cenę 3.700 dolarów.

16. Grunt lwh. 162|VII. przy ul. Dietla, nabył Komitet obywatelski wykupu kościoła św. Agnieszki w Krakowie od Getzela Rakowera i Wolfa Rittermanna za cenę 100 dolarów.

17. Grunt lwh. 682|VIII. przy ul. Halickiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności 649|VIII., nabyli po połowie Salomon i Berta Fischhalterowie od Józefa i Antoniny Lewkowiczów za cenę 3.519 dolarów.

18. Grunt lwh. 1012|XVII. przy ul. Mazowieckiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 26|XVII. i lwh. 844|XVII., nabył Eryk Huppert od Karoliny z Tomsów Łachetowej i Anny Rajtarowej za cenę 627 dolarów.

19. Dom jednopiętrowy przy ul. Szerokiej L. or. 1, L. spis. 218|VIII., nabyli po połowie Ryszard i Marja Jagwiga 2 im. Hoffmanowie od Sendera i Cecylji Kleinów za cenę 4.200 dolarów.

20. Dom dwupiętrowy przy ul. Kołłątaja L. or. 6, L. spis. 274|VI., nabył Witold Wilkoszewski od Wandy ze Starzyńskich Wilkoszewskiej za cenę 54.500 złotych.

21. Część ($^1|_4$) domu dwupiętrowego przy ul. Dietla L. or. 15, L. spis. 513|VIII., nabył Efroim Szpiegelglas od Szewy z Zuckerów Wischlerowej za cenę 4.000 dol.

22. Część ($^8|_{64}$) domu parterowego przy ul. Kalwaryjskiej L. or. 94, L. spis. 360|XXII., nabyła Ryfka Damasłowa od Abrahama Eugländera za cenę 325 dol.

23. Grunt lwh. 1531|XXI. przy ul. Płaszowskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 1418|XXI., nabyli po połowie Józef Schieberl i Dawid Kamerling od Aleksandra hr. Skrzyńskiego za cenę 3.451 dolarów.

24. Część ($^{1650}/_{3360}$) gruntu lwh. 306|XXII., przy ul. Wielickiej, nabyli po połowie Ludwik i Marja Spólnikowie od Lorki Poss r. Kudl za cenę 2.260 dolarów.

25. Grunt lwh. 1532|XXI. obok ul. Płaszowskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 1413|XXI., nabył Florjan Gregorczyk od Izaka Arona 2 im. i Pauliny Poserów, Franciszki, Juljusza i Stefanji Lustigów, Stanisława Grünberga i Dra Fryderyka Jezowera za cenę 352 dolarów.

26. Grunt lwh. 1533|XXI. przy ul. Płaszowskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 1413|XXI., nabyli po połowie Andrzej i Genowefa Michałkowie od właścicieli w poz. 25 za cenę 529 dolarów.

27. Grunt lwh. 1079|XXII. przy ul. Zabłocie, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 646|XXII., nabyła Katarzyna 1° Kretowa 2° Woźnikowa od Michała Woźnika za cenę 5.000 dolarów.

28. Grunt lwh. 1080|XXII. przy ul. Dekerta, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 203|XXII., nabyli po połowie Maciej i Stanisława Bieleccy od Hilarji Zielińskiej, Zofji Klotz, Anny Stoerz, Józefa, Zofji, Tadeusza i Marjana Łuszkiewiczów za cenę 2.151 dolarów.

29. Część ($^7|_{56}$ i $^{14}|_{112}$) domu parterowego przy ul. Wielickiej L. or. 37, L. spis. 430|XXII., nabyła Marja Hegerowa od Józefa Filipowicza Stanisława i Józefy Wałachów za cenę 3.400 złotych.

30. Grunt lwh. 1534|XXI. obok ul. Płaszowskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 1418|XXI., nabył Piotr Szafraniec od Aleksandra hr. Skrzyńskiego za cenę 4.012 złotych.

31. Część ($^6|_{48}$) domu parterowego przy ul. Kącik L. or. 8, L. spis. 383|XXII., nabyła Janina Nowicka od Władysława i Michaliny Szczurków za cenę 1.184 złotych.

32. Część ($^1|_5$) domu parterowego przy ul. Rozdroże L. or. 20, L. spis. —|X., nabył Bolesław Piwowarczyk od Marji Januszowej za cenę 1.500 złotych.

33. Grunt lwh. 1031|XXII. przy ul. Wadowickiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 617|XXII., nabyła Katarzyna Jarzynowa od Feliksy Gałasowej za cenę 1.900 złotych.

34. Część ($^1|_9$) domu parterowego przy ul. Kołłątaja L. or. 4, L. spis. 576|VI., nabyła Ryfka Weinbergowa od Blimy Schreiner za cenę 500 dolarów.

35. Część ($^1|_2$) domu parterowego przy ul. Barskiej L. or. 91, L. spis. —|IX., nabył Jan Geruno od Józefa Reicherta za cenę 1.550 dolarów.

36. Część ($^1|_4$) domu parterowego przy ul. Gromadzkiej L. or. 9, L. spis. 41|XXI., nabyła Marja Kołodziej od Katarzyny Kumorowskiej za cenę 4.000 zł.

II. Przez inne kontrakty.

1. Część ($^1|_2$ i $^7|_{56}$) 1) 4 realności stanowiących p. gr. lwh. 54|XVII., 319|XVII., 399|XVII., 569|XVII. obok ul. Mazowieckiej, 2) część ($^1|_4$ i $^7|_{112}$) 2 realności stanowiących p. gr. lwh. 127|XVI., 375|XVI., oraz część ($^1|_2$

i $^{7}|_{56}$) 3 realności stanowiących p. gr. lwh. 290|XVI., 291|XVI. i 292|XVI. obok ul. Kazimierza Wielkiego położonych, wartości łącznej 51.000 złotych, nabyli tytułem darowizny od Pawła Worytkiewicza (ojca) i ad 1) Feliks ($^{2}|_{13}$), Józef ($^{2}|_{13}$), Helena ($^{2}|_{13}$), Karolina ($^{2}|_{13}$), Paweł (syn) ($^{3}|_{13}$) Worytkiewicze, oraz Antonina z Worytkiewiczów Konikowa ($^{2}|_{13}$), ad 2) Feliks ($^{2}|_{11}$), Józef ($^{2}|_{11}$), Helena ($^{2}|_{11}$), Karolina ($^{2}|_{11}$) i Paweł (syn) ($^{3}|_{11}$) Worytkiewiczowie.

2. Część ($^{2}|_{8}$) domu dwupiętrowego przy ul. Lubomirskiego L. or. 49, L. spis. 373|VI., wartości 5.650 zł., nabyły tytułem darowizny od Marji Muchowiczowej — Zofja i Wincentyna Muchowiczówne.

3. Część ($^{1}|_{2}$) domu parterowego przy ul. Ojcowskiej L. or. 7, L. spis. 95|XX., wartości 2.000 złotych, nabył tytułem darowizny od Stanisława Batora — Jan Pochroń.

4. Dom dwupiętrowy przy ul. Jagiellońskiej L. or. 9, L. spis. 205|I., wartości 11.000 dolarów, nabyli tytułem darowizny po połowie Dr. Edward Machauf i Karolina Grünwaldówna od Wilhelma Grünwalda.

5. Część ($^{1}|_{2}$) domu parterowego przy ul. Wiązowej L. or. 3, L. spis. 104|XX., wartości 2.500 złotych, nabyła tytułem darowizny od Wojciecha Tyrały — Eugenja z Tyrałów Woźniakowa.

6. Grunt lwh. 1180|XXI. przy ul. Gromadzkiej, wartości 800 złotych, nabyli po połowie tytułem kontraktu przedślubnego od Jana Pietruszki — Karol i Karolina Siwkowie.

III. Przez śmierć właściciela.

1. Część ($^{1}|_{2}$ czyli $^{8}|_{16}$) domu dwupiętrowego przy ul. Szerokiej L. or. 15, L. spis. 234|VIII., wartości 27.500 zł., nabyli w spadku po błp. Chaji Sarze 2 im. Singerowej — Hirsch Singer ($^{1}|_{16}$), Gitla Grünblatt ($^{1}|_{16}$), Franciszka Goldman ($^{1}|_{16}$), Blima Hirschfeld ($^{1}|_{16}$), Estera Schreitzer ($^{1}|_{16}$), Regina Bruch ($^{1}|_{16}$), Róża Singer ($^{1}|_{16}$), i Mindla Gutter ($^{1}|_{16}$).

2. Dom jednopiętrowy przy ul. Zamkowej L. or. 7, L. spis. 153|XI., wartości 28.500 złotych, nabyli w spadku po śp. Janie Świętku, Bogumiła ($^{1}|_{3}$), Tadeusz ($^{1}|_{3}$) i Ludmiła ($^{1}|_{3}$) Świętek.

3. Grunt lwh. 915|XXI. przy ul. Płaszowskiej, wartości 13.800 złotych, nabyli w spadku po śp. Małgorzacie Cieślakównie — Bartłomiej ($^{2}|_{8}$), Zygmunt ($^{3}|_{8}$) i Marja ($^{3}|_{8}$) Popieluch.

4. Część ($^{1}|_{2}$) domu przy ul. Płaszowskiej L. or. 46, L. spis. 211|XXI., wartości 8.005 złotych, nabył w spadku po śp. Marji Fryze — Stanisław Fryze.

5. Część ($^{2}|_{8}$) domu jednopiętrowego przy ul. Józefińskiej 47, L. spis. 62 XXII., wartości 9.918 złotych, nabyli w spadku po $^{1}|_{8}$ części po śp. Bronisławie Szynalik — Marja Muchowa i Stanisław Szynalik.

6. Dom parterowy przy ul. Zaścianek L. or. 8, L. spis. 63|XIII., oraz grunt lwh. 257|XIII. również przy ul. Zaścianek, wartości 10.828 złotych, nabyli w spadku po śp. Tomaszu Konopce — Stanisława ($^{2}|_{8}$), Franciszek ($^{3}|_{8}$) i Józef ($^{3}|_{8}$) Konopka.

7. Dom dwupiętrowy przy ul. Łobzowskiej L. or. 8, L. spis. 266|IV., wartości 88.000 złotych, nabyli w spadku po śp. Bolesławie Wierzbickim — Marja Wierzbicka ($^{1}|_{4}$), Wanda Suchodolska ($^{1}|_{4}$), Halina Włoszczewska ($^{1}|_{4}$) i Wiktorja Szwaczko ($^{1}|_{1}$).

8. Dom parterowy przy ul. Juljusza Lea L. or. 68, L. spis. 102|XVI., wartości 23.500 złotych, nabyli w spadku po śp. Stanisławie Podgajnym — Wiktorja ($^{5}|_{20}$), Janino ($^{3}|_{20}$), Stanisław ($^{3}|_{20}$), Marja ($^{3}|_{20}$), Zofja ($^{3}|_{20}$) i Antoni ($^{3}|_{20}$) Podgajny.

9. Część ($^{1}|_{4}$) 3 domów parterowych przy ul. Królewskiej L. or. 68, 123 i 121, L. spis. 121, 130 i 125|XVI. oznaczonych, wartości 24.000 złotych, nabyli w spadku po śp. Józefie Lewickim — Franciszka, Aniela, Julja, Zofja i Stanisław Lewiccy, oraz Stanisława Cygalowa i Marja Stochowska.

Kraków, dnia 24 czerwca 1929 r.

Do L. B. S. 1748|29.

Zmiany w stanie posiadania realności w Krakowie w marcu 1929 roku.

I. Przez kontrakt kupna.

1. Część ($^{51}|_{600}$) domu dwupiętrowego przy placu Nowym L. or. 6, L. spis. 161|VIII., nabyła Marjem z Eislandów Bioderowa od Chajma Leiba 2-im. Horowitza za cenę 850 dolarów.

2. Grunt lwh. 1013|XIII. przy ul. Król. Jadwigi, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 71|XIII., nabył Stanisław Dudek od Jana i Kunegundy Wojcików za cenę 500 złotych.

3. Dom parterowy przy ul. Kilińskiego L. or. 7, L. spis. 81|XI., nabyli po połowie Chananie i Gusta Scheinowitzowie od Karoliny Tesarzowej, Marji Kwaśniewskiej, Anny z Tesarzów Bujakowej i Stefana Tesarza za cenę 5.000 dolarów.

4. Część ($^{1}|_{2}$) domu parterowego przy ul. Juljusza Lea L. or. 110, L. spis. 66|XVI., oraz cały ogród przy tymże domu lwh. 397|XVI., nabył Jan Tomsa od Jadwigi Tomsowej za cenę 10.000 złotych.

5. Grunt lwh. 1014|XIII., wydzielny jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 105|XIII., nabyli Józef i Alina Szöppelowie (po połowie) od Józefa Grudzińskiego za cenę 9.690 złotych.

6. Grunt lwh. 346|XVII. przy ul. Lubelskiej, nabyli po połowie Stanisław Zadora i Ignacy Mikołajczyk od Eleonory Nowowiejskiej i Magdaleny Raźnej za cenę 8.500 złotych.

7. Grunt lwh. 633|VIII. przy ul. Starowiślnej nabyli po połowie Józef i Tema Siebnerowie od Altera Rappaporta za cenę 5.000 dolarów.

8. Domy (2) parterowe przy ul. Grzegórzeckiej (Dąbie) L. or. 1, L. spis. 30|XX. i przy ul. Miedzianej L. or. 3, L. spis 1|XX. oraz ogród przy ul. Grzegórzeckiej lwh. 279|XX., nabyła Gmina m. Krakowa od Żeglugi Polskiej S. A. w Krakowie za cenę 78.210 złotych.

9. Część ($^{197}|_{6376}$) domu dwupiętrowego przy ul. Bonifraterskiej L. or. 5 i L. spis. 333|VIII., nabył Berisch Weinberg od Chajma vel Henryka Nussbauma za cenę 457 dolarów.

10. Część ($^{1}|_{2}$) domu trzechpiętrowego przy ul. Chodkiewicza L. or. 3, L. spis. 124|XIX, nabyli po połowie czyli $^{1}|_{4}$ w stosunku do całości Emil Lerner i Benjamin Spira od Henryka Braumana za cenę 2.750 dolarów.

11. Dom trzypiętrowy przy ul. Mikołajskiej L. or. 8, L. spis. 436|I., nabyli po połowie Salomon i Chana

Feigla 2 im. Taschnerowie od Michała Śliwińskiego za cenę 86.000 złotych.

12. Dom trzypiętrowy przy ul. Krowoderskiej L. or. 37, L. spis. 210|V., nabyli po połowie Jan i Bronisława Ostrowscy od Dr. Jana Jastrzębskiego za cenę 132.000 złotych.

13. Grunt lwh. 183|XV. przy ul. Kazimierza Wielkiego, nabyli po połowie Aleksander i Stefanja Markiewicz od Wiktorji z Buczaków Makowskiej za cenę 22.000 złotych.

14. Dom czteropiętrowy przy ul. Syrokomli L. or. 7, L. spis. 171|XII., nabyła Helena ze Strokołowskich Mrazkowa od Dawida Schenkera za cenę 24.200 dolarów.

15. Dom jednopiętrowy przy ul. Batorego L. or. 16, L. spis. 165|IV., nabyło Zgromadzenie SS. Felicjanek w Krakowie od Bronisławy Leinweberowej za cenę 30.000 złotych.

16. Część (2|6) domu trzypiętrowego przy ul. Karmelickiej L. or. 35, L. spis. 185|IV., nabyli po połowie, czyli po 1|6 w stosunku do całości Izak i Małka Rosenzweigowie od Dra Zenona i Jadwigi Jędrkiewiczów za cenę 9.004 dolarów.

17. Dom dwupiętrowy przy placu Groble L. or. 7, L. spis. 150|III., nabyło Towarz. Szkoły Ludowej w Krakowie od Władysława Żymirskiego, Stefanji Zofji 2-im. Wszołkowej i Natalji Hanzlowej za cenę 22.000 dolarów.

18. Grunt lwh. 1015|XVII. przy ul. Mazowieckiej wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 715 i 720|XVII, nabył Edward Wodziak od Stanisława Dwurażnego (syna Feliksa) za cenę 5.000 złotych.

19. Grunt lwh. 203|XVIII. przy ul. Duchackiej, nabyła Józefa Rutkowska od Piotra Apostoluka za cenę 6.000 złotych.

20. Część (1|2) domu przy ul. Racławickiej L. or. 10, 12, L. spis. 107|XV. oraz 1|2 gruntu przy temże domu lwh. 97|XV., nabył Franciszek Bałazy od Anieli z Kulawców Szaramowej za cenę 14.000 złotych.

21. Grunt lwh. 911|XVII. przy ul. Prądnickiej, nabyła Marja Migoniówna od Bolesława Rychlewskiego za cenę 1.200 dolarów.

22. Dom dwupiętrowy przy ul. A. Grabowskiego L. or. 4, L. spis. 303|IV., nabyli po połowie Stanisław i Anna Strączkowie od Kazimierza i Felicji Danków za cenę 12.150 dolarów.

23. Grunt lwh. 909|XVII przy ul. Prądnickiej, nabyła Marja Migoniówna od Jacentego i Melanji Podgajnych za cenę 1.156 dolarów.

24. Dom parterowy z budynkami inwentarskiemi przy ul. Król. Jadwigi L. or. 34, L. sp. 129|XIII., nabył Józef Kupczyk od Wawrzyńca Kowalskiego za cenę 70.000 złotych.

25. Część (1|14) domu dwupiętrowego przy ul. Grodzkiej L. or. 34, L. spis. 68|I., nabył Kazimierz Sulikowski od Ludwiki z Sulikowskich Dembowskiej za cenę 1.160 dolarów.

26. Część gruntu (1|2) lwh. 680|VIII przy ul. Piekarskiej, nabyli po 1|4 części Izrael i Blima Weinbergowie od Ski realnościowej za 1.000 dolarów.

27. Grunt lwh. 950|XVII obok ulicy Mazowieckiej, nabyli po połowie Szymon i Berta Haubenstockowie od Ludwika Severina i Heleny Wiktorównej za cenę 1.600 dol.

28. Dom jednopiętrowy przy ul. Garbarskiej 22 L. spis. 75|IV., nabyli po połowie Franciszek i Wiktorja Bigoszowie od Eleonory, Dra Pawła i Tadeusza Mussilów za cenę 55.000 zł.

29. Grunt lwh. 1016|XVII., przy ul. Warzywnej wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 675|XVII., nabyła Marja Radzikowa od Stanisława Rajtara za cenę 7.000 złotych.

30. Część (1/2) domu parterowego przy ul. Spadzistej L. or. 5. L. spis. —/XIII., nabyli po 1/4 części Magdalena i Maksymiljan Dudkowie od Józefy Dudkowej za cenę 3.000 złotych.

31. Dom dwupiętrowy przy ul. Szerokiej L. or. 17, L. spis. 236|VIII., nabyli po połowie Emanuel i Ruchela Taubowie od Pinkusa i Chaji Silbigerów zą cenę 2.500 dol.

32. Część (2|9) domu trzypiętrowego przy ul. Dietla L. or. 11, L. spis. 514|VIII., nabył Mojżesz Hirsch Scharf od Rozalji Scharfowej za cenę 3.692 dolarów.

33. Dom jednopiętrowy z ogrodem przy ul. Król. Jadwigi L. or. 88, L. spis. 33|XIII., nabyła Rozalja Godeniowa od Józefa Kupczyka za cenę 14.000 złotych.

34. Dom dwupiętrowy przy ul. Radziwiłłowskiej L. or. 21, L. spis. 220|VI., nabył Józef Koziebrodzki od Wiktorji Immerglückowej za cenę 13.500 dolarów.

35. Grunt lwh. 202|XIV. wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 22|XIV., nabył Józef Kalista od Marji Zawadzkiej za cenę 3.545 dolarów.

36. Grunt lwh. 1535 i lwh. 1536|XXI., przy ul. Płaszowskiej wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 25 i lwh. 181|XXI., nabyli po połowie Jan i Marja Kołodziejczykowie od Jakóba i Julji Ryśków za cenę 160 złotych.

37. Grunt lwh. 281|XXI., przy ul. Płaszowskiej nabył Piotr Jurkiewicz od Szymona Feltschera za cenę 6.000 złotych.

38. Dom parterowy przy ul. Twardowskiego L. or. 96, L. spis. 90|X., oraz grunt lwh. 536|X, nabyła Antonina Masalska od Emilji Masalskiej za cenę 9.000 zł.

39. Grunt lwh. 1537|XXI., przy ul. Płaszowskiej wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z lwh. 1464|XXI., nabyła Jadwiga Paliszewska od Aleksandra hr. Skrzyńskiego za cenę 19.468 złotych.

40. Grunt lwh. 1083|XXII. przy ul. Czyżówka, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 1|XXII., nabyli po połowie Władysław i Antonina Pulchnowie od Gminy miasta Krakowa za cenę 384 złotych.

41. Część (13|36) domu jednopiętrowego przy ul. Kalwaryjskiej L. or. 42, L. spis. 452|XXII., nabyła Estera z Lemlerów Schönowa od Judy Lemlera za cenę 3.000 zł.

42. Grunt lwh. 1538|XXI. przy ul. Wałowej wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 1113|XXI., nabyli po połowie Bartłomiej i Marja Kachlowie od Kazimiery Pawłowskiej za cenę 5.200 złotych.

43. Grunt lwh. 1539|XXI., przy ul. Wałowej wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 1113|XXI., nabyła Józefa Uznańska od Kazimiery Pawłowskiej za cenę 2.916 złotych.

44. Grunt lwh. 1540|XXI., przy ul. Myśliwskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 26|XXI., nabyła Kazimiera Pawłowska od Michała Manieckiego za cenę 5.584 złotych.

45. Grunt lwh. 1541|XXI., przy ul. Lipowej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 64|XXI., nabyli po połowie Franciszek i Kazimiera Pawłowscy od Franciszka Lendy za cenę 15.900 złotych.

46. Grunt lwh. 1542|XXI., przy ul. Gromadzkiej. wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 642|XXI., nabył Paweł Jakubiec od Jakóba Ryśka za cenę 7.500 złotych.

47. Grunt lwh. 1113|XXI., przy ul. Wiejskiej nabyła Karolina Ożgowa od Kazimiery Pawłowskiej za cenę 3.390 złotych.

48. Grunt lwh. 1543|XXI., przy ul. Gromadzkiej wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 1389|XXI., nabył Franciszek Mikuła od Franciszka Siwka za cenę 800 złotych.

49. Grunt lwh. 778|XXII, przy ul. Zabłocie nabył Izrael Liebeskind od Marji 1⁰ Pękalskiej 2⁰ Muchowej za cenę 935 dolarów.

50. Grunt lwh. 243|X., przy ul. Kobierzyńskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 437|X., nabyli po połowie Józef i Stanisława Mensikowie od Daniela i Jetti Reinerów za cenę 3.350 złotych.

51. Grunt lwh. 244|X., przy ul. Kobierzyńskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 437|X., nabył Jan Bartyński od Daniela i Jetti Reinerów za 409 dolarów.

52. Grunt lwh. 1080|XXII., przy Aleji Skrzyneckiego, nabył Adolf Hoffmann od Heleny Luberdowej za cenę 10.000 złotych.

II. Przez inne kontrakty.

1. Grunt lwh. 215|XI., przy ul. Barskiej, wartości 7.000 złotych, nabyła tytułem darowizny od Izaka Hochwalda, Olga z Hochwaldów Freundlichowa.

2. Część (26|40) domu parterowego przy ul. Golikówka L. or. 19, L. spis. 99|XXI., wartości 1.500 złotych, nabyła Katarzyna z Chwajów Chwajowa tytułem darowizny od Marji Chwaja, Marji Kałużowej i Józefa Chwaji.

III. Przez śmierć właściciela.

1. Część (1|2) domu jednopiętrowego przy ul. Rękawka L. or. 16, L. spis. 101|XXII., nabyli po 1|8 Ernestyna, Leib, Abraham Tislowitzowie i Rozalja Jahrowa w spadku po bł. p. Pinkusie Tislowitzu. Wartość masy spadk. oszacowana na 28.500 złotych.

2. Część (5|18) domu jednopiętrowego przy ul. Kalwaryjskiej L. or. 42, L. spis. 452|XXII., wartości 4.250 złotych, nabyli po 1|4 z 5|18 części Mozes Lemler, Debora Langerman, Chana Brenner i Estera Lemler tytułem spadku po bł. p. Cerce Mindli 2 im. Lemlerowej.

3. Część (1|16) domu dwupiętrowego przy ul. Legjonów L. or. 14. L. spis. 358|XXII., wartości 4.500 złotych, nabyli w równych częściach Dorota Ehrlich, Balbina Pinkusfeld, Antonina Lewkowicz, Emanuel Ehrlich, Zygmunt Ehrlich i Gustaw Ehrlich w spadku po bł. p. Szymonie Ehrlichu.

4. Część (1|2) domu parterowego przy ul. Benedykta L. or. 12, L. spis. 306|XXII., wartości 3.500 złotych, nabyła Wiktorja ze Steców Woźniakowa w spadku po śp. Feliksie Woźniaku.

5. Część domu (1|2) jednopiętrowego przy ul. Dekerta L. or. 10, L. spis. 642|XXII., wartości 15.000 złotych, nabyła Lieba Kornhauserowa w spadku po bł. p. Naftali Kornhauserze.

6. Dom dwupiętrowy przy ul. Poselskiej L. or. 24, L. spis. 522|I., wartości 90.000 złotych nabyła Jadwiga Wojciechowska w spadku po śp. Marji z Czaplickich Wojciechowskiej.

7. Część (1|2), czyli (3|6) domu dwupiętrowego przy Aleji Słowackiego L. or. 23, L. spis. 374|IV., wartości 37.500 złotych nabyły Helena z Kaweckich Droździkowa (2|6) i Marja Kawecka (1|6) w spadku po śp. Marji z Schindlerów Kaweckiej.

8. Część (1|2 czyli 3|6) domu jednopiętrowego przy Aleji Krasińskiego L. or. 1, L. spis. 132|III., wartości 58.000 złotych, nabyli w spadku po śp. Kazimierzu Morawskim po 1|6 części Helena, Krzysztof i Zofja Morawscy.

Kraków, dnia 26 czerwca 1929 r.

Do L. B. S. 1751|29.

Zmiany w stanie posiadania realności w Krakowie w kwietniu 1929 r.

I. Przez kontrakt kupna.

1. Część (60|96) domu dwupiętrowego przy ul. Estery L. or. 3, L. spis. 515|VIII., nabyli po 20|96 części Salomea Schlagliedowa, Emil Lerner i Benjamin Spira od Chawy Schwarzmeer, Mordki Joela 2 im. i Tałby Schwarzmeerów za cenę 6.500 dolarów.

2. Grunt lwh. 596|XIX. obok ul. Mogilskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 433|XIX., nabyli po połowie Dr. Zygmunmt i Dr. Regina Rozenowie od Marji z hr. Potockich hr. Sierakowskiej za cenę 9.817 złotych.

3. Grunt lwh. 686|VIII. przy ul. Skawińskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 665|VIII,. nabyli po połowie Hirsch i Ryfka Sybirscy od Chiela Weinberga za cenę 12.785 dolarów.

4. Dom czteropiętrowy przy ul. Starowiślnej L. or. 66, L. spis. 590|VIII., nabyli po połowie Chiel i Süsla Weinbergowie od Hirscha i Ryfki Sybirskich za cenę 32.500 dolarów.

5. Część (8|240) domu dwupiętrowego przy ul. Karmelickiej 70 L. spis. 268|IV., oraz część (8|240) domu jednopiętrowego przy placu Matejki L. or. 2, L. spis. 118|V., nabyła Ewa z Wetsteinów Fischerowa od Władysława Kuppermanna recte Wetstein za cenę 1.000 dolarów.

6. Grunt lwh. 1017|XVII., przy ul. Friedleina, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 831 i 838|XVII., nabyli po połowie Izydor i Estera Muszyńscy od Jana i Marji Nytków za cenę 3.318 dolarow.

7. Grunt lwh. 1018|XVII, przy ul. Wrocławskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 556|XVII., nabyła Stanisława Sawicka od Dra Stanisława, Dr. Marji i Dr. Edwarda Wisłockich i Janiny z Wisłockich Meysztowiczej za cenę 3.076 dolarów.

8. Dom jednopiętrowy przy ul. Urzędniczej L. or. 32, L. spis. 57|XV., oraz ogród przy tymże domu lwh. 311|XV., nabyli po połowie Tadeusz i Halina Węgrzynowie odHeleny Maywaldowej za cenę 10.300 dolarów.

9. Część (4|48) gruntu lwh. 11, 240, 259 XIX i 286|XX. przy ul. Grzegórzeckiej nabyła Teresa Owsiankowa od Katarzyny Lisińskiej za cenę 1,000 złotych.

10. Część ($^{1}|_{12}$) domu parterowego przy ul. Dajwór L. or. 21, L. spis. 359|VIII., nabyła Ajdla Hauptmannowa od Mojżesza Lustgartena za cenę 100 dolarów.

11. Część ($^{1}|_{2}$) domu jednopiętrowego przy ul. Czarnowiejskiej L. or. 1, L. spis. 136|IV., nabyła Julja Błotnicka od Jana Doliwy Paska z Błotnicy Błotnickiego za cenę 3.000 dolarów.

12. Grunt lwh. 597|XIX., przy ul. Mogilskiej wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 394|XIX., nabyli po połowie Majer Kornberg i Glüchela Lehrfeldowa od Jetti Leimanowej za cenę 1.688 dolarów.

13. Dom parterowy przy ul. Ks. Marka L. or. 5, L. spis. 23|XI., nabyły po połowie Ludwika i Józefa Ślusarczykowe od Stanisława i Franciszka Kalacińskich za cenę 5.800 złotych.

14. Część ($^{1}|_{12}$) domu dwupiętrowego przy ul. Bożego Ciała L. or. 25, L. spis. 319|VIII., nabyli w równych częściach: Izak Grünwald, Beila Horowitzowa, Tauba Rosenstrauchowa, Chaja Laulichtowa i Simche Grünwald od Dra Marji Turkowej (wpisanej do ks. gr. pod nazwiskiem Milka Grünwald) za cenę 300 dolarów.

15. Część ($^{7}|_{13}$) gruntu lwh. 151|XVII., przy ul. Mazowieckiej nabyli po ($^{7}|_{26}$) części Franciszek i Stanisława Zbrojowie od Marji z Jędrasów 1^0 Stypułowej, 2^0 Marchewczykowej za cenę 250 dolarów.

16. Grunt lwh. 212|XVIII, przy Aleji Królewskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 159|XVIII., nabył Jacheta Szajnerman od Józefa Brzezińskiego za cenę 10.000 złotych.

17. Grunt lwh. 595|XIX., przy ul. Mogilskiej, wydzielony jako nowe ciało hip. z realności lwh. 433|XIX., nabyli po $^{1}|_{4}$ części Adam i Klementyna Rokowscy oraz Kasper i Józefa Michalscy od Marji z hr. Potockich hr. Sierakowskiej za cenę 10.512 złotych.

18. Dom dwupiętrowy przy ul. św. Jana L. or. 22, L. spis. 299|I., nabyła Polska Akademja Umiejętności od Dr. Ignacego Dembowskiego, Eugenji Wołkowickiej, Marjetty hr. Weisenwolfowej Cieńskiej, Marji Stelli 2 im. hr. Moszyńskiej, Piotra, Pawła, Jana, Pauliny i Elżbiety hr. Dunin Borkowskich za cenę 50.000 dolarów.

19. Część ($^{3}|_{4}$) domu parterowego przy ul. Gęsiej L. or. 44, L. spis. 172|XIX., oraz $^{3}|_{8}$ części gruntu lwh. 282|XIX., przy tejże ulicy, nabyli po połowie tj. po $^{3}|_{8}$ i $^{3}|_{16}$ części Grzegorz i Antonina Nowakowie od Jana i Marji Jagustynów za cenę 4.700 złotych.

20. Grunt lwh. 908|XVII przy ul. Wrocławskiej, nabyli po połowie Edmund i Olga Omieccy od Ferdynanda i Anieli Suderów za cenę 9.000 zł.

21. Część ($^{1}|_{4}$ czyli $^{2}|_{8}$) domu trzypiętrowego przy ul. Rab. Meiselsa L. or. 8, L. spis. 348|VIII., nabyli po $^{1}|_{8}$ części Abraham Leser 2 im. i Rachela Beckowie od Chajma Nusbauma za cenę 5.600 dolarów.

22. Dom trzechpiętrowy przy ul. Rab. Meiselsa L. or. 46, L. spis. 199|VIII., nabyła Beila Hendla 2 im. z Anisfeldów Abramczykowa od Salomona i Schewy Beigelów za cenę 22.000 dolarów.

23. Grunt lwh. 1016|XII., przy ul. Syrokomli, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 940|XII., nabyła Ska Mieszkaniowo - Budowlana Urzędników Banku Gospodarstwa Krajowego od Gminy miasta Krakowa za cenę 32.160 złotych.

24. Część ($^{6}|_{160}$) domu jednopiętrowego przy ul. Mogilskiej L. or. 81, L. spis. 171|XIX., nabył Antoni Lachowski od Mieczysława i Zygmunta Talaczków za cenę 600 złotych.

25. Grunt lwh. 1018|XIII., przy ul. Ks. Józefa, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 669|XIII., nabyła Anna z Prochowskich Dudkowa od Klasztoru PP. Norbertanek na Zwierzyńcu za cenę 2.080 dolarów.

26. Grunt lwh. 1017|XIII., przy ul. Ks. Józefa wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 669|XIII., nabyli po połowie Walenty Dudek i Elżbieta Dudkówna od Klasztoru PP. Norbertanek na Zwierzyńcu za cenę 2.034 dolarów.

27. Grunt lwh. 498|XI., przy ul. Madalińskiego, nabyła Lorka Knoll od Włodzimierza Brylińskiego za cenę 2.056 dolarów.

28. Grunt lwh. 598|XIX., przy ul. Mogilskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 433|XIX., nabyła Stanisława Białkowa od Marji z hr. Potockich hr. Sierakowskiej za cenę 10.376 złotych.

29. Grunt lwh. 1019|XVII., przy ul. Mazowieckiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 963|XVII., nabył Stanisław Kulka od Józefa Szostka za cenę 6.000 złotych.

30. Grunt lwh. 599|XIX., przy ul. Bohdana Zaleskiego, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 419|XIX., nabyli po połowie Feliks i Michalina Korczyńscy od Dr. Ksawerego Lewkowicza, Stefanji Piekarskiej i Władysława Klimka za cenę 1.211 dolarów.

31. Grunt lwh. 607|XVI., przy ul. Jul. Lea, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 432|XVI,, nabył Berisch Weinberg od Władysława Konika za cenę 1.625 dolarów.

32. Dom parterowy (z ogrodem) przy ul. Król. Jadwigi L. or. 144, L. spis. 21|XIII., nabyli po $^{1}|_{4}$ części Tadeusz i Elżbieta Majerscy, oraz Jakób i Sabina Bernsteinowie od Marji, Zbigniewa, Tadeusza i Wiesława Koziańskich za cenę 8.000 dolarów.

33. Grunt lwh. 600|XIX., przy ul. Mogiskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności 434|XIX., nabył Aleksander Jędrzejowski od Władysława hr. Zamoyskiego za cenę 10.209 złotych.

34. Grunt lwh. 563|XV., przy Al. Grottgera, nabył Brunon Absolon od Wojciecha Wójcika za cenę 1.948 dolarów.

35. Część ($^{10}|_{96}$) domu dwupiętrowego przy ul. Łobzowskiej L. or. 41, L. spis. 110|IV., nabyła Dr. Wanda 1^0 Radwańska 2^0 Żelechowska od Stanisława Śmieszkiewicza za cenę 15.130 złotych.

36. Dom dwupiętrowy przy ul. Hetmańskiej L. or. 5, L. spis. 647|XXII., oraz grunt lwh. 837|XXII. przy tymże domu nabył Stanisław Batko od Dr. Tadeusza, Feliksa i Eugenji Bierowskich za cenę 4.500 dol.

37. Dom dwupiętrowy z jednopiętrową oficyną przy ul. Kalwaryjskiej L. or. 90, L. spis. 341|XXII., nabyła Kamila Paulina Janina 3 im. ze Szwandów Nadachowska od Stanisławy Ostrowskiej za cenę 59.650 złotych.

38. Część ($^{1}|_{10}$) domu parterowego przy ul. Krasickiego L. or. 20, L. spis. 506|XXII., nabył Jan Władysław 2 im. Głowacki od Józefa Głowackiego za cenę 300 złotych.

39. Grunt lwh. 1.590|XXI., przy ul. Płaszowskiej, nabył Stanisław Brodek od Jana Kielara i Ludwika Brodka za cenę 2.200 złotych.

40. Część ($^{1}/_{2}$) gruntu lwh. 1055|XXII. przy ul. Kalwaryjskiej nabył Markus Hirsch 2 im. Weindling od Heleny z Weindlingów Kemplerowej za cenę 300 dol.

41. Dom jednopiętrowy przy ul. Lwowskiej L. or. 46, L. spis. 563|XXII., nabyli po połowie Józef i Małka Burkoszowie od Stanisława Batki za cenę 50.000 zł.

II. Przez inne kontrakty.

1. Kościół św. Agnieszki przy ul. Dietla L. or. 30, L. spis. 153|VII., oraz jednopiętrową oficynę przy tejże ulicy L. or. 30, L. spis. 27|VII., nabył Skarb Państwa tytułem darowizny od Komitetu ogólno-obywatelskiego wykupna Kościoła św. Agnieszki w Krakowie. Wartość przedmiotu darowizny wynosi 200.000 złotych.

2. Dom jednopiętrowy przy ul. Konfederackiej L. or. 23, L. sp. 271|XI., wartości 5.000 złotych nabył tytułem darowizny Stanisław Grzywa od Anny Grzywowej.

3. Grunt lwh. 490|XXII., przy ul. Hetmańskiej, nabył tytułem ugody sądowej Stanisław Batko od Piotra Bilskiego. Wartość gruntu wynosi 400 złotych.

III. Przez śmierć właściciela.

1. Część ($^{20}|_{40}$) domu dwupiętrowego przy ul. Sobieskiego L. or. 18, L. spis. 351|IV oraz $^{20}|_{40}$ części 3 realności, stanowiących ogrody przy tymże domu oznaczone lwh. 139, 142 i 543|IV., wartości 110.000 złotych nabyli w spadku po bł. p. Samuelu Zollmanie, Fany Zollman ($^{5}|_{40}$), Erna Lewkowicz ($^{3}|_{40}$), Helena Syropowa ($^{3}|_{40}$), Róża Waldmanowa ($^{3}|_{40}$), Hermina Goldbergowa ($^{3}|_{40}$) i Juljusz Zollmann ($^{3}|_{40}$).

2. Część ($^{78840}|_{80000}$) domu dwupiętrowego przy ul. Mostowej L. or. 2, L. spis. 331|VIII wartości 42.500 zł., nabyli w spadku po bł. p. Henryku r. Hilu Heumanie Dr. Salo Heuman ($^{39420}|_{80000}$) i Elza z Heumanów Silbersteinowa ($^{39420}|_{80000}$).

3. Część ($^{1}|_{2}$) domu dwupiętrowego przy ul. Gołębiej L. or. 14, L. spis. 182|I., wartości 72.500 złotych, nabyły Marja Zapałowa ($^{1}|_{8}$) i Czesława Zapalanka ($^{3}|_{8}$) w spadku po śp. Dr. Tadeuszu Zapale.

4. Część ($^{8}|_{24}$) domu parterowego przy ul. Mazowieckiej L. or. 94, L. spis. 31|XVII oraz ($^{8}|_{24}$) ogrodu przy tymże domu, oznaczonego lwh. 176|XVII wartości łącznej 11.000 złotych, nabyli Władysława ($^{2}|_{24}$), Zdzisław ($^{3}|_{24}$) i Marja ($^{3}|_{24}$) Siemieńscy w spadku po śp. Stefanie Siemieńskim.

5. Dom parterowy przy ul. Jul. Lea L. or. 66, L. spis. 98|XVI wartości 14.000 złotych, nabyła Stanisława Stokłosińska w spadku po śp. Wincentym i Katarzynie Stokłosińskich.

Kraków, dnia 27 czerwca 1929 r.

Wykaz

konsensów budowlanych, wydanych w czerwcu 1929 r.

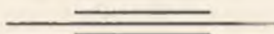
Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. I.				
Schneider Anna	budowa kiosku	planty przy ul. Sławkowskiej	Czesław Boratyński	1938/29
Strassberg Szymon i Birnbaum Dawid	przebudowa portali sklepowych i urządzenie gablot	ul. Florjańska 49	Inż. T. Wexner	2268/29
Dz. III.				
Dr. Józef Unger	budowa wejścia do mieszkania stróża	ul. Felicjanek 4	Inż. Ludwik Paciorkowski	3202/29
Marja Kostakowa	dobud. ubikacyj w parterze	pl. Kossaka 5 i 6	Wojtyczko i Żeleński	3808/29
Dz. IV.				
Zarząd Fundacji im. Joanny Pogonowskiej	nadbud. II p. i dobud. II p.	ul. Karmelicka 32	Inż. Józef Chmielewski	2762/29
Dz. V.				
Wojciech Reiner	przebud. okna parter. na portal. sklep.	ul. Długa 78	Bernard Birkenfeld	3359/29
Dz. VIII.				
Langer Dawid	przebud. portalu sklep.	ul. Starowiślna 47	Rudolf Szpohn	2094/29
Dz. X.				
Herman Feffermann	nadbud. II p. w oficynie i przebud. klozetów	ul. Barska 5	S. Baum	3280/29
Gł. Komitet Ochronek	nadbud. I p. na przyziemnym budynku	ul. Twardowskiego 90	Władysław Stupnicki	4317/29
Dz. XI.				
Robert Kaczorowski	nadbud. I p. na przyziemnym budynku	ul. Tyniecka l. kat. 210/4 i 211/7	Edmund Oraczewski	4035/29
Dz. XIII.				
Wojciech i Marja Dudowie	dom parterowy	ul. Kr. Jadwigi 100 a.	Józef Wilczyński	2008/29

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. XV.		
Stefanja i Aleks. Markiewiczowie	budowa domu II p.	ul. Kujawska 19	Izydor Goldberger	1526/29
		Dz. XVII.		
Sulikowska Marja	nadbud. I p.	ul. Mazowiecka 136	Ludwik Paciorkowski	1698/29
Dymek Franciszek	murowana stodoła	ul. Mazowiecka 88	„ „	4189/29
Michniak Władysław	przebudowa stajni na mieszkanie	ul. Cieszyńska 15	Tomasz Bujas	4483/29
		Dz. XVIII.		
Józefa Rutkowska	budowa domu I p.	ul. Duchacka 20	Izydor Goldberger	3615/29
Leon Machowski	budowa parkanu frontow.	ul. Duchacka 8	Jan Sitko	2410/29
Adela i Alojzy Heine	nadbud. I p. i poddasza	ul. Kasprowicza 6	Wład. Burkiewicz	2643/29
Dr. Andrzej Gołba	budowa domu parterow.	ul. Kasprowicza lwh. 433	Jan Sierdziński	3950/29
Inż. Leopold Stuhr	budowa domu I p.	ul. Grunwaldzka lwh. 433	Józef Kaczmarczyk	2475/29
		Dz. XIX.		
Gmina miasta Krakowa	budowa domu IV p.	Grzegórzki błonie l. kat. 221/10, 221/11, 221/12	Bud. m. Oddz. A. (Silberstein)	3334/29
		Dz. XX.		
Weberowa Marja	przebud. komory na izbę mieszk.	ul. Rzeczysta 13	Ludwik Paciorkowski	2828/29
		Dz. XXI.		
Cieślak Jan	bud. przyziemn. ofic.	ul. Przewóz l. kat. 1807/3	Antoni Dostal	1559/29
Firek Karol	budowa przyziemn. domu z poddaszem	ul. Golikówka 100	Wład. Warczewski	2089/29
		Dz. XXII.		
Łabucki Paweł	nadbud. II p.	ul. Dąbrówki 8	J. Merenda	4243/29
Inż. Józef Godziński	budowa 1-o p. domu	aleja pod Kopcem l. kat. 854/24	Antoni Dostal	4283/29

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. XXII.				
Z. Zweig Filip	przebudowa 2-wu okien parterowych na portal sklepowy	ul. Lwowska 52	J. Merenda	1845/29
Hildebrand Antoni	przebudowa wewn. i zrobienie sieni głównej	ul. Wielicka 26	J. Kryłowski	4471/29
Herzig Marja	budowa II p. na części zafrontowej lewej	ul. Krakusa 20	Inż. S. Feldmann	3640/29
Pacanower Dora	nadbud. II. i III. piętra	ul. Kalwaryjska 64	Ludwik Paciorkowski	3531/29
Dyrekcja Kasy Oszczędn.	budowa 2-wu murów parkanowych	ul. Józefińska 18	J. Kryłowski	3421/29
Pękalski Aleksander	nadbud. I p.	ul. Rękawka 47	Inż. Zyg. Prokesz	3758/29
Hubisz Albin	budowa domu przyziemnego z suterenami	ul. Czyżówka l. kat. 1059/6	Antoni Dostal	2881/29
Frisch Dawid i Leon	bud. ustępów i klozetów	Rynek 11	S. Feldmann	3500/29

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

EMERYTURY.

Korzonek Henryk, woźny miejski przeniesiony z dniem 1 czerwca 1929 r. w stały stan spoczynku. (L. Pr. 3315/29).

Kral Michał, woźny miejski przeniesiony z dniem 1 czerwca 1929 r. w stały stan spoczynku. (L. Pr. 3316/29).

Słupski Adam, woźny miejski przeniesiony z dn. 1 czerwca 1929 r. w stały stan spoczynku. (L. Pr. 4204/29).

Solarz Stanisław, stróż Targowicy miejskiej przeniesiony z dniem 1 czerwca 1929 r. w stały stan spoczynku. (L. Pr. 3317/29).

Kozieniowa Marja, wdowa po obsługaczu maszyn Zakładu Czyszczenia miasta z dniem 1 czerwca 1929 r. otrzymała pensję wdowią (L. Pr. 5261/29).

Michalikowa Aniela, wdowa po emer. przewodniku M. U. P. O. i P. P. z dniem 1 czerwca 1929 r. otrzymała pensję wdowią. (L. Pr. 5896/29).

Radel Gustaw, rysownik Budownictwa m. Oddział B. otrzymał z dniem 1 czerwca 1929 r. zaopatrzenie w drodze łaski. (L. Pr. 1584/29).

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Sprawozdania z posiedzeń Sekcyj i komisyj Rady miejskiej.

Dnia 4-go czerwca b. r. odbyło się **posiedzenie pełnego Komitetu Muzeum Narodowego,** na którem dyrektor F. Kopera przedłożył sprawozdanie z działalności Muzeum Narodowego za lata 1927 i 1928, wykazując nietylko zwiększenie się frekwencji we wszystkich działach Muzeum Narodowego, lecz również przyrost zabytków, pochodzących z zakupów i z darów, oraz postęp prac w zakresie konserwacji i inwentaryzacji. Sprawozdanie to przyjęto do wiadomości, wyrażając dyrektorowi Koperze jednomyślnie uznanie. Dr. Stanisław Tomkowicz za szczególniejniejszą zasługę poczytał Zarządowi Muzeum urządzenie wnętrza sal w Wieży Ratuszowej na Rynku, wypełnionych obecnie zabytkami rzeźby średniowiecznej, a ogólnie podobających się nietylko swoim, ale także gościom zagranicznym.

Następnie dyrektor Kopera referował sprawę wzniesienia nowego gmachu Muzeum Narodowego przy zbiegu ulic: Kopernika, Zyblikiewicza i Andrzeja Potockiego. Referent uwydatnił wielkie zalety tych planów, zwłaszcza ich celowość i wyzyskanie nowoczesnych zdobyczy na polu budownictwa muzealnego, nie pomijając pewnych braków, będących wynikiem jedynie trudności terenowych, nie dających się w żaden sposób pokonać.

Po długiej i ożywionej dyskusji, w której zabierali głos PP. Tomkowicz, Stryjeński, Ehrenpreis, Haecker i W. Krzyżanowski, Komitet doszedł do przekonania, że parcela przy zbiegu ulic Kopernika, Zyblikiewicza i Andrzeja Potockiego nie nadaje się na cele Muzeum Narodowego zwłaszcza z tego powodu, że nie daje możności dalszej rozbudowy. Niemniej jednak Komitet uznał, że przez realne opracowanie planów i poszukiwanie rozwiązania takiego, któreby celom Muzeum Narodowego i jego zbiorom odpowiadało, posunięto się znacznie naprzód w pracy nad budową Muzeum. W dalszym ciągu dyskusji Prezydent Rolle stwierdził, że na ogół biorąc zawodzi ofiarność społeczeństwa, które gdzieindziej znaczne kwoty łoży na cele muzealne (zebrano bowiem dotychczas łącznie z zapisem Corrazzy dopiero 250.000 zł. w gotówce i materjałach) a położenie finansowe Gminy nie jest tego rodzaju, aby w obecnych warunkach można było rozpocząć intenzywną budowę z gwarancją jej szybkiego ukończenia.

Radca m. Haecker podniósł, że budowa powinna być podjęta jak najrychlej ze względu na artystyczne i kulturalne znaczenie Krakowa. Tak r. Haecker, jakoteż p. W. Krzyżanowski radzili prowadzić budowę systemem komórkowym, t. j. polegającym na wznoszeniu i oddawaniu na użytek poszczególnych partyj budynku w miarę możności finansowych Gminy i ofiarności publicznej. Nadto architekt Krzyżanowski oświadczył, że byłoby korzystnem dla Muzeum Narodowego, aby budynek Muzeum stanął w sąsiedztwie niedawno powstałych, lub powstających gmachów o charakterze naukowym, jak Seminarjum Śląskie, Bibljoteka Jagiellońska, Szkoła Przemysłowa i Akademja Górnicza. Zaznaczył również przy tej sposobności, że zupełnie płonną jest obawa przed skutkami zalewu na terenie oddanym przez Gminę na budowę Muzeum przy wylocie ul. Wolskiej, łatwo bowiem ich uniknąć przez odpowiednie podwyższenie poziomu posadzki i staranną izolację.

Prezydent Rolle wyraził zgodę co do zapatrywań p. Haeckera i Krzyżanowskiego odnośnie do systemu budowy i konieczności jej szybkiego podjęcia, oświadczył jednak, że budynek powinien bezwarunkowo stanąć na gruncie gminnym z powodów natury finansowej i że to miejsce musi być już raz definitywnie oznaczone i zadecydowane przez specjalną komisję. W następstwie tego wybrano komisję złożoną z pp. Tomkowicza, Krzyżanowskiego, Stryjeńskiego, która łącznie z p. Koperą, Boratyńskim i Kreislerem rozpatrzy poszczególne parcele, będące własnością Gminy i nakreśli program planu w ścisłej zależności od zabytków, mających znaleść pomieszczenie w Muzeum.

Dla uczczenia zbliżającej się 50-letniej rocznicy powzięcia uchwały przez Gminę m. Krakowa, aby powołać do życia Muzeum Narodowe wybrano komitet, złożony z pp. Muczkowskiego, Lepszego, Ryszarda Ehrenpreisa, którego zadaniem będzie obmyślenie sposobu uświetnienia tej rocznicy.

Dnia 4-go czerwca b. r. odbyło się pod przewodnictwem wiceprezydenta miasta Dra Ignacego Landaua **posiedzenie Komisji Rady m. dla Zakładów i Przedsiębiorstw przemysłowych,** na którem przyjęto do zatwierdzającej wiadomości zamknięcie rachunkowe, rachunki zysków i strat, oraz bilanse wszystkich działów gospodarki Miejskich Zakładów Ceramicznych za okres sprawozdawczy od dnia 1 stycznia 1928 r. do dnia 31 grudnia 1928 r. i udzielono Dyrekcji M. Zakładów Ceramicznych absolutorjum na tenże czasokres, wyrażając przy tej sposobności uznanie za korzystną działalność.

Komisja przyjęła również wnioski co do rozdziału czystego zysku i dalszego zasilenia funduszów zapasowych.

Dnia 6-go czerwca b. r. odbyła się pod przewodnictwem P. Wiceprezydenta Witołda Ostrowskiego **Komisja dla zbadania szkód w drzewostanie na plantach, ulicach oraz w parkach miejskich,** spowodowanych niebywałemi mrozami w czasie tegorocznej zimy.

Komisja, w której wziął udział również Prof. Uniwersytetu Jagiell. Dr. Józef Brzeziński, skonstatowała znaczne szkody, spowodowane przemrożeniem i popękaniem kilkuset drzew, co w konsekwencji stało się powodem w bardzo licznych wypadkach zupełnego uschnięcia nawet starszych okazów.

Niebawem przystąpi Zarząd ogrodów miejskich do usuwania drzew uschniętych, spowodowany zaś tem ubytek w drzewostanie miasta będzie w jesieni przez zasadzenie nowych drzew uzupełniony.

Dnia 6-go czerwca b. r. odbyło się pod przewodnictwem radcy m. Inż. Drobniaka **posiedzenie Sekcji I (gospodarczej) Rady miejskiej.**

Po rozstrzygnięciu sprawy ofert na roboty adaptacyjne i na instalacje wodociągowe w kilku budynkach szkół miejskich, przystąpiła Sekcja do obrad nad sprawą doraźnych zarządzeń dla pobudzenia w r. b. zatrzymanego brakiem odpowiednich kredytów ruchu budowlanego w mieście. W sprawie tej, obchodzącej żywo wszystkie sfery ludności naszego miasta, uchwaliła Sekcja jednomyślnie bez dyskusji przedłożyć bezzwłocznie Radzie miejskiej do decyzji zreferowane i przez osobny komitet już przyjęte wnioski r. m. Dra Grossa.

Dnia 11-go czerwca b. r. odbyło się **posiedzenie Komisji dla Zakładów przemysłowych** pod przewodnictwem P. Wiceprezydenta Witołda Ostrowskiego, na którem Dyrektor Gazowni p. Inż. M. Seifert złożył sprawozdanie za rok administracyjny 1928/9 i przedłożył zamknięcie rachunkowe, oraz bilans za powyższy okres.

Na wniosek Komisji rewizyjnej uchwalono udzielić absolutorjum Dyrekcji Gazowni za okres sprawozdawczy, oraz wyrazić Dyrekcji Gazowni i personalowi uznanie za owocną pracę.

Dnia 11-go czerwca b. r. odbyło się pod przewodnictwem radcy m. Potuczka **posiedzenie Komisji administracyjnej Rady m.,** na którem załatwiono następujące sprawy:

1) dostawę węgla (miału) do hali maszyn Rzeźni m. na 1929/30 oddano po 1/3 firmom: Polskie Towarzystwo Handlowe, Towarzystwo Handlowo-Węglowe, Kwiatkowski;

2) przedłożono kontrakt najmu realności gm. obok Targowicy m. z Markusem Heublumem i Syndykatem Koszykarskim;

3) oznaczono opłaty za solarki i klatki na podrób w nowej chłodni;

4) wykonanie czapek dla służby M. Urzędu Poboru Opłat i Pod. Pośr. powierzono firmie Pawluszek.

Ponadto załatwiono kilka spraw administracyjnych.

Dnia 12-go czerwca b. r. odbyło się pod przewodnictwem rm. Dr. Rafała Landaua **posiedzenie Sekcyj V i VI Rady miasta.**

Po załatwieniu spraw przyjęć do Gminy uchwaliła Sekcja przedłożyć Radzie miasta wnioski w sprawie powołania opiekunów społecznych, podziału miasta na okręgi i obwody opiekuńcze, tudzież w sprawie regulaminu dla opiekunów społecznych.

Dnia 17-go czerwca b. r. odbyło się pod przewodnictwem P. Inż. Turskiego **posiedzenie Sekcji I (gospodarczej) Rady m.**, na którem załatwiono szereg spraw gruntowych, a mianowicie sprzedaż parcel w Dz. VI i w Dz. XV, oraz sprawę wywłaszczenia gruntów pod ulicę Wileńską. Uchwalono następnie przedłożyć Radzie miejskiej wnioski o zmianę uchwały co do prawa zabudowy gruntów w Dz. XI, oraz sprzedaży gruntów w Dz. XXI. Sekcja zatwierdziła dalej wnioski Magistratu co do budowy 2-ch ustępów podziemnych, tj. około hotelu Royal oraz na pl. Nowym, jak również wykonania adaptacji w domu noclegowym i rozstrzygnęła oferty na wykonanie powyższych robót budowlanych.

Następnie ustalono cenę gruntów miejskich, przeznaczonych pod budowę ulic w Dz. XIV i przyjęto do wiadomości sprawozdanie Budown. m. w sprawie porządkowania chodników po robotach ziemnych, jak np. po założeniu kabli elektrycznych. W końcu załatwiono szereg interpelacyj.

Dnia 18-go czerwca b. r. odbyło się pod przewodnictwem radcy miejskiego p. Inż. Adelmana **posiedzenie Komisji nadzorczej dla Zakładu Czyszczenia miasta i Miejskiej Straży pożarnej.**

Komisja zbadała urządzenia Zakładu Czyszczenia miasta, w szczególności zwiedziła warstaty Miejskich Zakładów samochodowych, zbadała stan robót adaptacyjnych w budynku administracyjnym Zakładu, oraz urządzenia na wysypisku Zakładu czyszczenia miasta w Dz. XI przy ul. Szwedzkiej. Pozatem załatwiono szereg spraw gospodarczych Zakładu czyszczenia miasta, między innemi zatwierdzono projekt instrukcji dla gospodarki materjalnej Zakładu, przyjęto do zatwierdzającej wiadomości sprawozdanie z przeprowadzonych robót adaptacyjnych w okresie budżetowym za rok 1928/29, oraz załatwiono szereg drobnych spraw gospodarczych Miejskiej Straży pożarnej.

Dnia 18-go czerwca b. r. odbyło się pod przewodnictwem Wiceprezydenta Dra Ludwika Schneidra **posiedzenie Sekcji IV (szkolnej) Rady miasta,** na którem przyjęto do wiadomości sprawozdanie Wydziału IV Magistratu o robotach w budynkach szkół powszechnych, tudzież omówiono szereg spraw bieżących.

Dnia 21-go czerwca b. r. odbyło się pod przewodnictwem p. Wiceprezydenta Witołda Ostrowskiego **posiedzenie Komisji dla Zakładów przemysłowych,** na którem Inż. Bieliński referował sprawę projektu uprawnienia dla firmy W. A. Harrimann i Ska na wytwarzanie, przesyłanie i rozdzielanie energji elektrycznej w celu zawodowego jej zbytu na obszarze 5 Województw, a mia-

nowicie: Warszawskiego, Łódzkiego, Kieleckiego, Lubelskiego, Krakowskiego i Lwowskiego.

Nad referatem wywiązała się ożywiona dyskusja, w toku której ustalono, jakie stanowisko — na Komisji, która się odbędzie dnia 8 lipca 1929 — ma zająć Gmina miasta Krakowa odnośnie do powyższego projektu i uchwalono odnośny wniosek.

Następnie p. Wiceprezydent Ostrowski złożył sprawozdanie z pertraktacyj z Urzędem Elektryfikacyjnym w Warszawie w sprawie nowego uprawnienia dla miasta Karkowa i gmin przyległych, które w najbliższym czasie ma być Gminie udzielone.

W końcu załatwiono szereg spraw bieżących.

Dnia 25-go czerwca b. r. odbyło się pod przewodnictwem Wiceprezydenta miasta Witołda Ostrowskiego **posiedzenie Komisji drogowo-kanałowej Rady miasta,** na którem zgodnie z wnioskiem Mgtu zatwierdzono oferty, złożone w myśl rozpisanej licytacji na budowę kanału miejskiego w ulicach Dębowej, Zielnej, Mieszczańskiej w Dz. X, XI i Kawiory w Dz. XIV, jak również zatwierdzono projekt i kosztorys budowy przedłużenia kanału miejskiego w ulicy Rzemieślniczej na długości 80 mb. Pozatem przyjęto do zatwierdzającej wiadomości koszta, przypadające Gminie m. Krakowa od interesowanych właścicieli realności za wykonane połączenia kanalizacji domowych z kanałem miejskim. Wreszcie urządzenia wjazdów i wyjazdów do obecnie uporządkujących się planów targowych przy ul. Zgoda w Dz. XXII przekazała Komisja do ostatecznego załatwienia Magistratowi.

Dnia 26-go czerwca b. r. odbyło się pod przewodnictwem radcy m. Samuela Tillesa **posiedzenie Komitetu dla nczczenia pamięci bł. p. Wiceprezydenta m. inż. Józefa Sarego.** Komitet uchwalił na wniosek przewodniczącego przeznaczyć odsetki od kapitału fundacyjnego w kwocie 50.000 zł. na stypendja dla 2-ch studentów Medycyny i Politechniki, jednego wyznania rzymsko-katolickiego, drugiego wyznania mojżeszowego.

Celem uzupełnienia kapitału fundacyjnego, którego znaczna część została zapewniona przez Gminę miasta Krakowa, tudzież Zakłady i przedsiębiorstwa miejskie, Komitet uchwalił wydać odezwę do instytucyj finansowych, związków zawodowych i gospodarczych, tudzież stowarzyszeń społecznych i społeczeństwa krakowskiego o składanie darów na cel powyższy do rąk Prezydenta miasta Senatora Inż. Karola Rollego, lub przewodniczącego Komitetu radcy m. Dr. Samuela Tillesa.

Dnia 16-go czerwca b. r. odbyło się pod przewodnictwem Wiceprezydenta miasta Dra Ignacego Landaua **posiedzenie Sekcyj II i III Rady miejskiej,** na którem wydano opinję prawniczą co do wymiaru przez Magistrat podatku wodociągowego za rok 1929. Po posiedzeniu Sekcyj połączonych odbyło się **posiedzenie Sekcji III (prawniczej),** na którem przyjęto kontrakt dzierżawy teatru im. J. Słowackiego, rezygnację radcy miejskiego Kazimierza Łapińskiego, oraz upoważniono Prezydenta miasta i Sekcję I do nabywania i pozbywania gruntów pod ulice i place. W końcu Sekcja II (skarbowa) uchwaliła szereg kredytów dodatkowych do budżetu miejskiego w dziale drogowo-kanałowym, oraz Miejskich Zakładów Sanitarnych, nadto uchwalono zaciągnięcie pożyczki na budowę domu czynszowego przy ul. Grzegórzeckiej.

Sprawozdanie

z działalności Spółki mieszkaniowej dla miast, Spółki z ogr. odp. w Krakowie za rok 1928.

W roku 1928 Spółka wybudowała w Krakowie narożnik 4-ro piętrowy przy Aleji Krasińskiego i ul. Smoleńsk, obejmujący 21 mieszkań o 83 ubikacjach, który został oddany do użytku lokatorom 1 lutego 1929 r. Ponadto Spółka kontynuowała budowę grupy domów, złożonej z trzech domów dwupiętrowych przy ul. Warzywnej w Tarnowie, które jednak z powodu braku funduszów zdołała tylko wyprowadzić pod dach, a ukończy je w r. 1929, wreszcie przeprowadziła wstępne czynności dla przygotowania dalszych budów na r. 1929, tj. budowy dwóch domów przy ul. Słonecznej, mianowicie jednego narożnika 4-ro piętrowego i jednego domu trzypiętrowego o małych mieszkaniach, złożonych przeważnie z jednego i dwóch pokoi i kuchni. Po doliczeniu owych 21 mieszkań o 83 ubikacjach, wykończonych w r. 1928, do mieszkań w poprzednich latach przez Spółkę wybudowanych okazuje się, że Spółka dotąd oddała do użytku 238 mieszkań o 715 ubikacjach, z tych w Krakowie 169 mieszkań o 458 ubikacjach.

Liczba ta oczywiście jest minimalną w stosunku do panującego w Polsce, a w szczególności w Małopolsce, braku mieszkań i działalność Spółki należałoby znacznie rozszerzyć. Jeżeli się jednak zważy, jak skąpe środki miała Spółka do dyspozycji i jakie trudności finansowe ma do przezwyciężenia przy każdej budowie, to oczywiście musi się przyznać, że Spółka pracuje bardzo wydatnie na polu mieszkaniowem, starając się przysporzyć pewną ilość mieszkań ludności, gnieżdżącej się w nieodpowiednich, niezdrowych ubikacjach, lub pozbawionej dachu nad głową. Z tych też powodów Gmina miasta Krakowa popiera wydatnie działalność Spółki mieszkaniowej, przeznaczając począwszy od r. 1926 rokrocznie kwotę 50.000 zł. w gotówce na podwyższenie udziału swego w Spółce i odstępując jej także grunta pod budowę w formie aportu na udział. I tak w r. 1928 odstąpiła Gmina Spółce na podwyższenie swego udziału parcelę narożną przy ul. Słonecznej za 15.820 zł., na której właśnie Spółka rozpoczęła budowę 4-piętrowego narożnika, o którym wyżej mowa. Ponadto Gmina krakowska udzieliła Spółce poręki do wysokości 150.000 zł., której Spółka dotąd nie wyczerpała.

Według bilansu za r. 1928 wynosił kapitał zakładowy Spółki:

a) na 1 stycznia 1925 r.		zł. 600.000.—
b) wpłaty na podwyższenie udziałów w latach 1925, 1926, 1927 i 1928 . .		zł. 320.282·51
Fundusze rezerwowe wynoszą		zł. 193.323·08
Zyski pod koniec roku 1927	zł. 57.454·67	
a po doliczeniu zysku za rok 1928 w kwocie	zł. 22.565·21	
otrzymamy łącznie	zł. 80.019·88	zł. 80.019·88
razem więc wynosi własny majątek Spółki		zł. 1,193·625·47

W myśl uchwały Walnego Zgromadzenia z 3 lipca 1929 z powyższego zysku przeznaczono w miejsce 6%-owej dywidendy od kapitału udziałowego 600.000 zł. i od wpłat na udziały w kwocie zł. 320.282·51 tj. od sumy 920.282 zł. 51 gr. kwotę łączną 53.493 zł. 47 gr. jako wpłatę na dalsze podwyższenie udziałów, rozłożyć się mającą na poszczególnych spólników w stosunku do ich udziałów i do wpłaconych już przez nich kwot na podwyższenie udziałów, zaś pozostałą resztę zysku tj. kwotę zł. 26.526·41 przelała Spółka do ogólnego funduszu rezerwowego.

Dotąd Spółka mieszkaniowa, która jest instytucją użyteczności publicznej nieobliczoną na zysk nie wypłacała dywidendy, jakkolwiek według statutu może wypłacać do maksymalnej wysokości 6%, lecz przenosiła zyski na rok następny, przeznaczając wszystkie nadwyżki czynszowe na budowę mieszkań. Podobnie będzie Spółka mogła postąpić z nadwyżkami czynszowemi za rok 1928, albowiem nie rozdzieliła dywidendy i nie będzie jej wypłacała, lecz dopisuje 6% do kapitału każdemu spólnikowi na podwyższenie udziału.

Po uwzględnieniu już wyżej wymienionych wszystkich podwyżek kapitału udziałowego, udziały poszczególnych spólników wraz z wpłaconemi, względnie dopisanemi podwyżkami udziałów przedstawiają się jak następuje:

1) Bank Gospodarstwa Krajowego . .	zł.	343.440·—
2) Gmina miasta Krakowa	zł.	391.136·50
3) Gmina miasta Tarnowa	zł.	45.582·—
4) Gmina miasta Nowego Sącza . . .	zł.	30.228·02
5) Gmina miasta Rzeszowa	zł.	161.449·66
6) Gmina miasta Przemyśla	zł.	1.220·06
7) Gmina miasta Białej	zł.	719·74
razem . .	zł.	973.775·98

Jak wynika z załączonego poniżej rachunku zysków i strat za rok 1928, wynosiły dochody brutto ze wszystkich domów Spółki mieszkaniowej w Krakowie, Tarnowie, Nowym Sączu i Rzeszowie w r. 1928 łącznie zł. 249.590·48. Z kwoty tej pokryto wydatki administracyjne z realności, tudzież ogólne wydatki administracyjne, dalej procenty od pożyczek hipotecznych i wekslowych, zaciągniętych na budowę domów, wydzielono odpowiednie kwoty na amortyzację budyków, na fundusz rezerwowy etc. tak, że pozostał czysty zysk na rok 1928 w kwocie zł. 22.565·21, o którym wyżej była mowa.

Inż. Karol Rolle w. r. *Dr. Adolf Gross* w. r.
zawiadowcy.

Bilans zamknięcia z dniem 31 grudnia 1928 r.

Stan czynny.

L. p.		Zł.
1.	Rachunek Kasy	50.155.55
2.	Rachunek lokaty gotówki . .	159.820.14
3.	Rachunek gruntów	511.576.48
4.	Rachunek budów	2,502.409.96
5.	Rachunek materjałów budowl.	695.23
6.	Rachunek dłużników	52.370.52
7.	Rachunek inwentarza . . .	1.578.—
		3,278.605.88

Stan bierny.

L. p.		Zł.	Zł.
1.	Rachunek udziałów. Kapitał udziałowy na 1. stycznia 1925 . .		600.000.—
2.	Rachunek wpłat na podwyższenie udziałów. Wpłaty w ciągu lat 1925, 1926, 1927 i 1928		320.282.51
3.	Rachunek pożyczek hipotecznych (skryptowych), zaciągniętych w Zakładzie Kredytowym Miast Małopolskich obecnie Bank Gospodarstwa Krajowego		346.700·—
4.	Rachunek pożyczek hipotecznych budowlanych (kaucyjnych) zaciągniętych w Banku Gospodarstwa Krajowego		1,165.000.—
5.	Rachunek weksli . .		264.348.32
6.	Rachunek wierzycieli,		
	A) Rachunek kaucyj mieszkaniowych i pożyczek od lokatorów domów w formie przedpłat czynszow.	91.086.03	
	B) Rachunek niewypłaconych dostaw budowlanych . . .	156.144.11	
	C) Inni wierzyciele	54.080.27	301.310.41
7.	Rachunek przechodni .		7.621.68
8.	Rachunek funduszów rezerwowych . . .		193.323.08
9.	Rachunek zysków i strat		
	a) przeniesiony zysk za poprzednie lata	57.454.67	
	b) czysty zysk za rok 1928	22.565.21	80.019.88
			3,278.605.88

Rachunek weksli czynszowych, żyrowanych przez Spółkę mieszkaniową zł. 1.100.—

Rachunek weksla kaucyjnego, wydanego Bankowi Gospodarstwa Krajowego in blanco w sprawie Przemysłowego Zakładu Tartacznego na zabezpieczenie sumy . . . . . zł. 9.000.— zpn.

Rachunek weksli czynszowych żyrowanych przez Spółkę mieszkaniową zł. 1.100.—

Rachunek weksla kaucyjnego, wydanego Bankowi Gospodarstwa Krajowego in blanco w sprawie Przemysłowego Zakładu Tartacznego na zabezpieczenie sumy . . . . . zł. 9.000.— zpn.

Rachunek zysków i strat za rok 1928.

Winien. **Ma.**

L. p.		Zł.	Zł.	L. p.		Zł.
1.	Wydatki za lokatorów (należytość wodociągowa i inne wydatki z realności)		29.132.99	1.	Czynsze z mieszkań wraz ze zwrotem opłat wodociągowych i innych wydatków zwracanych przez lokatorów	249.590.48
2.	Procenty zapłacone w r. 1928		65.972.28	2.	Inne dochody z lokaty kwot czynszowych i gotówki przeznaczonej na cele budowlane	2.474.79
3.	Reszta procentów od pożyczek hipotecznych markowych zwaloryzowanych na Zł. 240.642.— po koniec 1928 wraz z odsetkami zwłoki .		31.924.35	3.	Pozostałość z poprzednich lat . .	57.454.67
4.	Podatki		285.40			
5.	Wydatki administracyjne		33.186.93			
6.	Dubiosa		3.881.11			
7.	Amortyzacja urządzenia biurowego		117.—			
8.	Amortyzacja budynków .		55.000.—			
9.	Ogólny fundusz rezerwow.		10.000.—			
10.	Pozostałość z lat poprzednich	57.454.67				
11.	Czysty zysk za rok 1928	22.565.21	80.019.88			
			309.519.94			309.519.94

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Odbito w drukarni Miejskiego Muzeum Przem. pod kier. St. Baranowskiego w Krakowie, Smoleńska 9.